

JAN CROSBY

SANHETEN OM

URI GELLER

FORORD

I en tid som denne hvor mennesker mer og mer søker tiltro til det overnaturlige og uforklarlige, ser vi i Magiske Cirkel Norge det som en nødvendighet at alle fenomener med naturlig forklaring bringes til offentlighet.

Uri Geller er et slikt fenomen. Han er en dyktig magiker og må av den grunn selvfølgelig ikke tillegges andre krefter. Uri Gellers påvirkning av TV-seere ville skjedd uansett hvem som brukte en tilsvarende presentasjon. Det finnes selvfølgelig ingen nålevende mennesker som er i stand til å bøye metall uten bruk av muskelkraft eller hjelpemidler.

Uri Geller har vår dypeste respekt som en dyktig mentalmagiker. Vi frykter imidlertid at han ved hjelp av sin sjarm og påviselige kraft over svake personer, i fremtiden kan komme til å misbruke denne. Vår oppriktige mening er at Uri Geller snarest må avmytologiseres, og at hans uforklarlige triks blir omtalt som en hvilken som helst annen tryllekunst.

Vi er takknemlig for at nettopp Jan Crosby, med den innsikten han sitter inne med om det paranormale, har påtatt seg det enorme arbeidet med å samle fakta til denne boken, og som kan betraktes som et endelig middel til å bringe Uri Geller tilbake til sitt jordiske miljø.

Bjørn A. Sørum

Tidl. President i

Magiske Cirkel Norge

KLAR FOR SENDING

La oss ta for oss følgende scenario: Vi befinner oss i NRKs TV-studio. Som inviterte tilskuere registrerer vi følgende:

Det er hektisk aktivitet. TV-kameraene kjøres på plass. Lyskastere og mikrofoner sjekkes. Klokken er 21.25. Inspisienten kommer frem og gir publikum de siste instruksjoner. Sminkøsen går bort til deltakerne for å gjøre en siste fin- puss av makeup.

Alle er på plass.

Sjelden har det vært samlet mer ekspertise og vitenskapsmenn i NRKs TV-studio samtidig.

Inspisienten roper: *"Stille i studio. Klar for sending om 30 sekunder."* Lysene slukkes. Det er drepande stille i studio. Et spotlight rettes inn mot den lille scenen.

Sekundviseren på studiuret tikker langsomt oppover mot 12-tallet:...57, 58, 59, 60.

Presis klokken 21.30 er det som om noen plutselig skulle ha svingt en tryllestav i studio. Kamera og lys settes på det beskjedne, men høyt kvalifiserte antall tilskuere.

Husorkesteret spiller opp med sin kjenningmelodi.

Kameraet sveiper over publikum for så å stoppe opp på programlederne Frantz Saksvik og Frank Dehli.

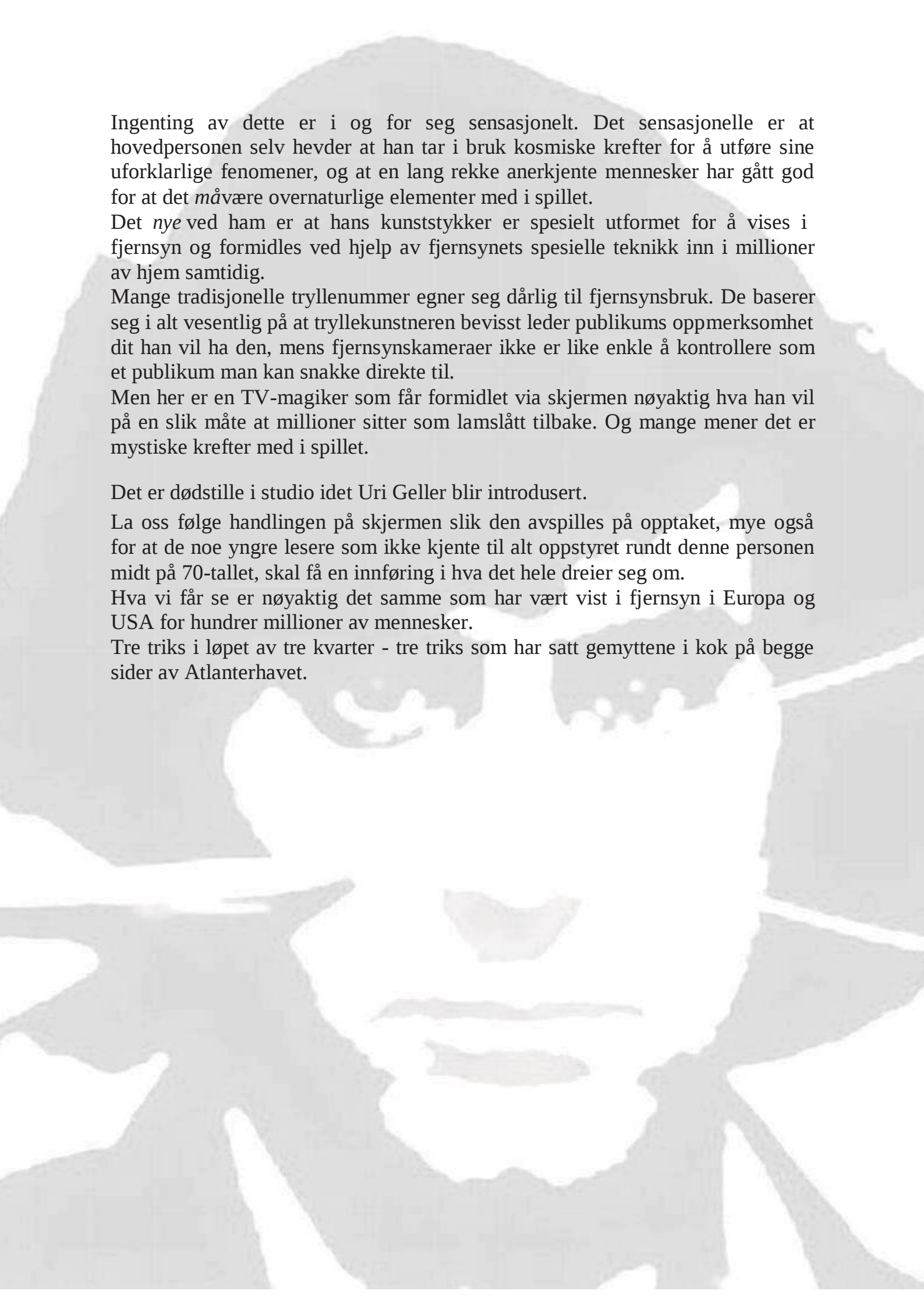
Programmet "Kveldsforum" er direkte på lufta. Flere hundre tusen fjernsynsapparater er slått på. Kanskje fins det over én million tittere denne spesielle kvelden.

Første emne er kometen "*Kohoutek*" og dens avstand til Jorden, med kommentarer fra kloke vitenskapsmenn. Et spennende innslag, men egentlig helt uinteressant i denne sammenheng. For hva de fleste venter på, er det som følger etter.

Så, endelig er tiden inne. Ved siden av programlederne har en ny gruppe vitenskapsmenn tatt plass. Blant dem er endog en professor med interesse for okkulte fenomener. I midten sitter en ung, mørkhåret mann, så vakker at han bare av den grunn påkaller større interesse enn vanlig. Men det er ryktet som har fløyet foran ham som har skapt den nesten feberaktige interessen for denne mannen og hans evner. Han har vakt internasjonal oppsikt.

I kveld har også NRK-fjernsynet klart å kapre ham.

Mannen kan nemlig få skjøre og gafler til å bøye seg! I tillegg kan han få defekte klokker til å rusle og gå etter mange års dvale. Han kan også tegne av enkle tegninger via telepati.

Ingenting av dette er i og for seg sensasjonelt. Det sensasjonelle er at hovedpersonen selv hevder at han tar i bruk kosmiske krefter for å utføre sine uforklarlige fenomener, og at en lang rekke anerkjente mennesker har gått god for at det *må* være overnaturlige elementer med i spillet.

Det nye ved ham er at hans kunststykker er spesielt utformet for å vises i fjernsyn og formidles ved hjelp av fjernsynets spesielle teknikk inn i millioner av hjem samtidig.

Mange tradisjonelle tryllesnummer egner seg dårlig til fjernsynsbruk. De baserer seg i alt vesentlig på at tryllekunstneren bevisst leder publikums oppmerksomhet dit han vil ha den, mens fjernsynskameraer ikke er like enkle å kontrollere som et publikum man kan snakke direkte til.

Men her er en TV-magiker som får formidlet via skjermen nøyaktig hva han vil på en slik måte at millioner sitter som lamslått tilbake. Og mange mener det er mystiske krefter med i spillet.

Det er død stille i studio idet Uri Geller blir introdusert.

La oss følge handlingen på skjermen slik den avspilles på opptaket, mye også for at de noe yngre lesere som ikke kjente til alt oppstyret rundt denne personen midt på 70-tallet, skal få en innføring i hva det hele dreier seg om.

Hva vi får se er nøyaktig det samme som har vært vist i fjernsyn i Europa og USA for hundrer millioner av mennesker.

Tre triks i løpet av tre kvarter - tre triks som har satt gemyttene i kok på begge sider av Atlanterhavet.

SKJEEN BØYER SEG!

Kamera zoomer inn på Uri Geller som holder i en teskje som han har plukket opp fra et brett med bestikk hentet fra fjernsynets kantine. Ved siden av ham sitter den ene programlederen, Frantz Saksvik, og holder i den andre enden av skjeen.

Uri Geller begynner å berøre skjeen der hvor skaftet begynner. Han gnir og gnir, veldig forsiktig, men får tydeligvis ikke den rette kontakten. Geller ber så Saksvik bytte plass med forskningssjef Per Kofstad fra *Sentralinstitutt for industriell forskning*, slik at Kofstad nå blir Gellers medium. Kofstad er spesialist på metaller.

Fremdeles er stillheten absolutt og spenningen påtagelig høy. Den bygges opp uhyre bevisst, uhyre profesjonelt.

Geller stryker videre på skjeen. Ett minutt går. Ingenting skjer. Vi ser hvordan anstrengelsene for å overføre energien fra kosmos via seg selv og ned på skjeen gjenspeiles i hele ansiktet hans. Saksvik spør om de kanskje skal spille litt lett musikk under seansen? Geller nikker på hodet og takker for forslaget.

Orkesteret spiller opp med melodien '*Old Black Magic*'(!). Kamera settes på orkester og publikum i mange sekunder, som føles som evigheter. Så er det tilbake til Kofstad og Geller igjen.

Noe er skjedd! Nå sitter Kofstad og Geller med én skje i hver hånd! Geller føler nå på begge skjeene samtidig. Har han tenkt å bøye begge to på en gang, tro?

Oj, dette begynner å bli ulidelig spennende.

Uri Geller anstrenger seg nå så sterkt at vi ser svetten perle fram på pannen hans.

Han visker høyt at skjeen skal bøye seg: "*Please bend, please bend, please.....*" Og vi ønsker med ham.

Der, der skjer det noe! Geller slipper taket i den ene skjeen. Får han det til nå, tro? Spenningen stiger til bristepunktet.

Jooo... Neeii... det er nervepirrende, både programledere og publikum smitter sin forventning. Hele Norge følger med.

Oops ...Heisan, der gikk den! Den brakk i to deler, gitt! Du verden.....

- *Ja, det hender iblant at den brekker slik som her,* er Uri Gellers første ord.

Og så føyer han raskt til:

- *Som dere vil se om dere undersøker bruddet, så likner det ikke noe annet brudd.*

Det kommer av at dette bruddet begynner inne i metallet og går utover, i motsetning til vanlige brudd som begynner utenpå og går innover.

- *Hva mener spesialisten Kofstad?* undrer Saksvik.

- *Nei, jeg skjønner ingen ting, jeg,* svarer han.

Uri Geller sier til Kofstad, at hvis han blir i Norge noen dager, gjerne kan tenke seg å komme til *Metallurgisk Institutt* for å underkaste seg en del vitenskapelige prøver med annet metall. Kofstad sier seg meget interessert i dette. Samtalen føres så lavt i alt oppstyret etter skjeen som brakk, at bare de som fulgte best med, hørte det. Og *det* var kanskje meningen.....

Jeg skal senere fortelle om resultatene av min analyse av denne delen av programmet.

TEGNING pr. TELEPATI

Vi er tilbake til åpningssekvensen. Uri Geller holder en lengre innledningstale på engelsk om seg selv, hva han har gjort og hva han har tenkt å gjøre, før han begynner på en tegning.

En av fjernsynets scriptgirl har tegnet noe tidligere på dagen. Denne tegningen har hun lagt inni en konvolutt som er forseglet. Konvolutten er plassert inni nok en konvolutt og til slutt inni en telefonkatalog.

Uri Geller konsentrerer seg. Før han er ferdig med *sintegning*, (**OBS: jeg ber leserne notere seg følgende sekvens for senere**) *har han dannet seg et bilde, sier han, noe med et rom med noen skinnstoler og en bulket bil og et maleri.*

Alt dette var inntrykk han fikk inn *fravenstre for seg*, fortalte han.

Nølende setter han noen streker på papiret. Tegningen i telefonkatalogen pakkes ut.

En blomst!

Geller stråler opp. Han har på sitt ark det samme. Ikke *helt* likt riktignok, men nok til at alle er imponert.

Nytt forsøk. Ny, delvis suksess med en geometrisk figur som blir tegnet av en dame i studio.

En tredje tegning går også bra. Først da Geller forsøker å få programleder Dehli til å *mottategningen* klikker det. Men da er suksessen etablert.

En fenomenal prestasjon!

KLOKKENE SOM GÅR

Tilbake til innledningen. Hele tiden før skjenummeret var programlederne frempå med spørsmål om Geller kunne tenke seg å bøye et eller annet. Geller viftet spørsmålet bort med at han ikke kan gjøre noe som helst før han føler for det.

I mellomtiden er det sendt ut oppfordring til seere om å hente fram klokke og skjere, gjerne gamle klokke som står, og legge dem foran skjermen. I løpet av sendingen vil det høyst sannsynlig skje et eller annet med tingene.....

Med klokken i studio går det ikke fullt så bra. En urmaker er til stede med et brett fullt av klokke som ikke går. Geller får et armbåndsur som har stått stille i lengre tid. Han legger det ned på bordet med urskiven ned. Sakte stryker han over klokken uten å komme i nærheten av den. Hele tiden konsentrerer han seg intenst. Han knytter neven over klokken så vi kan høre det knaker i knokene. Klokken blir snudd, Geller ser på den, men ingen ting er skjedd. Han prøver igjen, men må gi opp etter å ha lyttet på uret og slengt det ned på bordet. Han ber om å få noen andre klokke.

En av programlederne griper tak i klokken på bordet og konstaterer at den har hoppet fremover!

- Gjorde den det? sier Geller. - Da må vi prøve en gang til.

Det samme gjentar seg. Hånden over, knyttes, samme kneppene i knokene, klokken snus rundt og han konstaterer at det dessverre ikke lykkes denne gangen heller. For sikkerhets skyld lytter han på klokken en gang til, men resultatet er fremdeles negativt.

Vi kan se skuffelsen i ansiktet hans og føler med ham.

Men så bryter programlederen plutselig inn og kan gledesstrålende bekrefte at klokken igjen har gjort et hopp!

Uri Geller avfeier den gledesstrålende bemerkningen med at det tydeligvis ikke er hans klokke dag i dag.

- Jamen, den har beveget seg framover, sier en eksaltet programleder.

- Men jeg fikk den ikke til å gå, svarer Geller, tydelig skuffet over sviket fra kosmos.

Vi publikummere syntes likevel det var storartet.

Og nå begynner meldingene å komme. I løpet av sendingen blir det ringt inn meldinger fra hele landet om klokke som har begynt å gå etter å ha stått stille i årtier, skjere og gafler som er vridd, mysteriøse ting som har skjedd. Sentralbordet i NRK var i ferd med å bryte fullstendig sammen. Dette er kvelden da det virkelig har skjedd noe i Norge.

I dagene etterpå dukker det opp stadig flere meldinger i avisene.

Også dette fenomenet skal vi vurdere nærmere.

Tre triks har Uri Geller presentert, de samme tingene som han har vist for fjernsynspublikum i land etter land.

Reaksjonene har til dels vært like voldsomme i andre land som i Norge.

Hva har skjedd? Store presseorganer har ukritisk svelget Geller og hans ”krefter” fra verdensrommet.

Fjernsynet foretok seg ikke det minste for å formidle motforestillinger overfor dette programmet som gikk langt ut over rammen for hva man kan kalle harmløs spøk.

Statsmediet fyrte løs med primitiv okkultisme, og ingen visste hva de skulle tro.

At okkultisme og overtro er et interessant tema viser seg også i dagens reklamefinansierte TV-kanaler. Et grelt eksempel er serien som i sin tid ble vist i TV 3, *‘Møte med det ukjente’*(!), en serie som ble laget i flere times programmer, og som engasjerte en til dels stor seerskare. Derfor valgte jeg også samme tittel på en bok jeg skrev i 1995, en bok som setter søkelyset på det mest ekstreme innenfor det såkalte *overnaturlige*, siden det er nettopp det som engasjerer i tiden, nemlig *det ukjente*.

I den boken treffer du mennesker som har opplevd de rareste ting: Stevnemøter med romvesener samt kjente og ukjente personer fra det hinsidige, hekser og alskens styggedom, materialisert gjennom spøkelser osv. osv.

I dagens TV-verden har vi TV-Norge og ”kvinnekanalen” FEM, to kanaler som ikke skygger av banen for å skremme opp sarte kvinnesjeler, ja, for det er ikke til å stikke under en stol at dette er temaer som opptar i særlig grad kvinner, selv om det finnes en del sneversynte menn også blant oss.

Så kan man lure på: Hvorfor sender noen TV-kanaler som påstår seg å være seriøse, slikt makkverk?

Fordi du og jeg vil ha det!

For å sitere kollega Tore Fredriksens bok *‘Søkelyset på det mystiske og uforklarlige’*, (Hilt & Hansteens Forlag):

“Hadde parapsykologene helt fra begynnelsen brukt vitenskapelige metoder og derved utelukket enhver form for fusk, ville det i dag ikke vært noen tvil om saken.

Et medium som bevisst svindler, må arbeide under forhold som gjør hokus pokus mulig. Derfor stiller de alltid visse betingelser under påskudd av at de er nødvendige for ‘inspirasjonen’.

Disse betingelser må forskerne enten gå med på, eller det blir ingen manifestasjoner. Vitenskapelig observasjon er ikke mulig i slike tilfeller.

Forskerne vet at under de strengeste kontrollbetingelser forsvinner ‘fenomenene’. De tolker dette slik at prinsippet bak ESP ikke kan demonstreres

under slike 'ugunstige' forhold; på samme måte som kunstnerisk utfoldelse også krever sine spesielle forhold, f.eks. et minimum av ro og komfort.

"Et studium av de overnaturlige fenomener skaper en ubehagelig følelse av å gå i en myr hvor sunn fornuft er tilbøyelig til å synke. Hvis man gir seg i kast med et slikt studium av den mystiske verden uten kjennskap til bedragets og blendverkets psykologi og praksis; uten først å studere den litteratur som avslører seansenes abracadabra, står man i fare for å drive umerkelig inn i troen på ting, krefter og prinsipper som rett og slett ikke eksisterer, eller i kvasireligiøse og pseudovitenskapelige kulter som er lite anbefalelsesverdige for sunne, jordnære mennesker." Sitat slutt.

Så langt Tore Fredriksen.

Ja, da får heller vi andre som har erfaring fra hvor lett, og hvor farlig det kan være å spille på disse strengene i menneskesinnet, erkjenne vårt ansvar og si hva vi i hvert fall tror vi vet.

Men la oss først se litt nærmere på de forskjellige typer reaksjoner Geller og hans programmer har vakt.

PARANORMALE FENOMENER - OG DET RUNDT

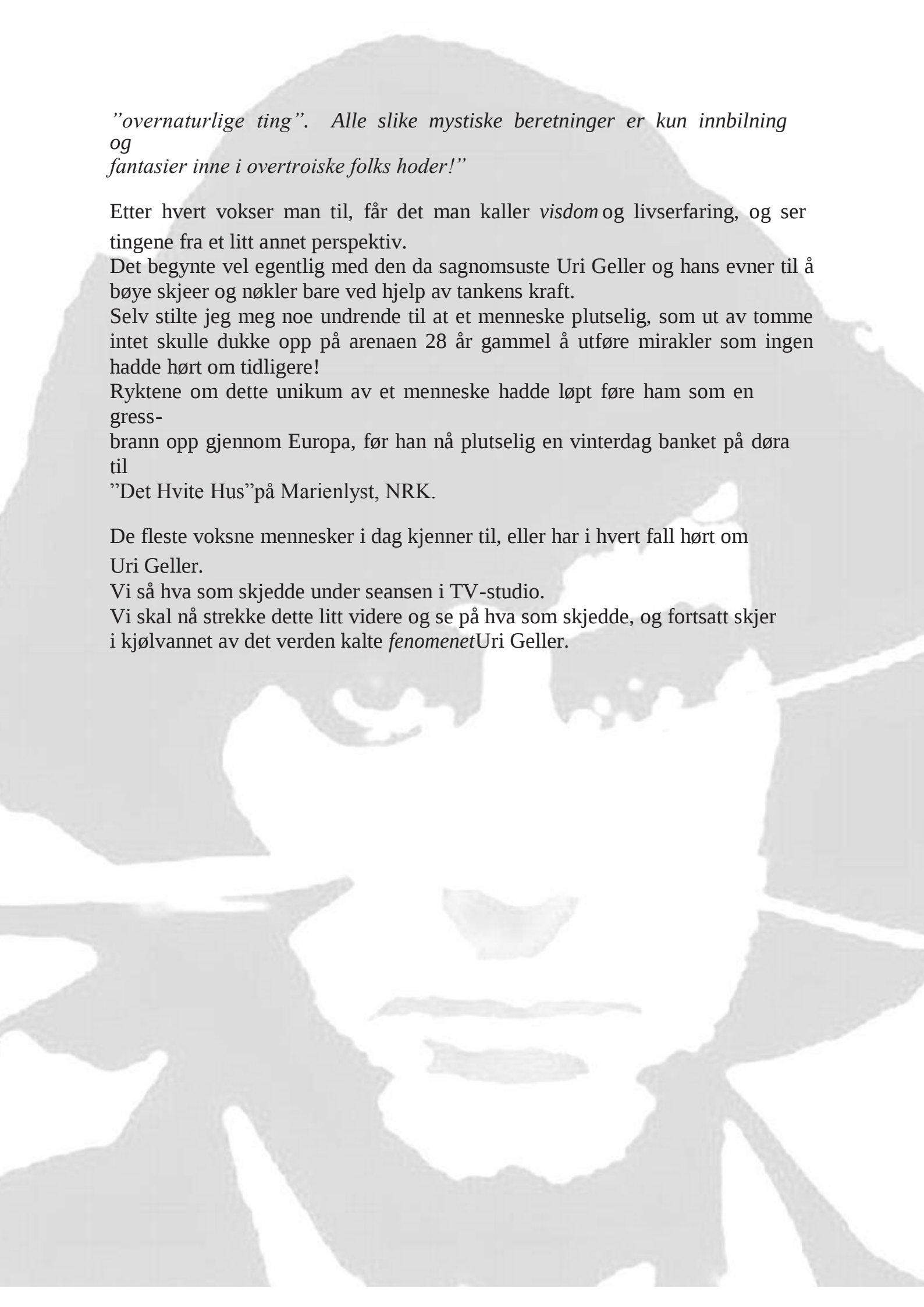
Helt fra jeg var ganske liten gutt - første bevisste anledning var da jeg var seks år og så min første trylleforestilling utført *"...av en ekte trollmann"*, som det stod på plakaten til lokalet tett ved der jeg bodde - har jeg hatt interesse for ting jeg ikke har forstått.

Da jeg omsider vokste til og kom inn i organiserte tryllemiljøer, ble interessen for det mystiske, okkulte og paranormale et interessefelt jeg fikk et intenst forhold til.

Til å begynne med må jeg medgi at jeg var lett å lure til å tro på såkalte overnaturlige fenomener. Jeg synes det hørtes spennende ut, og ikke minst at *"det måtte jo være noe i det når troverdige mennesker hadde opplevd, eller hørt av andre troverdige mennesker om alt det mystiske og uforklarlige"* jeg ble forkynt?

Jeg har til alle tider trodd på det ærlige i oss mennesker, at ingen kunne få seg til å bløffe meg rett opp i ansiktet. Naivitet, kalles det visst!

Så kom det en tid hvor jeg fornektet absolutt alt jeg ikke selv hadde en rasjonell forklaring på. Da var mine svar til alt snakket om overnaturlige fenomener og uforklarlige eksempler kort og godt: *"Tullpreik. Det er ikke noe som heter*

”overnaturlige ting”. Alle slike mystiske beretninger er kun innbilning og fantasier inne i overtroiske folks hoder!”

Etter hvert vokser man til, får det man kaller *visdom* og livserfaring, og ser tingene fra et litt annet perspektiv.

Det begynte vel egentlig med den da sagnomsuste Uri Geller og hans evner til å bøye skjeer og nøkler bare ved hjelp av tankens kraft.

Selv stilte jeg meg noe undrende til at et menneske plutselig, som ut av tomme intet skulle dukke opp på arenaen 28 år gammel å utføre mirakler som ingen hadde hørt om tidligere!

Ryktene om dette unikum av et menneske hadde løpt føre ham som en gress-

brann opp gjennom Europa, før han nå plutselig en vinterdag banket på døra til

”Det Hvite Hus” på Marienlyst, NRK.

De fleste voksne mennesker i dag kjenner til, eller har i hvert fall hørt om Uri Geller.

Vi så hva som skjedde under seansen i TV-studio.

Vi skal nå strekke dette litt videre og se på hva som skjedde, og fortsatt skjer i kjølvannet av det verden kalte *fenomenet* Uri Geller.

JESUS OG URI GELLER

I det øyeblikket teologer og vitenskapsmenn kommer inn i bildet og låner autoritet til fenomenet Uri Geller, da *er* vi på dypt vann.

Norsk fjernsyn hadde for sikkerhets skyld tilkalt en professor i botanikk, med interesse for okkulte fenomener til Geller-showet. Allerede *det* var en bevisstløshet som den gang burde fått konsekvenser, selv om professoren som det tenksomme mennesket han var, forsøkte å distansere seg mest mulig fra hva han var lokket med på.

Jeg har senere hatt fornøyelsen av å ha deltatt i et par paneldiskusjoner med samme professor der det ble diskutert over emner som okkultisme og paranormale fenomener, samt en debatt i NRK-Fjernsynet sommeren 1994 om nettopp Uri Geller, hvor jeg fikk en skje til å bøye seg i professorens egne hender! Det kunne virke som han ble litt overrasket, og forundret over at han nok en gang fikk oppleve skjebøying på nært hold, bare med den forskjell at denne gangen *bøyde* skjeen seg, ikke *brakk* som den gjorde under "Geller-showet" han deltok i.....

Når fjernsynet tar okkultismen så høytidelig at man mobiliserer ekspertise fra universitetet, hva skal så folk som er vant til å betrakte autoriteter uten motforestillinger tro om ting disse *ser* med sine egne øyne?

Flere danske sogneprester fikk også store presseoppslag i Danmark på sine uttalelser om Uri Geller. Det gjorde sannelig ikke saken bedre.

Disse mente nemlig at Jesus og Uri Geller kan ha evner av samme beskaffenhet! Forskjellen etter prestenes mening er at evnene for Jesus kom i annen rekke, mens det hos Geller kommer i første.

Det gjør imidlertid liten forskjell for de mange oppriktige troende som opplever at prester legger så stor vekt på Geller-fenomenet at de tar det for gitt at overnaturlige krefter har vært med i spillet.

Hvis Uri Geller virkelig er i stand til å helbrede mennesker som er syke ved å *tenke* på dem, i stand til å bøye skjeer, gafler og nøkler, sette i gang defekte ur bare ved tankens kraft, hva skiller så hans evner fra de Jesus hadde?

De danske prestene sier bl.a.:

- «Uri Geller er et tegn på at Jesu underfulle gjerninger er sanne.....»
- «Vi kan ikke utelukke at Uri Geller kan ha noen krefter som også Jesus hadde.

Kanskje kan Uri Geller gå på vannet slik Jesus gjorde. Selv om han kan det, er det likevel forskjell på ham og Jesus.»

Etter å ha lest slike uttalelser rinner det meg i hu, til tross for at jeg vel må regne meg som agnostiker og kanskje ikke burde bekjenne meg til denne typen sitater, men jeg gjør det likevel: Jesus avviste å gjøre undere når noen ba om det. Det var troen, livsforståelsen det kom an på. Jesus sa vel også et sted:

«I vil kun mitt liv, og dere er for meg bekreftelsen på at det finnes mer mellom himmel og jord enn man tror.»

Så langt de geistlige. De betraktet fenomenet Geller med en viss skepsis, men tok ham gjerne til inntekt for at undrene i Det Nye Testamentet på denne måten kunne bekreftes.

I kjølvannet av den okkulte eksplosjon har vi fått New Age-bevegelser i bøtter og spann. Og her er det sterke krefter i sving. Spiritister og åndemanere over hele kloden har annektert Uri Geller som en representant for intelligente krefter i universet. Jordens ende er nær, og Uri Geller leverer bevisene.

Men ikke bare han.

Okkulte sekter har dukket opp, noen av dem sågar livsfarlige. Vi skal senere i boken komme litt inn på noen av dem, og da fortrinnsvis de vi har i Norge. For tro det eller ei, vi har dem blant oss, kanskje nærmere enn du tror:

Mange av Norges privatskoler er ikke annet enn fordekte okkulte religiøse sekter, som til og med får støtte fra det offentlige for å drive sin misjonsvirksomhet!

Men mer om det senere. Først gjør vi oss ferdige med Uri Geller og hans meritter.

VITENSKAPEN OG URI GELLER

Også blant vitenskapsmenn kan man konstatere en avventende skepsis, men ikke større enn at vitenskapsmenn lar seg lokke ut i beskrivelsen av hvilke konsekvenser det kunne få om nå Geller viste virkelige fenomener i fjernsynet, og ikke bare elementære triks.

To fysikere ved Niels Bohrs Institutt i Danmark sier at man må prøve å finne ut hvilke triks som er involvert:

- Jeg ser ingen mulighet for, sier professor Aage Bohr, en av verdens fremste atomfysikere, at Uri Geller har telepatiske evner. Hvis det var tilfellet, måtte man kunne påvise hvilke krefter som virker, og det har aldri lyktes, tross mange forsøk.

Professor E. W. Langer, Danmarks fremste ekspert på metaller, ser uhyggelige militære perspektiver i utnyttelsen av en mann som Geller. Selv energikriser ville også kunne avskaffes. Imidlertid ville et bevis for Gellers mystiske evner, få verden til å bryte sammen.

- Det ville være uvitenskapelig å avvise Uri Geller som tøv, sier Langer. Men at han kan bøye metall bare ved hjelp av tankens kraft, stemmer ikke med de naturlover vi kjenner i øyeblikket. Viser undersøkelser at Geller har brukt et eller annet kjemisk stoff til å bøye, ikke bare brette metallgjenstandene med, må vi revidere vår oppfattelse av metaller. Da er det noe vitenskapen ikke har kjennskap til, og at det er tilfelle, kan man ikke på forhånd avvise. Hvis man tenker seg at det ikke er svindel med i spillet, er perspektivene uhyggelige. Gellers evner vil få en kolossal militær betydning. Ethvert militærforsvar vil bli overflødig hvis Geller eller andre kan flytte hemmelige dokumenter fra et sted til et annet, eller sitte hjemme og tegne fiendens rakettbatterier. Kan mennesket utnytte sin hjernekraft slik Geller skisserer, hva skal vi da med biler? Man kan jo bare overføre seg selv til et annet sted. Og hva skal man med E-verk og olje? Man kan jo bare bruke sin egen kraft og dermed unngå energikriser. En bevisførsel til fordel for Geller vil få vår verden til å bryte fullstendig sammen. Holder det stikk, er konsekvensene uoverskuelige.

Med andre ord: Det mangler ikke på vyer.

De har alle sammen én forutsetning, enten de skal brukes til å underbygge Bibelens sannhet eller science fiction-fantasier om menneskehetens fremtid, nemlig at det var kosmiske krefter og ikke Uri Gellers bruk av høyst jordiske hjelpemidler vi så i fjernsynet den gang.

Jeg skal ikke her i boken bastant fastslå at krefter fra det ytre rom ikke finner veien til vår klode, at det ikke eksisterer fenomener som må sies å være av paranormal art.

Så mye kjenner jeg ikke til vårt univers at jeg kan fastslå noe som helst. Men jeg vet en del om det som har vært min hobby fra jeg var liten gutt til det ble min faglige kompetanse og yrke gjennom mange år i voksen alder, nemlig illusjonistens, om tryllekunstnerens hemmeligheter og hvordan han vet å utnytte dem. Og jeg følte meg den gang, like mye som jeg føler det i dag, en moralsk forpliktelse til å anvende denne viten på personer som Uri Geller og hans like, selv om det blir eventyret om keiserens nye klær om igjen.

URI GELLER SOM PROFESJONELL

Uri Geller ble født i Tel Aviv i Israel 20. desember 1946. Hans mors pikenavn var Manzy Freud, født i Berlin og etter hva Uri Geller selv hevder, en fjern slektning av psykoanalysens far, Sigmund Freud.

Hans far er en forhenværende sersjant i den israelske hær, Izaak Geller. Faren flyttet tidlig hjemmefra. Moren flyttet til Tel Aviv og livnærte seg av søm. Uri ble mye alene. Da moren fant en ny mann og sendte Uri til en kibbutz, tilga han aldri stefaren. Uri var 11 år gammel da familien flyttet til Kypros hvor stefaren kjøpte et lite hotell. Hele sin oppvekst følte han seg fattig og utstøtt. Som 18-åring dro han tilbake til Israel. Da han ikke klarte opptakelsesprøven til offisersskolen, ble han soldat i fallskjermtroppene. Han ble såret i "6-dagers krigen". Deretter fikk han jobb i et israelsk eksport- og importfirma. Samtidig supplerte han sine inntekter ved å arbeide som fotomodell.

Han sier han merket sine overnaturlige evner allerede som barn, ja, han var faktisk bare tre år da han så sin første flygende tallerken, og gikk på folkeskolen da han fikk makt over klokker. I 1969 opptrådte han for første gang offentlig i Israel.

En tid førte han en relativt ubemerket tilværelse som tryllekunstner på nattklubber og varietéer med ordinære tankelesernummer. Men allerede året etter hadde han stor suksess som magiker med *okkulte* evner. Da hadde han utvidet sitt repertoar med å bøye ringer og smykker og fikk god presse på å kjøre bil med bind for øynene. Senere ble de begeistrede omtalene avløst av kritikere som omtalte ham som svindler og sjarlatan.

- *Men jeg forlot ikke Israel i forbannelse og skam*, bedyrer Uri Geller om seg selv.

Ikke desto mindre, en av årsakene til at han forlot Israel, var at noen vitenskapsmenn kopierte triksene hans. Da han forlot landet, hevdet han at filmstjernen Sophia Loren hadde bedt ham komme for å forutsi hennes fremtid. Han sendte sågar bilder av seg selv og Sophia Loren tilbake til venner i Israel, som igjen skulle fore pressen med disse, men etter kort tid viste det seg at disse bildene var forfalskede.

Blant dem som i Israel avslørte myten om Uri Geller, var professor Izak Kelson som leder fysikkavdelingen ved Tel Aviv-universitetet. Han gjorde nøyaktig de samme triksene som Geller, men tilegnet seg sin kunnskap gjennom engelske tryllebøker. Han gjorde det fordi det irriterte han at Geller forsøkte å fremstille seg som en slags supermann.

- *Det kan skape mye forvirring hos mennesker*, sa professoren.

Dette var også én av grunnene til at jeg skrev boken om Uri Geller i 1974, i utgangspunktet "*den avslørende sannhet*", som i ettertid viser seg ikke å ha stoppet mannen fra å drive på med sitt taskenspilleri rundt om i verden.

Det eneste positive man kan si, for ham selv, var at han i mange år holdt seg unna de fleste siviliserte *opplyste* land. Etter hva ryktene fortalte prediket han sine *overnaturlige evner* flere steder i Syd-Amerika: bl.a. Brasil, Argentina, og noe uti bushen i Australia og New Zealand. Alle disse stedene går for å være befolket med mange ekstremt overtroiske mennesker. Ikke så rart egentlig med tanke på at rundt halvparten av befolkningen, i hvert fall for Syd-Amerikas del er analfabeter. I dag har han på mange måter gjort comeback ved å delta som dommer i det nye TV-konseptet "Å finne den nye Uri Geller", hvor mentalister konkurrerer om å gjøre "undere og mirakler" etter utslagsmetoden (en ny form for realityserie på TV), og ende opp med tittelen "Den nye Uri Geller"!

Det heter i våre lover i de to foreningene jeg er medlem av, Magiske Cirkel Norge og Den Magiske Ring, at vi ikke skal avsløre våre hemmeligheter for offentligheten, ei heller skal vi avsløre våre kolleger.

Uri Geller sier klart og tydelig ved enhver anledning at han ikke er eller har vært tryllekunstner. Han ønsker ikke å ha noen befatning med noen av oss. *Hans* evner kommer jo fra kosmos, må vite.

Ja vel, da skulle jeg jo i grunnen ha ryggen fri, vil kanskje mange si. Geller har selv satt seg ut over reglene for yrkesetikk mellom kolleger, og jeg skulle ikke trække noen på tærne ved å avsløre ham.

Men dessverre, tryllekunstner var, og er han, uansett hva han sier.

La meg i den forbindelse nevne følgende:

I 1972 hadde jeg i samarbeid med to av mine kolleger utviklet et nytt stuntnummer til mine show. Nummeret gikk i korthet ut på at jeg skulle fange en geværkule med bare tennene, den såkalte "Bulletcatching" eller "Kulefangsten", et ikke helt ufarlig nummer.

Vi visste det var en tysk artist som utførte noe av det samme med en 22 kaliber salongrifle, i motsetning til oss som brukte et Krag Jørgensen-gevær, med 6,5 mm patroner.

Artistens navn var Bialla, og han optrådte den høsten i et av verdens største trylleshows, som da befant seg i Hamburg.

Etter en suksessfull premiere på mitt nye nummer under en tryllekongress i Oslo, reiste min faste skytter og jeg til Tsjekkoslovakia, men bestemte oss for å ta en stopp i Hamburg for å se denne Bialla vi hadde hørt så mye om.

Siden jeg kjente direktøren for showet gjennom flere tryllekongresser rundt om i Europa, Werner Hornung, ble vi plassert på første rad på galleriet, og vi gledet oss stort til showet.

Stor var derfor skuffelsen da konferansieren kom frem og annonserte at Bialla dessverre ikke kunne opptre grunnet sykehusopphold. Han hadde ramlet ned fra en stige tidligere på dagen og brukket lårhalsen. Vi ble veldig skuffet, spesielt da

konferansieren kunne ”glede” publikum med at de hadde fått tak i en erstatning, en artist som i lengre tid hadde prøvd å få avlegge hva vi kaller en *audition*, en prøve på hvor dyktig han var, for om mulig å få jobbe i showet senere.

I slike show reiser du ikke bare innom, banker på døra og tror du kan få jobb. Alle slike showproduksjoner har egne agenter som reiser verden rundt for å vurdere nye nummer.

Til dette magiske showet blir man gjerne ”oppdaget” gjennom opptredener i forskjellige konkurranser eller gallaforestillinger på tryllekongresser verden over.

Til alt overmål var denne artisten hva vi kaller en *mentalmagiker*, dvs. han kunne fortelle det meste om forskjellige gjenstander som en tilskuer holdt i hånden, reprodusere en tegning som en av tilskuerne hadde tegnet o.s.v. Egentlig et interessant nummer, bare med den forskjell at mentalmagikere dessverre ikke hadde evnen til å fenge det brede lag av publikum.

Jeg reflekterte ikke på hva han het siden mentallister ikke interesserte meg så mye den gang. Siden heller ingen av oss drev med denne typen underholdning, var det heller ingen som eksakt kjente til hvordan den unge mannen gjorde tingene sine.

Derfor slang vi lavmælt ut til hverandre forskjellige ”smarte” løsninger på hvordan han gjorde tingene, nærmest for å holde oss våkne, uten egentlig å få de bekreftet. I dag vet jeg at vi faktisk var snublende nær sannheten, men det er en annen historie.

Som nevnt, siden jeg kjente direktøren for dette store showet, ble vi begge tatt med ut til et fast spisested artistene samlet seg på etter forestillingen.

Jeg la merke til at ingen snakket om den unge mentalmagikeren vi hadde sett tidligere på kvelden. Antagelig fordi det ikke var noe å snakke om.

Vel, den unge mentalisten fikk ikke noe engasjement hverken da eller senere i dette trylleshows. Kanskje ikke så rart egentlig. Nummeret engasjerte ikke tilskuerne noe særlig. Skulle dette engasjere et publikum måtte det sterkere lut til. Han måtte i så fall legge om stilen, gjøre en del andre ting, og fremfor alt burde han *selge* nummeret sitt langt bedre enn hva han gjorde under sin prøve. Dette var konklusjoner min kollega og jeg kom frem til etter å ha sett dette ”fyllkalknummeret”.

På den tiden pleide jeg å lage reisebrev til vårt medlemsblad i trylleforeningen fra de kongressene jeg besøkte rundt om i Europa. Så også denne gangen. For å slippe å skrive der og da hadde jeg tatt med en liten båndopptaker som jeg snakket inn på alt av det jeg så. Våre litt fleipete kommentarer kom (u)heldigvis også med på båndet.

Da jeg kom tilbake til Norge ble referatet skrevet og båndet slengt ned i en skuff sammen med andre bånd, og senere glemt.

Flere år senere, fire år for å være eksakt, ble jeg selv engasjert til å være med på en to måneders turné i Europa i det samme showet.

Da var det allerede kjent i tryllekretser ute i Europa at jeg hadde skrevet en bok om Uri Geller to år tidligere. Det var derfor naturlig at det ble snakket litt om boken i fritiden, og Uri Geller i særdeleshet etter hans bravader rundt om i verden. På en samling etter showet i Sveits sier plutselig direktøren da vi kom i snakk om den:

- *Uri Geller har jo prøvd å komme med i vårt show for en del år siden. Ja forresten, det var jo den gangen som du besøkte vårt show i Hamburg i 1972, da Bialla måtte erstattes med et annet nummer.*

- *Var det Uri Geller?* svarte jeg forbløffet.

- *Ja, det var nettopp Uri Geller. Han som ikke kan innrømme at han er tryllekunstner, og heller ikke vil blande seg bort i tryllekunstnere, ei heller trylleforestillinger!*

Da jeg kom hjem etter turneen var det første jeg gjorde å lete nedi skuffen med alle kassettbåndene. Og der fant jeg det jeg så etter, båndet med referatet om bl.a. Uri Gellers opptreden i et trylleshow! Og skulle Uri ha ”glemt” at han har opptrådt i et trylleshow kan han jo bare ringe, så skal jeg spille det av for ham i telefonen.

Er det noe rart at vi i bransjen etter hvert kalte Uri Geller for ‘Luri som seller?’

PENGESPEKULANTENE

Måten han har utviklet sin karriere på, berettiger til uortodokse tiltak, selv om jeg ikke vil legge skjul på at det var med adskillige kvaler jeg kom frem til denne avgjørelsen: Å avsløre en kollega og hans påståtte okkulte evner, i hans munn også kalt *gudegaver*.

Ikke bare på grunn av det personlige ubehag ved å utsette meg for mulig harme fra kolleger som man gjerne vil være på god fot med, men også fordi det lett vil oppfattes som misunnelse og sjalusi overfor en kollega som har vært smartere enn de fleste.

Til det er å svare at det programmet Uri Geller viste i Norge og Norden forøvrig, ikke berettiger til noen misunnelse rent yrkesmessig sett.

Hans fingerferdighet må rent faglig betraktes som rimelig bra, han avledningsmanøver glimrende og hans frekkhet oppsiktsvekkende.

Men triksene er ordinære.

Det å flytte viserne på en klokke frem og tilbake uten at folk ser det, er i og for seg bra nok, men har ingen ting med trylling å gjøre. Det er noe tryllekunstnere ikke regner for verd å vise offentlig. Selv har jeg på *oppfordring* demonstrert det samme i mine foredrag rundt om, og i hyggelige selskap fra tid til annen. Gellers rutine og frekkhet i akkurat dette nummeret, overgår nok min egen.

Etter som jeg mener å ha vist min fingerferdighet under langt strengere kontroll av tryllekunstnere og faglige dommere, og på langt bredere grunnlag enn Uri Geller, nemlig i internasjonale tryllekonkurranser med kolleger rundt om i Europa, er det ingen spesiell grunn for meg til å spille misunnerens rolle.

Hans mentale numre skal jeg komme tilbake til. Og hans berømmelige skjenummer faller nærmest i den klassen tryllekunstnere kaller selskapsleker.

Slik Geller-feberen utviklet seg i de dager, var det ikke lenger bare snakk om prestisje og ærekjærhet til yrket. Det begynte sågar å gå på helsa løs for enkelte. Riktignok i positiv retning for noen når det gjelder de som var blitt ”helbredet”, men også i negativ henseende for så vidt som menneskers sinn ble berørt. Geller-feberen viste også nye, skremmende sider ved fjernsynsmediet - om man er kynisk og skruppelløs nok.

Men ikke bare der. Mennesker på jakt etter lett tjente penger dukker som regel alltid opp på arenaen. Selv fikk jeg i særlig grad merke det på kroppen.

La meg bruke noen linjer på *hvordan* det hadde seg at jeg begikk meg forfatterskapet i vold:

Siden jeg jevnlig skrev artikler til vårt medlemsblad og tidligere hadde skrevet en lærebok i trylling, fikk jeg i kjølvannet av *Gellersyndromet* en dag en telefon fra to forretningsmenn som visste hva som skulle til for å tjene penger, om så på andres bekostning. Jeg ble spurt om jeg kunne komme ned på deres kontor for en samtale.

Vel plassert rundt konferansebordet utspant omtrent følgende samtale seg - så godt det lar seg gjøre å erindre den:

- *Ja, som du vet så herjer det for tiden en Geller-feber over landet, og for den saks skyld også ned igjennom hele Europa. Vi har snakket litt om dette, og kommet til at det kanskje ville være smart å utnytte denne sensasjonen på best mulig måte. Det vi har kommet frem til er at det å skrive en bok om fenomenet Uri Geller måtte være midt i blinken i disse dager. Og vi har funnet ut at du er mannen vi vil bruke til dette prosjektet. Folk ville kjøpe bøker som gale, vi ville tjent noen kroner, og ikke minst: du ville tjent penger, masse penger!*

Superlativene om mine kvalifikasjoner for dette oppdraget flagret rundt i rommet. Det var nesten så jeg begynte å tro på det de sa, og jeg slo øynene brydd ned i bordplata. Her var påvirkning og hjernevask i fullt monn, og det er jo, når alt kommer til alt, det denne boken handler om. Her fikk jeg en forsmak jeg vanskelig kunne motstå.

\$\$\$\$\$\$, ££££££, Kr. Kr. Kr. Kr..... Jeg formelig så valutaene sprute gjennom lufta og inn på min konto. Tankene fløy gjennom hodet mitt. Hva kunne ikke dette avstedkomme av fornyede planer?

Jeg så for meg vyer som jeg hittil bare hadde drømt om.

Blodet sitret gjennom årene.

Og dessuten fikk jeg skrive om det som lå meg på hjertet, nemlig å ta knekken på myten rundt Uri Geller, en gang for alle. Trodde jeg.

Jeg kjente det begynte å krible i fingrene etter å starte opp, før jeg plutselig måtte vekke meg selv opp til virkeligheten.

- *Hmm, jeg kremtet, liksom for å gjøre meg litt interessant. - Hvordan hadde dere så tenkt at bokens innhold skulle være, da?*

- *Det overlater vi helt til deg, men vi kunne tenke oss at du rett og slett skrev om hans liv, hans forhold til det paranormale og de kosmiske kreftene han besitter med sine tanker.*

- *???????*

- *Er du med, eller? Var ikke det en god idé?*

- *Joda, men....*

- *Det er da ikke noe men det! Vi har planene klare vi, skjønner du.*

Nesten som å høre Egon i Olsenbanden dette her, tenkte jeg. *“Taima og telrettelagt,”* som han pleide å si.

- *Dette må jeg tenke litt på, svarte jeg.*

- *Merkelig, det er vel ingen som må tenke over et slikt tilbud, vel?*

Kanskje ikke, tenkte jeg, men jeg vil. Jeg ba om et par dagers betenkningstid, noe de motvillig gikk med på.

Da jeg kom hjem begynte jeg å studere noen avisutklipp om hva Geller hadde avstedkommet rundt om i Norge.

Jeg reiste til byen og kjøpte noen svenske og danske aviser. Alle sa det samme: *‘Uri Geller hadde etterlatt seg en haug med vridde skjeer og nøkler, og ikke minst forkvaklede barnesinn og forskrudde foreldre som trodde på barna sine, og deres plutselige overnaturlige evner.’*

Da jeg imidlertid ble kjent med en hendelse fra Danmark hvor det gikk frem at to diabetiske barn muligens kunne ha avgått ved døden på grunn av at foreldrene hadde sluttet å gi barna sine insulin for langt fremskredet sukkersyke, da de tydeligvis trodde Uri Geller var den nye Messias som skulle frelse verden og helbrede barna deres for sykdommen, satte jeg foten ned og sa *stopp!* Jeg kunne selvsagt ikke påstå at det var Uri Geller som hadde medvirket til å ta livet av disse syke barna, men gjorde meg selvsagt noen refleksjoner i så måte.

Jeg hadde bare én tanke i hodet, og det var at denne mannen måtte stoppes, koste hva det koste ville, uansett om det nevnt over medførte riktighet eller ikke.

Om jeg så skulle tape penger på det, bestemte jeg meg for at jeg nok skulle skrive en bok om Uri Geller, men ikke en slik *de* hadde forventet. I stedet ville jeg skrive en bok som avslørte hva denne freidige sjarmøren fra Israel bedrev!

Jeg ringte mine oppdragsgivere og meddelte mitt standpunkt. Jeg så for meg hvordan de ristet på hodet over min stupide måte å vurdere deres *sjenerøse* tilbud på. Men, jeg hadde bestemt meg, så ingen overtalelser nyttet.

Jeg skrev boken som skulle sette søkelyset på en mann og hans medhjelpere, som ikke skydde noe middel for å hellige sine mål.

Boken ble ikke noen bestselger, i motsetning til hva en pro-bok ville blitt, til tross for at den er oversatt til 7 forskjellige språk, i utdrag, sitater eller artikler i de respektive land.

Men, jeg sover godt om natten med tanke på at jeg i hvert fall har *forsøkt* å gjøre noe riktig i denne forbindelse, nemlig å forkynne *min* beskjedne innsikt i Uri Gellers *overnaturlige* evner og hans forsøk på å forvrengte det etablerte verdensbilde. Så får ettertiden vise om han eller jeg hadde rett.

Geller førte som tidligere nevnt en forholdsvis ubemerket tilværelse som varietéartist etter at han var dimittert fra det militære.

Han la opp et variert program basert på vanlig fingerferdighet og apparatkunster, uten å ha noen oppsiktsvekkende suksess.

Trolig har det også vært noen intuisjonsnummer i den pakken han viste for forskjellige agenter. De var sånn måtelig interessert. Gode tryllekunstnere fantes det mange av på det internasjonale marked.

Men det var én forskjell på Geller og alle de andre. *Han* hadde oppdaget at publikums interesse ble fanget i vesentlig større grad når han hevdet at det var krefter fra verdensrommet som påvirket metallet som bøyde seg. Og at det var ekte telepati han praktiserte når han utførte tegnenummeret.

I slutten av 60-årene hadde vi vært igjennom en periode da telepatisk forskning ble utført i større grad enn noensinne, og da enhver avis hyppig inneholdt rapporter om at telepatiske evner var konstatert hos forskjellige mennesker.

Ved seriøse forskningsinstitutter utførte man rekker av ESP-forsøk. Ja, selv i Norge var professor i psykologi, Harald Schjelderups bok "Det skjulte mennesket" blitt litt av en bestselger.

Nyere fenomener som Däniken, UFO-rapporter og annet, skulle ikke gjøre mottageligheten hos publikum mindre. Magi i svart og hvitt og andre kulører var blitt motesak i det siviliserte Vesten - et i seg selv oppsiktsvekkende fenomen.

Likevel var ikke dette nok til å gjøre Geller berømt utenfor Israels grenser. Han oppnådde riktignok en del presseomtaler, men også å irritere seriøse forskere, med ubehagelige resultater for ham selv.

Da var det han traff en agent som forespeilet ham en fremtid i underholdningsbransjen. Han sa opp sin kjedelige kontorjobb og ble artist på heltid.

Og her kunne historien om Uri Geller ha sluttet, hvis ikke en amerikansk parapsykolog som hadde besluttet å vie sitt liv til studiet av okkulte fenomener, dr. Andrija Puharich, hadde dukket opp i diskoteket hvor Geller jobbet, høsten 1971. Geller klarte i løpet av en time å overbevise den godtroende mannen om at han hadde ekte, telepatiske evner.

Dermed begynner et eventyr fra virkeligheten som inkluderer hyppige besøk av romskip, meldinger fra det hinsidige på legens båndopptaker, mysteriøse begivenheter i legens nærhet m.m. og som ender med at legen beslutter å vie sitt liv til Uri Geller som et sendebud fra kosmos.

Da Geller ikke fikk jobber nok, besluttet *åndene* at en sveitsisk manager, Werner Schmid, skulle bli hans agent.

Werner Schmid ble senere et velkjent navn for norske fjernsynsseere. Schmid er ekspert på elektronikk, spesielt trådløse sendere og mottagere. Han har brukt en stor del av sitt liv på å pønske ut hvordan elektronikken kan brukes i underholdningsøyemed.

Et av resultatene i hans innsikt i elektronikk fikk vi se for mange år siden i Norge, nemlig i TV-programleken "Den gyldne pil" hvor ideen var at man ved hjelp av telefonen hjemme kunne dirigere et kamera i studio.

Teknikken på dette området har undergått en eksplosiv utvikling de siste tiårene. Sendere og mikrofoner kan gjøres så små som knappenålshoder og gjemmes hvor som helst på kroppen. Med avansert utstyr kan hvem som helst kommunisere om hva som helst - f.eks. i et fjernsynsstudio.

Schmid hadde utstyret. Etter å ha forkastet tanken på å bruke Geller i en musical, fikk han en idé som kjennetegner den moderne markedsføringsmann:

"Vi har aldri tidligere hatt en magiker som har spesialisert seg på å utnytte nettopp fjernsynets muligheter til å spille sansene et puss. Vi har utstyret som skal til. Hva vi trenger, er en habil tryllekunstner som er villig til å gjennomgå den nødvendige opplæringen og som har det rette image, dvs. ung, vakker, med talegavene i orden, rikelig frekkhet og en ny gimmick å varte opp med."

Geller og Schmid møtte hverandre senhøstes 1972 (etter at min kollega og jeg så han i Hamburg tidligere på høsten). Resten var plankekjøring.

Etter den første opptreden vokste overskriftene til krigstyper, og de kritiske røstene druknet. Dette var noe nytt.

For at vi skal forstå hvordan det gikk til, må vi ofre litt tid på fjernsynet som maktfaktor, påvirker, særpreg og muligheter i denne sammenheng.

VERDENS BESTE HYPNOTISØR

La oss ha én ting klart, det som gjaldt den gang, gjelder like fullt i dag, kanskje ennå mer:

Fjernsynet er uten sammenlikning verdens beste hypnotisør.

Ikke slik å forstå at man henses i dyp transe foran fjernsynsskjermene, skjønt *det* også nok kan være tilfelle noen ganger, men da heller slik at man er i en tilstand som minner om suggesjon.

Jo mer opptatt av et program man er, jo mer vil man være konsentrert om skjermen og det som foregår der, og jo mindre vil man være seg selv bevisst. La meg nevne et eksempel:

I mine undersøkelser i forbindelse med skriving av Geller-boken i '74 kom jeg i kontakt med en eldre kvinne som påstod at Uri Gellers opptreden på skjermen nesten hadde brukket brillene hennes i to deler siden de lå oppå TV-en under sendingen!

Jeg avtalte et møte i hennes lille leilighet for et intervju til boken.

Der viste hun meg hvor brillene hadde ligget på TV-en.

Jeg mente vel å ha en rasjonell forklaring på fenomenet allerede *før* jeg ankom leiligheten, at det måtte ha vært andre årsaker enn det metafysiske, og i hvert fall ikke hadde noe med Geller å gjøre.

Men samtidig var det vanskelig for meg å si at dama løy, for det gjorde hun nemlig ikke. Hun var et koselig gammelt menneske som det heller ikke var noen grunn til å tro skulle prøve å lure meg.

Derfor satte vi oss ned, hvorpå hun gjennomgikk i detalj hva som hadde skjedd den aktuelle kvelden Geller var på TV:

Først og fremst visste hun gjennom store presseoppslag, i likhet med alle andre mennesker, at Uri Geller skulle være på TV for å bøye skjeer den samme kvelden.

Dette synes hun var så spennende at hun skulle følge med for å se om han klarte det, for selv mente hun å være litt skeptisk til slike fenomener.

Derfor bestemte hun seg for å rigge seg til med en god kopp kaffe til programmet begynte.

Hun gikk ut i kjøkkenet for å sette på kaffekjelen. Kjøkkenet lå vegg i vegg med stuen, bare med en åpen dør imellom.

Brillene lå på det tidspunkt oppå TV-en.

Mens hun holder på ute på kjøkkenet hører hun at sekvensen med Uri Geller var i ferd med å starte. Hun skyndte seg innenfor stuedøren og ble der stående å betrakte programmet mens kaffen kokte opp.

Så tok hun fatt i brillene sine, men rakk ikke å sette dem på seg før kaffen kokte. Med brillene i den ene hånden og kaffen i den andre skyndte hun seg for å få med seg så mye som mulig av programmet.

Da hun hadde satt fra seg kaffekjelen på bordet kom hun til å tenke på småkakene som det kunne vært deilig å ha attåt.

Akkurat i det hun skulle gå ut i kjøkkenet igjen for å hente kakene, begynte Geller med den berømmelige bøyingen av skjeen. Hun fulgte ivrig med på seansen, uten å sette seg ned.

Hun gjorde som de fleste andre av oss: hun ønsket av hele sitt hjerte at denne kjekke unge mannen skulle klare det han reiste rundt i hele verden for å gjøre, og nå hadde kommet til Norge for, nemlig å bøye en skje!

Hun ønsket og hun ønsket. Ja, hun ønsket det så sterkt at hun ikke merket at hun stod og tvinnet brillene sine mellom hendene.

Så plutselig kom hun til å tenke på kakene, la fra seg brillene oppå TV-en, skyndte seg ut på kjøkkenet, hentet kakene, inn i stuen igjen, skulle til å gripe tak i brillene, men hva hadde hendt?

Brillene lå vridd som mark på en fiskekrok! *Hvordan i all verdens rike kunne dette ha skjedd?* tenkte hun.

Bare på det lille øyeblikket hun var ute på kjøkkenet så måtte underet ha skjedd! Hun kunne ikke finne noen annen forklaring enn at det var Gellers verk.

Nok en troende til menigheten!

Hun nektet simpelthen å tro at hun selv hadde gjort dette. Og hun har vært i god tro om at det var Gellers verk det hele. Ingen tvil om det.

Jeg følte derfor behov for å fortelle henne noe som hadde skjedd meg selv året før, og som gjorde at hun heldigvis ble overbevist om at hun *bare* var blitt suggerert av hva hun så:

I 1973 var jeg på en av mine turneer i Nord-Norge. Fra jeg var ungdom på 50-tallet har jeg vært såkalt Elvis-fan. Det var jeg helt opp i voksen alder, men da ut ifra et profesjonelt synspunkt.

Jeg brukte en del av hans melodier som bakgrunnsmusikk til mine egne opptredener, spesielt da jeg begynte med store illusjoner sammen med min partner den gang.

De berømte Elvis-kostymene inngikk også som en del av vårt show. Jeg annekterte også en del av hans karateoppvisning på scenen.

Som leserne skjønner var jeg veldig opptatt av Elvis. Så opptatt at da Elvis gjorde en konsert på Hawaii som ble satellittoverført til nesten hele verden, på direkten, og det mens jeg selv var ute på turné, kjøpte jeg min første videomaskin før jeg reiste på turneen, bare for å ta opp konserten hjemme i Oslo.

I tillegg måtte jeg ved selvsyn få med meg den redigerte overføringen på TV.

Sendingen ble p.g.a. av tidssonene sendt i Norge tidlig på ettermiddagen, så jeg rakk å se den før vi måtte reise til stedet vi skulle jobbe.

Vel plassert i en godstol i salongen på hotellet (det var ikke vanlig med TV på rommet den gang) dro jeg frem pipa og tobakkspakka. Dette showet skulle jeg virkelig kose meg med. Jeg satte meg ytterst på stolkanten for ikke å søle tobakk

i fanget da jeg stappet pipa, og skulle til å tenne den. Akkurat da begynte konserten.

Showet varte i 50 minutter.

Da konserten var over oppdaget jeg at jeg fortsatt satt ytterst på stolkanten med en ferdigstappet pipe i høyre hånd, en åpen tobakkspakke i venstre, - uten en gang å ha tent pipa!

Det, kjære leser, kalles å bli suggerert og oppslukt av det du ser på skjermen!

Kjennetegnet på suggesjon er bl.a. at evnen til motforestillinger svekkes, at synsfeltet innsnevres, at tankene lett kan ledes og *at man ikke selv er klar over hvor sterk innflytelse man har vært underlagt.*

Har man vært inne i en riktig dyp hypnose, husker man ingenting. Har man bare vært suggerert, vil man huske det meste, men selve tilstanden - det å være suggerert - har man ingen følelse av.

Den amerikanske hypnotisøren Joseph McCawley var medlem av en komité av leger og hypnotisører som skulle undersøke i hvilken grad fjernsynet kunne sette seerne i en form for hypnotisk tilstand.

Komiteen konkluderte med at flere millioner mennesker hver dag ble hypnotisert av fjernsynsskjermen i større eller mindre grad. De samme menneskene er i stand til å skade seg selv på forskjellige måter under hypnosens, sier komiteen. McCawley uttrykker det slik:

«Bortimot 90 prosent av alle amerikanere er mottagelige for fjernsynshypnose. Det eneste som kan motvirke skadevirkningene, er at "man tar igjen", det vil si snakker OM det som foregår på skjermen.»

Et annet medlem av komiteen, dr. David Gough fra St. Vincent Hospital i Jacksonville, Florida, sier:

«Er man først hypnotisert av fjernsynet, kan mennesket komme under så sterk innflytelse av hva det ser og det som blir sagt, at de senere ikke VIL tro annet enn at det de har sett og hørt er det eneste riktige.»

Komiteen hentet sine eksempler fra reklame for legemidler. Sender man reklame for hodepinetabletter, suggereres mange til å føle kraftig hodepine. Snakkes det om beroligende midler for slitte nerver, kommer mange i en enorm nervøs tilstand.

Fjernsynsseerne må for all del ikke la seg hypnotisere inn i en passiv tilstand, sier komiteen til slutt.

Dette gjenspeiler også hvorfor barn, kanskje lettere enn voksne, lar seg rive med av det de ser på fjernsyn. Vi har groteske drapssaker utført i Amerika og England *mot barn, av barn.*

Dessverre ser det ut som vi også har fått oppleve det her i landet. Alt tyder på at de barna media omtalte i 1994, som gikk løs på en jevnaldrende og som tragisk nok avgikk ved døden, enten det nå var av slag og spark fra sine lekekamerater, eller det var av frostskeer, *kan* ha vært påvirket av voldelige barnefilmer på fjernsynet.

Tirsdag 15. november 1994 kunne VG melde over hele førstesiden om en liten gutt på 8 år som tok sitt eget liv, angivelig på grunn av en reklamefilm for sjokolade på TV!

Hvorvidt det *bare* er denne enkeltstående reklamefilmen som har vært årsaken skal man være forsiktig med å påstå, men dette viser hvor stor påvirkningsmakt fjernsyn, og for den sak skyld også spillefilmer, har på oss mennesker.

Til tross for tragedier i kjølvannet av diverse påvirkningseffekter, så er dessverre dette noe vi må leve med enten vi liker det eller ikke.

Utviklingen i verden er ikke slik som enkelte NEW AGE-ere prøve å innbille seg (og oss) at den er, *'rosenrød, herlig og skjønn'*. Men vi kan i hvert fall prøve å demme opp for det verste ved å beskytte oss selv mot å la oss påvirke i minst mulig grad. Bli litt mer restriktive med hva barna skal få se av filmer og blader for eksempel.

Uri Geller påvirket oss bevisst via TV-mediet: Først oppfordrer han folk til å hente fram skjeer og gafler. Derneft bygger han opp spenningen i minutt etter minutt mens han strever med skjeene i studio.

Når én million mennesker følger med foran skjermen, vil mange være så opptatt av det de ser, at de ikke merker hva de selv foretar seg.

Akkurat som folk på kino etter nervepirrende scener, oppdager at de ubevisst har klemmt om armlenet så knokene ble hvite og det gjør vondt i hånden, eller den stakkars kjæresten som sitter tilbake etter forestillingen med masse klypemerker på armen, vil de heldigste - eller uheldigste - etter at Geller er ferdig med sin *kraftanstrengelse* i studio, til sin forbløffelse oppdage at de sitter med bøyde gjenstander i hånden uten at de har noen som helst erindring om hva som har skjedd, jfr. den eldre damen med brillene.

Jo mer spennende det var det som foregikk på skjermen, jo mer aktøren slet for å få skjeen til å bøye seg, jo mindre vil tilskueren ha oppdaget hva som skjedde med ham selv hvis han har latt seg oppsluke. Slik kan selv skeptikeren bli overbevist om at han eller hun har hatt besøk fra verdensrommet.

På tale om verdensrommet og innbilningens makt: Et skrekkens eksempel er en bok skrevet av den tidligere norske popsangerinne Gry Jannicke Jarlum, "Du er jeg" (Grøndahl Dreyer). Her ramses det opp hemmelige stevnemøter med utenomjordiske vesener som har avlagt sin venninne Jannicke med opptil flere besøk i sine nypolerte romskip, hendelser som nok må sies å tilskrives *veldig* spesielle mennesker!

Ikke minst at disse spesielle menneskene selvsagt *tror* på det selv....

Jeg vil i et senere kapittel ta for meg disse "stevnemøtene" som en del personer har hatt med UFOer o.l.

Det er blitt sagt, at sier du en løgn tilstrekkelig mange ganger, vil den til slutt fortone seg som en sannhet!

Fjernsynet er de store talls medium. Sier man til én million mennesker at det på et gitt tidspunkt vil skje noe mystisk rundt dem, *må* nødvendigvis noe uvanlig skje med noen.

Og Geller kan være trygg på at de fleste vil komme i kontakt med aviser eller fortelle det videre på annen måte, slik at det befester hans ry for å ha overnaturlige evner. Selv om det i og for seg er ting som kan skje i mange hjem på en hvilken som helst dag uten å bli lagt merke til.

Massemediene var ikke sene om å formidle alle de mystiske ting som skjedde rundt om i de tusen hjem. Men hva med alle de hjem det *ikke* skjedde noe i?

Fra en illusjonists synspunkt utgjør dette helt ideelle forhold. Man vet at noe *vil* skje, men ikke *når* og med *hvem*. Dermed er alle kontrollmuligheter utelukket.

Også Gellers andre triks er spesielt tilrettelagt for fjernsynsmediet. De er enkle, visuelle og sikre i den forstand at det er liten risiko for at de blir avslørt. De krever et minimum av fingerferdighet, en del elektronisk utstyr og vanlig profesjonell frekkhet.

Før vi går nærmere inn på selve triksene og hvordan de blir utført, må vi se på noen av de forsøkene som har vært gjort for å avsløre Uri Geller i kapittelet:

FRYKTEN FOR AVSLØRINGER

Da Uri Geller skulle opptre i Norge, ble en kollega av meg, Finn Jon, forsøkt plantet i nærheten av ham, først på pressekonferansen og senere under sending i studio. Men dessverre fikk Geller vite at en tryllekunstner skulle være til stede. Han nedla kategorisk forbud mot det, med den begrunnelse at tryllekunstnere alltid skal prøve å sverte og avsløre ham på alle mulige måter. Min kollega måtte trekke seg med uforrettet sak.

Selv ble jeg også spurt av både presse og radio om og fotfølge Geller anonymt under hans seanser i Norge, men kunne dessverre ikke påta meg oppdraget da jeg var på turné utenbys med mitt show, sammen med flere andre artister.

Derimot kan jeg love at vi fulgte med på TV ute i garderobene. De andre med øyne så store som tinntallerkener, jeg undrene til hva slags fyr dette var som kunne utføre mirakler av et slikt kaliber.

Jeg innrømmer så gjerne at jeg der og da nok var litt usikker på om det han skulle vise virkelig var ekte saker, eller om det var juks alt sammen.

Kanskje et utslag av naturlig menneskelig reaksjon til noe vi aldri har vært borti før. For hvem var jeg som bastant skulle påstå at han bare var en stor megabløff hele fyren?

Med hånden på hjertet tror jeg nok det var flere tryllekunstnere som var villig til å innrømme at de var usikre i dagene før Uri Geller kom til Norge enn de var villig til å innrømme i dagene etter han hadde reist! I hvert fall ville ikke jeg påstå noe før etter hans TV-opptreden, selv om jeg var i sterk tvil til den slags paranormale krefter fra kosmos..

Uri Geller ville absolutt ikke ha noe med fagfolk i tryllebransjen å gjøre. Han nektet å møte dem under noen omstendigheter. Derfor fikk ikke min kollega Finn Jon den muligheten vi så gjerne skulle hatt den aktuelle dagen, nemlig kjøre “close up” på Geller.

Det samme har skjedd rundt om på forskjellige steder i verden hvor Uri Geller skulle ha opptrådt. Som et eksempel kan nevnes at da første opplaget av denne boken lå ute til salg, og Uri Geller kom tilbake til Ålborg i Danmark noen måneder senere, var det en journalist som slang boken foran Geller på pressekonferansen og ba ham forklare de påstandene jeg hadde kommet med. Da nektet han å besvare flere spørsmål, avbrøt pressekonferansen og avlyste forestillingen med begrunnelsen at “han hadde ikke dagen sin”!

Nei, det kan man jo godt forstå.....

Bare én gang brøt han med dette prinsippet - overfor det anerkjente nyhetsmagasinet TIME, hvor tre tryllekunstnere var til stede da han viste sine kunster. Time-redaksjonen har senere vært et hovedkvarter for Gellers skeptikere.

Det bekrefter for så vidt hva den kloke professor i filosofi, Karl Jasper, i sin tid hevdet, at hverken vitenskapsmenn eller psykologer er særlig egnet til å vurdere overnaturlige fenomener. De virkelig sakkyndige i så måte, er tryllekunstnere, mener han.

Først etter at tryllekunstnerne har erklært et fenomen som uforståelig, bør vitenskapen komme inn i bildet, og absolutt ikke omvendt, sier han til slutt.

Ved å understreke viktigheten av en slik uttale mener jeg ikke å hevde at vi tryllekunstnere er hevet over alle andre som såkalte bedrevitere, men bare poengtere at alle bransjer har sine spesialister på de forskjellige områder som nødvendigvis ikke er allment kjent blant andre fagfolk. Tryllekunstneren vil nemlig først undersøke en rekke velkjente metoder og triks som vitenskapsmannen overhodet ikke vil falle på å undersøke.

Med sin erfaring og opplæring vil vitenskapsmenn være like naive som folk flest når de gjør sine undersøkelsesopplegg.

Jeg vil komme med den påstand at mennesker med påståtte paranormale evner, som Uri Geller og andre såkalte spøkelsessvindlere, er med på å forsøple den vitenskapelige seriøse forskning innenfor parapsykologiens område.

Overfor slike sjarlataner burde heller vi, tryllekunstnere, kommet tidligere inn på banen, gjerne i oppstartingsfasen til mediumistiske seanser. Kanskje ikke de paranormale menneskene ville følt seg så trygge lenger.

Tryllekunstneren bryter nemlig de oppleste og vedtatte spillereglene, han. Og det liker ikke slike mediumistiske personer!

Geller har alltid vært nesten panisk redd for tryllekunstnere. Flere aviser kunne meddele at han ganske enkelt stakk av fra opptredener i England hvor slike skulle være tilstede.

Bl.a. kunne Ekstrabladet i Danmark fortelle at dagen etter hans opptreden i Sverige, skulle han møte femten engelske tryllekunstnere. Men det møtet ble aldri noe av. Geller forsvant simpelthen.

”Det var et høyst besynderlig sammentreff,” forteller Gellers tidligere skarpeste kritiker, nå hans gode venn, journalisten Don Coolican fra Daily Express i London:

Saken var at Geller den 4. februar 1974 skulle ha opptrådt i Birmingham ved en forestilling hvor det var solgt 1600 billetter. Dessverre var det noen dager i forveien blitt offentliggjort at det skulle være 15 spesielt dyktige tryllekunstnere til stede i salen. Da fant Geller ut at han plutselig trengte ro og hvile et par måneder. Det ble fra Gellers hold påstått at det var fremsatt alvorlig trusler mot hans liv fra terroristorganisasjonen SVART SEPTEMBER.

”Jeg synes det var meget uheldig for ham at han avlyste nettopp denne forestillingen,” sier Coolican videre.

”Men Geller overbeviste deg jo om sine overnaturlige krefter i København? Har du nå skiftet standpunkt?”

”Etter at jeg kom hjem, har tre tryllekunstnere overfor meg gjort nøyaktig det samme som Geller. Jeg kunne heller ikke avsløre dem. Jeg tør ikke påstå at Geller er svindler, eller rettere sagt bare en alminnelig dyktig tryllekunstner. Men det pussige er at han aldri vil opptre når det er kvalifiserte tryllekunstnere til stede. Likeså lover han både i øst og vest at han vil underkaste seg vitenskapelige undersøkelser. Men det blir aldri til noe, bortsett fra de undersøkelsene som er gjort ved Stanford-instituttet, ” avslutter han med.

Professor Fritz Buchtal, sjefen for Nevrofysiologisk Institutt i København og internasjonalt kjent hjerneforsker, kunne heller ikke gi noen forklaring på Geller. ”Vitenskapsmenn er ikke flinke til den slags. Naturen er vanskelig nok å iaktta, men den bruker ikke triks,” sa han.

Buchtal nevner en episode med en som opptrådte med telepati for en del år tilbake og som utga seg for virkelig å ha disse evnene. Han var invitert til Biologisk Selskap hvor de skulle teste ham, og hvor de ikke fant noen forklaring på fenomenet. Men det gjorde en tryllekunstner som etterpå gikk løs på oppgaven.

Den før omtalte Don Coolican mener at det nå bare er én ting Geller kan gjøre for og rettferdiggjøre seg: Han bør stille seg til rådighet for en undersøkelse som gjennomføres både av vitenskapsmenn og tryllekunstnere.”Jeg skulle ønske han gjorde det, for jeg vil så gjerne tro på ham. Tro på at den slags finnes. Men en hel del ting begynner nå å tale mot ham,” sier hans fortrolige venn.

I ettertid har det jo skjedd at Geller har krøpet ut av sitt beskyttende skall, da karrieren var så fallert at han i et fortvilet forsøk på å komme tilbake til ”bransjen”, gjorde en del gjestepptredener i forskjellige TV-program. Hans krav i de tilfellene var at det ikke skulle delta tryllekunstnere i samme program. Dette ble høytidelig lovet av programskaperne, og de holdt ord.

Det de ikke hadde lovet noe om var at de dro inn fagfolk på de forskjellige områdene som gjentok Gellers ”eksperimenter”. Eksempel: I et program viste Geller hvordan spesielle frø begynte å spire i hendene hans, uten vann og jord. Da kom plutselig en professor og ekspert på plantevekst inn i studio og gjorde nøyaktig det samme. Det skal visstnok finnes en plante som begynner å spire bare ved hjelp av kroppsvarme!

Geller kommer selvsagt aldri til å stille seg til disposisjon for tryllekunstnere. De vet nemlig hvor de skal lete hvis de vil avsløre ham.

STANDFORD-UNDERSØKELSEN

Som han selv sa flere ganger i NRK-Fjernsyn, så har Geller stilt seg til disposisjon for vitenskapsmenn ved én anledning, nemlig ved Stanford Research Institute i USA. Det er imidlertid en privat og uavhengig forskningsinstitusjon (som ikke har noe med det kjente Stanford-universitet å gjøre) og som utfører forskningsoppdrag både for private og for Staten, bl.a. i betydelig omfang for det amerikanske Forsvarsdepartementet.

Disse undersøkelser fant sted i 1972, men det som var kjent da første opplaget av denne boken ble utgitt to år senere, beviste ikke noe som helst, og ga slett ikke noen vitenskapelig garanti for at det her var uforklarlige krefter med i spillet, slik Geller selv ga inntrykk av på skjermen i NRK.

Senere vet vi at rapporten ble forsøkt tilbakeholdt så lenge at lekkasjer ikke var til å unngå.

Det kommer frem i en annen bok utgitt i USA ett år etter den første utgaven av min bok, og som pussig nok har samme tittel som min, "The Truth About Uri Geller", skrevet av min amerikanske kollega og venn, James Randi.

I hans bok går han i detaljer ut med hva som har skjedd i kjølvannet av Stanford-rapporten, om overbeviste parapsykologer, store svakheter i undersøkelsesformen osv.

For de uinnvidde er forskjellen på et universitet og institutt i USA at universitetene eies av Staten. De kan man ikke lefle med som man vil. Et institutt derimot er privatdrevet. Her kjøper man seg tjenester som er oppdragsgivers eiendom inntil det ønskes offentliggjort. Og oppdragsgiver i dette tilfellet var Andrija Puharich og Uri Geller!

Derfor kunne Geller og hans medsammensvorne sitte på rapporten så lenge de ønsket før den ble offentliggjort. Og smart nok var den tenkt ikke å bli offentliggjort før etter verdensturneen, og alle i klanen hadde tjent sine gullkantede dollar på det de kalte overnaturlige fenomener.

De sterkeste uttalelsene som er kommet fra vitenskapsmenn som har deltatt i, eller hatt forbindelse med prosjektet, er av typen "man kan ikke utelukke at..."

Geller hadde imidlertid klart å gjøre et sterkt inntrykk på én av dem som deltok i undersøkelsene, den da 60 år gamle professoren i teoretisk fysikk ved Kent State Universitetet i Ohio, William Franklin.

Franklin overvar to forsøk med bøyning av metall ved Stanford. Under ett av dem fikk Uri Geller metaller til å sprekke og bøyes, men ikke brette.

Ved demonstrasjoner uten nevneverdig kontroll, brakk Geller metallet i stykker, tilsynelatende uten fysisk kraft. Professoren undersøkte de metallgjenstandene som var bøyd i de kontrollerte forsøkene.

"Våre undersøkelser tyder på at deler av metallet har vært kløyd med temperaturer i nærheten av det absolutte nullpunkt (minus 273 grader C.), men andre deler av det samme stykket metall viser tegn på at det har vært nær smeltepunktet. Vi kan ikke gjenta disse forsøkene ved vanlig stuetemperatur, og må konkludere med at det er snakk om en påvirkning som faller utenfor fysikkens grunnregler. Vi kan i hvert fall ikke forklare den."

Disse og liknende uttalelser fra professor Franklin var det som ble slått opp som at instituttet gikk god for Uri Gellers overnaturlige evner.

Men instituttet nektet selv på den tiden å kommentere noen av de påståtte opplysninger, og ville ikke drøfte konklusjoner. Det ble sagt at det i løpet av seks måneder, kanskje før, ville rapporten foreligge. I mellomtiden har vi ikke mer å si, het det derfra den gangen. I dag vet vi hvorfor, som jeg har nevnt

tidligere. Geller kom i kontakt med instituttet via den tidligere astronauten Edgar Mitchell. Mitchell gjennomførte under måneferden med Apollo 14 en rekke forsøk med tankeoverføring, og har nå sitt eget institutt for studium av overnaturlige fenomener i nærheten av Stanford i California. Den egentlige initiativtager var Puharich som trengte vitenskapelig dokumentasjon til sin bok om Uri Geller.

Hans eget materiale, lydbånd fra åndene, filmer fra romskipene m.v. (se lenger frem) var dessverre blitt ødelagt av intelligente vesener fra kosmos. Slike vesener har nemlig en hang til anonymitet har det vist seg, både i Gellers og andres tilfeller.....

Eksperimentene ble foretatt på instituttets betingelser, og noen av dem var dobbeltsikrede forsøk hvor hverken undersøkerne eller Geller kjente svarene på forhånd. I de fleste tilfellene hvor det dreide seg om gjetninger om f.eks. antall øyne som vendte opp på en terning ristet i en boks, fikk Geller betydelig flere treffere enn det statistiske gjennomsnitt. Likeledes da han skulle finne frem til blikkbokser som inneholdt vann kontra metall, uten å være i berøring med boksene. I andre forsøk ble det avslørt at Geller trikset med måleutstyret på laboratoriet.

Ikke så rent få røster begynte å heve seg i kjølvannet av hele undersøkelsesopplegget. ”Vitenskapsmenn er simpelthen altfor godtroende,” hevder professor i psykologi, Ray Hyman og Georg Lawrence fra Forsvaret, som overvar noen av eksperimentene.

I motsetning til sine kolleger, ble de rett og slett ikke imponert. Hyman grep bl.a. Geller i å kikke når han lot som om han holdt for øynene, og på den måten var han i stand til å lese folks armbevegelser når de skrev eller tegnet, en ferdighet som er godt kjent blant tryllekunstnere. Hvordan han skjønte det? Jo, Hyman har selv drevet med trylling i sine yngre dager!

Lawrence fant ut at Geller fikk laboratoriegulvet til å vibrere så det gjorde utslag på laboratoriets måleutstyr. Lawrence gjorde selv trikset etterpå med større suksess enn Geller. Professor Ray Hyman skrev i sin rapport at Stanford-folkenes undersøkelse av Uri Geller var ”... den mest ukontrollerte og dårligste undersøkelse jeg noen gang har vært ute for.”

Magasinet Time omtalte hele opplegget med åpen ironi da det fortalte om dette instituttet som med sine 2600 spesialister kan løse problemer på nær sagt ethvert område, fra hemmelige militærprosjekter til kjemisk og bakteriologisk krigføring.

«Til disse prosjekter føyer nå instituttet undersøkelser av en tvilsom nattklubbtryllekunstners såkalte psykiske krefter.» Uff-a-meg, Uri....

“Time” siterer Mitchell som forteller hvor imponert Stanford-folkene var av Geller. Men instituttets sjef, Charles Anderson, konstaterte at det var høyst misvisende, og forøvrig hadde ikke Mitchell noe med å uttale seg på instituttets vegne!

PÅ MÅNETUR MED UFO

Time hadde jo som nevnt sine egne eksperimenter å bygge på som grunn for sin ironi. Blant dem som befant seg i Time-redaksjonen var den profesjonelle tryllekunstneren James Randi. Forestillingen ble ingen suksess. Geller fikk bare til noen enkle nøkkelbøyinger. Etter at seansen var over, reiste Randi seg og gjorde nøyaktig det samme.

Men det fantes andre magasiner. Geller dro til Denver. Der ble han godt mottatt av redaksjonen i det lille bladet Psychic. Vi har tilsvarende smusslitteratur her til lands også som trykker alt det spøkeriet de kommer over, samt flere kommersielle TV-kanaler som overgår hverandre i og serverer useriøst sprøyt ut til en befolkning av godtroende mennesker som sluker det rått under påskudd av at "det må jo være noe i det siden det står i ukebladene og vises på TV?"

Psychic laget et spesialnummer, av den typen som har bidratt til å skape Geller-feberen kloden rundt. Her forteller Geller at han anser seg for å være et medium for krefter fra verdensrommet. Sammen med Andrija Puharich har han hatt opplevelser som er så selsomme at han selv er tilbakeholden med å kommentere dem.

Med det er ikke Puharich som slipper til i samme nummer. Han forteller at i 1971 var han sammen med Uri Geller ute i ørkenen i nærheten av Tel Aviv. Da skjedde det:

De stod plutselig overfor en flygende tallerken som var landet med blå blinkende lys på taket. Geller sa:

"Du må ikke gå nærmere UFO-en, min venn, men JEG er nødt til å gå ombord.

"Farvel da, Uri, sa Puharich. - Jeg ser deg nok aldri igjen.

Dermed forsvant Geller inn i en annen dimensjon.

Hele tiden holdt Puharich sitt lille 8 mm filmkamera i gang, for dette skulle dokumenteres for all verden, må vite.

Så plutselig, som lyn fra klar himmel, kom Geller tilbake. Beviset for at alt dette skjedde, hadde de jo heldigvis på filmen, for dette ville nok ingen tro på uten denne dokumentasjonen, så den måtte hurtigst mulig til fremkalling.

De åpnet kameraet, men hva var det dog som deres øyne skuet? Filmen var borte!

Den hadde forsvunnet i det tomme intet.

Filmen i kameraet hadde simpelthen forduftet. I løpet av få minutter!

Akk ja. Geller og Puharich så mange UFO-er både før og siden. Det fortelles ikke om de traff noen andre jordiske vesener inni romskipene som visstnok skal ha gått i skytteltrafikk mellom Jorden og andre planeter.....

Geller sier at han er i stand til å forlate sitt jordiske hylster og hevder at han har vært både i Brasil og Sovjet uten å ha sitt eget legeme med, (kalt astralreise.)

Det er skrevet milevis med bøker om overnaturlige fenomener, spiritistiske medier og dess like.

Når andre tyr til en Morgan Kane-bok for å slappe av og få seg en virkelighets-flukt, tyr jeg til bøker om det uforklarlige. Da flykter jeg fra virkeligheten!

En av de artigste bøkene jeg har lest, og som jeg gjerne trekker frem i mine foredrag om det mystiske rundt om, var en som er skrevet om nettopp Uri Geller.

Her står det bl.a. om en gang Uri Geller var ute og jogget på Manhattan i New York. Da blir han plutselig utsatt for en merkelig følelse. Det er som han plutselig begynner å rygge tilbake isteden for å løpe forover, for så å bli slynget opp i været. Han farer gjennom luften som en annen Peter Pan.

Plutselig kommer han deisende ned fra himmelen, gjennom baldakinen i 3. etasje, for så å lande oppå et glassbord så glassplata knuses i tusen biter på verandaen hvor hans gode venn, Andrija Puharich satt med en drink i hånden!

Alt foregikk i løpet av sekunder. Helt uforståelig for de to vennene, selvsagt, som ble sittende på rompa å se dumt på hverandre. Avstanden til sin nære venns leilighet var 5,8 mil.

Forfatteren kan bekrefte at dette er riktig, og han bør vi jo stole på, for det er nemlig Uri Geller selv.....!

Uri Geller har satt seg fore å hente ned et Hasselbladkamera som en av astronautene glemte igjen på månen, uten at han behøver å gå igjennom alle de besværlige problemene en astronaut har for å komme seg dit opp.

Problemet er bare det, at han ennå ikke har funnet ut hvordan og når det skal skje. Det vil bare plutselig en dag skje, har han sagt!

Kjære herr Uri Geller: Nå kan jeg berolige deg med at ventetiden din kan være slutt, for det tok meg bare noen bitte, bitte små få minutter å fomme ut hvordan det skulle foregå, om jeg skulle hente det ned.

Følg med nå Uri, så skal du få hele opplegget, gratis, så slipper du å vente lenger:

Som alle eventyr begynner: "Det var en gang", men jeg måtte ha en del opplysninger først.

For det første måtte jeg vite nøyaktige kjennetegn på kameraet. Du vet det, Uri, det er jo lagt igjen etter hvert en del kameraer der oppe, men visstnok bare ett, kameraet til Edgar Mitchell, er regelrett glemt igjen med film og det hele, og det ville jo være dumt å reise den lange veien og kanskje komme i skade for å hente ned feil fotoapparat, ikke sant? Da måtte jeg jo ta turen om igjen, vet du, og det kan jo bli litt slitsomt i lengden.

Så måtte jeg ta en telefon til Edgar, (ja, du kjenner jo han, Uri; det er han astronauten som i likhet med deg også har sett UFO-er på sin ferd uti verdensrommet, vet du), og av han få vite serienummeret og inventarnummeret til NASA.

Så må jeg vite eksakt hvor mange bilder det er tatt og med hvilket filmmerke.

For meg å få tak i et tilsvarende Hasselbladkamera er intet problem, men da selvsagt uten de nødvendige kjennetegn. Men med de forbindelsene du har Uri, skulle ikke det by på problemer for deg heller.

Så ville jeg merket kameraet på samme måten som NASA-kameraet med det spesielle blå/hvite emblemet de har.

Deretter vil jeg sørge for å få gjort kameraet litt radioaktivt ved hjelp av radioaktive isotoper. Det vil være så svakt radioaktivt at det ikke vil være skadelig om mennesker tar i det.

Og så må du huske å skaffe deg en hjelpemann, og dem har du jo en del av, ikke sant, særlig med tanke på alt det rare som skjedde rundt deg da du var i Oslo?

Men nå var det jo meg, og ikke deg dette handlet om. Altså, jeg skaffer meg en hjelpemann.

Så vil jeg samle sammen til en gedigen pressekonferanse hvor jeg vil utlyse for all verden at jeg, for bare å ta en dato, den 5. mars, nøyaktig klokken 12,32 vil hente ned kameraet fra månen.

Jeg kan selvsagt ikke si hvor i verden apparatet vil ramle ned, men ber verdens befolkning være på vakt. Og det kan jeg garantere deg Uri, det er en melding som aviser og fjernsyn over hele verden vil slå stort opp.

Den 5. mars vil jeg sitte på et hotell i Oslo. Der vil jeg slappe av i den store Konsentrasjonen, med stor K.

Verden venter spent, og hva tror du skjer, Uri?

Jo, i New York, Tokyo, eller mest sannsynlig i Stockholm eller København, ved et eller annet hotell dukker det opp en mann i hotellets resepsjon - dette er jo som du skjønner min mann som er plantet på stedet - på f.eks. SAS-Hotellet i København kl. 12.35 som sier han har funnet et fotoapparat utenfor hotellets inngang. Han vil anta det er en av gjestene som kan ha mistet det.

Portieren vil høflig ta imot kameraet, bukke pent og plutselig oppdage det berømte NASA-merket. Min mann forsvinner deretter diskret nedover Vesterbrogade. Portieren vil med en gang levere kameraet til nærmeste politistasjon hvorpå politiet øyeblikkelig setter seg i forbindelse med den amerikanske ambassade, som igjen tar kontakt med NASA og opplyser at det er funnet et kamera, som antagelig stammer fra et av NASA's personell.

Kameraet blir så hentet.

Kameraet vil selvsagt bli kontrollert. Nummeret og eventuelt andre kjennetegn viser at det faktisk tilhører NASA.

I kameraet ligger det en film, som laboratoriet straks fremkaller, og på den vil de finne bilder som er tatt på månen, Uri! Kan du skjønne det?

Under den videre kontroll vil de finne ut at kameraet er radioaktivt.

Når det gjelder billedmaterialet, så er det jo tatt hundrevis - for ikke å si tusenvis av bilder der oppe. Disse er det selvfølgelig en enkel sak med den teknologien vi besitter i dag å få fotograferet her nede, både i sort/hvitt og farger, altså en regelrett avfotografering av det stoffet som allerede er på markedet.

Som du sikkert også vet Uri, like godt som meg, skal det ikke være flere måneferder i overskuelig framtid, og jeg tror neppe at Amerika vil spandere en eneste dollar for å sende opp noen for å kontrollere riktigheten av det jeg har sagt. Tror du vel?

Så, om kanskje hundre år vil det være noen som oppdager at kameraet fremdeles ligger på samme plassen som Edgar glemte det, men da er hverken du eller jeg i live for å stå til ansvar for den megabløffen jeg satte i gang her nede på moder Jord 5. mars. Og snipp, snapp, snute...

FAGLIGE KOMMENTARER

Der Uri Geller opptrer, er omtrent halvparten av publikum kvinner. Han henvender seg helst til disse når han trenger hjelp til sine forestillinger.

«De har gode utstrålinger og er sjeldent negative,» sier Geller. Nei, takke en viss mann for det....

Man kan kanskje heller ikke utelukke at særlig kvinner vil være mottagelige for på den tiden hans sydlandske sjarme.

Overalt forsøker man å få Uri Geller til å delta i kontrollerte eksperimenter med tryllekunstnere og vitenskapsmenn til stede. Geller lover ofte å delta, men det blir aldri noe av. Blant dem som prøvde å komme Geller på skuddhold, var de to engelske tidsskriftene Nature og New Scientist. Begge fremsatte tilbud til Uri Geller, men fikk bare vage svar. Hans overnaturlige krefter trivs best i fjernsyn, for der er også honorarene høyest.

Geller gjør sjelden eller aldri fjernsynsopptredener på steder han allerede har vært. Han finner stadig på unnskyldninger for å slippe. Flere meldinger går ut på at han var trett av å konsentrere seg om eksperimenter på kommando i fjernsynsstudioene. Et av de show som ødela hans interesse for fjernsyn fant sted i Danmark. Her klaget han over at det ble gjort for mange motarbeidelser mot ham, - dvs. lagt ut for mange feller og bakholdsangrep. Han får ikke til noe i en atmosfære av mistenksomhet og negativ utstråling. Nemlig.

Igjen et bevis på at mennesker med såkalte overnaturlige krefter er veldig spesielle, ja, så spesielle at de ikke klarer å utføre sine eksperimenter så lenge det finnes ikke troende tilstede. Da vil de paranormale menneskene føle negative vibrasjoner i luften, og det går jo ikke kan du skjønne.

Med denne holdningen fra Gellers side var det kanskje ikke så rart at det planlagte fjernsynsprogrammet over Nordvisjonen gikk rett i vasken etter han var her første gangen og etter hvert ble satt ettertrykkelig på plass; litt kanskje også på grunn av min første bok om ham?

Han vil nemlig ikke neste gang så lett kunne møte en programleder som utsetter ham for ukritisk beundring. Tilskuerne vil ha blikket rettet der de ikke bør ha det. Alle vil jo hele tiden lage et nummer på stakkarens bekostning. Fy for skam.

Geller førte etter hvert sin kamp mot avsløringene på vikende front. Mer og mer skepsis er blitt mobilisert mot ham, og det vil neppe ta lang tid før han overhodet ikke kan opptre mer for annet enn ukritiske forsamlinger, religiøse sekter o.l. Kanskje var det derfor han i årene etter alle avsløringene gjorde sine fremstøt mot et av verdens mest primitive og overtroiske befolkning i Sør-Amerika.

For Uri Geller har allerede gitt nok næring til overtro og sjarlataneri ved hjelp av enkle knep og fiksfakseri.

På ett punkt skal jeg likevel - under meget sterk tvil - innrømme at Uri Geller kan være utstyrt med mer usedvanlige evner enn de fleste. Det kan nemlig hende at han har en viss telepatisk begavelse, det vi på enkelt norsk mener å kunne bedrive tankeoverføring - en egenskap som det ved en lang rekke eksperimenter er fastslått at noen mennesker er utstyrt med i større grad enn andre. Så hvorfor ikke han også, liksom?

Men det til tross, jeg stiller meg likevel tvilende til at akkurat han kan ha det, til tross for en del ekspertuttalelser om det motsatte. Jeg grunner min tvil på at jeg selv, og mange av mine kolleger, uten vanskelighet kan reprodusere alle hans utenomjordiske eksperimenter på strak arm, uten å være i besittelse av paranormale evner.

I motsatt retning uttaler professor Ron Deutch seg, lederen for undersøkelsene på Stanford-instituttet:

”Jeg kan bekrefte at Uri Geller har usedvanlige evner, og at vi her på instituttet har foretatt en rekke forsøk som har overbevist oss om at han har evner fullt på høyde med andre, særpregede mennesker”.

Deutch tror ikke på beretninger om at Geller har foretatt reiser til Sovjet og Brasil via tankens kraft - det er påstander fremsatt uten noen form for vitenskapelig kontroll. Deutch er heller ikke villig til å godta at Geller har noen makt over metaller.

Da må denne arme forfatter spørre: hva er det da tilbake av myten Uri Geller?

Den nå avdøde professor i psykologi, Harald Schjelderup, var blant dem som gjerne ville hatt Uri Geller til undersøkelse.

I en samtale jeg hadde med professor Schjelderup sier han dette på mitt spørsmål om fenomenet som blåste over landet:

”Uri Geller er unektelig meget interessant, enten han nå er en genial tryllekunstner og illusjonist, eller om han virkelig besitter evner vi ennå ikke har oversikt over. Når det gjelder de fysiologiske fenomener vi ble vitne til (på TV), kan jeg hverken godta eller avvise dem som annet enn det vi så - en ung mann som i svært ukontrollerte former gjør det tilsynelatende umulige mulig”.

”Jamen, det satt vitenskapsmenn i hans nærhet?”

”Å, vi er ikke alltid så vanskelige å lure. Det må spesialutdannede parapsykologiske folk, eller tryllekunstnere som deg og dine kolleger til om en skal skille klinten fra hveten i slike saker som dette.”

Takk for tilliten, professor Schjelderup. Jeg har etter beste evne prøvd ikke å svikte den, også i årene etter vår samtale. Ære være også Arne Skouen som i sin faste ytringsspalte i Dagbladet den gang slo fast:

”Uri Geller blir nok ikke glemt med det første, skal vi tro avisene. Men helst skal vi tro fagfolk, for det trengs magikere til å avsløre en annen magiker. Og det trengs løsaktig omgang med magiens etikk, å late som om man ikke er magiker, men medium for det overnaturlige.”

Etter at første utgaven av min bok om Uri Geller kom ut fikk jeg ikke en eneste henvendelse fra fjernsynet om å stille opp i en kritisk debatt om fenomenet Uri Geller. Ei heller slapp jeg til som underholdningsartist, noe jeg gjorde både titt og ofte de årene jeg holdt på som profesjonell tryllekunstner.

Jeg ble fortalt den gangen av såkalte ”sikre kilder” i Huset på Marienlyst at, man skubber ikke den lettlurte bamsen på Marienlyst ustraffet, slik jeg hadde gjort i boken.

Det gikk mange år før jeg ble erklært stueren der i huset.....

Derfor var det en tilfredsstillelse for meg å lese i VG, med henvisning fra første siden etter utgivelsen av boken, der den kjente journalisten Michael Grundt-Spang skriver etter å ha anmeldt den:

«Slipp Jan Crosby til i fjernsynet med sin viten om Uri Geller, før Geller kommer tilbake og sier han er Jesus!»

Takk til disse tre nevnte personer for at de beholdt hodet på plass, da alle andre så ut til å ha mistet det.

For uansett hvilke evner Uri Geller måtte være i besittelse av, og uansett hva som kom frem i rapporten fra Stanford-instituttet, så viste ikke Uri Geller under sine show i Norge, Sverige og Danmark en eneste ting som har noe som helst med overnaturlige krefter å gjøre!

Hvordan han gjorde det? Ja, det skal vi se på nå.

GELLERS TRICKS

Det israelske fenomenet beslagla i en time det norske folks oppmerksomhet for å slå sprekker i den vante verdensoppfatning. Han brakk en skje, fikk klokker til å gå, og for sitt indre øye så han hva et par damer i studio hadde tegnet.

Vi tar det i tur og orden.

Det første inntrykket, og det mest slående, av Uri Geller, er at han selger sine nummer fremragende. Antrekk, holdning, ord og oppbygging av showet var så til de grader profesjonelt at man som fagmann bare må applaudere.

Først når han begynner å snakke om sin forbindelse med mystiske krefter, begynner det å skurre. Enhver tryllekunstner vil kunne påberope seg uforklarlige krefter, akkurat som enhver tilskuer vet at dette er en del av showet og ikke noe å ta på alvor. Det gjorde Geller også, men blir til gjengjeld tatt på alvor.

Ikke nok med det. Han drev en hensynsløs hjernevask av publikum ved å hevde at disse kosmiske kreftene som han kalte dem, er noe alle mennesker er i besittelse av, kanskje uten å vite det selv. Dermed har han beredt grunnen for det som følger etter at showet er avsluttet, - det samme som gjentok seg i land etter land hvor han opptrådte, at folk sverget på at de har kjent strålingen fra det ytre rom strømme gjennom seg.

Porten er slått opp på vidt gap for at all verdens grumsete impulser og innfall fritt skal kunne flyte inn i avisspaltene og dagligdiskusjonen. En lengre innledning, prat med programlederen, introduksjon m.v. tar alt sammen sikte på å bygge opp under dette inntrykket.

I løpet av hele sendingen pratet han, mest uimotsagt, om seg selv.

Om han kan mislykkes? Ja visst, men dette er også elementært. Et vellykket nummer vil da bare se mye vanskeligere og ekte ut. Han snakker om vitenskapelige eksperiment, men hele tiden er det Gellers egen versjon av dem vi hører, uten tilgang til dokumenterte fakta.

Hvor mange lot seg ikke rive med da Geller hisset opp seerne til at også de måtte tro på at han skulle lykkes?

Og ser vi et øyeblikk på de forutsetningene seerne møter hans opptreden med, så er situasjonen enestående - sett fra Gellers synspunkt:

Ingen med motforestillinger var på forhånd kommet til orde, hverken i pressen eller fjernsynet. Stemningen i studio var ytterst velvillig. Alle svelget hans kosmiske tåkeprat. Programlederne, publikum, ekspertene - alle er innstilt på at han skal lykkes.

PRESSEKONFERANSEN

Den forutgående pressekonferansen er også en del av showet. I Norge fungerte det utmerket. Journalistene har fortalt om mirakler med bøyde nøkler. Ikke et tvilens ord er kommet til uttrykk.

Tvert imot supplerer programlederen med en beretning om hvordan lyset gikk akkurat da han stod i heisen sammen med Geller på Hotel Continental, (hvor var Gellers medhjelpere da? Spurte du om det, Frantz Saksvik?)

På pressekonferansen var det som sagt ingen tryllekunstnere, bare journalister og fotografer, og Uri Gellers ledsagere, manager, livvakter(!), kort sagt, medhjelpere, eller hva vi vil kalle dem. Heller ikke det får folk vite noe om. Naturlig nok.

Han har gjort det samme nummeret hundrevis av ganger før. Oppskriften er alltid den samme. Har noen en nøkkel? Joda, flere nøkler rekkes fram.

Nå kan trikset variere med situasjonen og omstendighetene.

I ett tilfelle tar han imot en nøkkel fra en av deltagerne, ser på den og erklærer:

”Denne er i tykkeste laget. Det vil ta for lang tid å bøye den. Har noen en annen?”

Nye nøkler rekkes fram. Et lite øyeblikk har Geller fått avledet oppmerksomheten. Det er i grunnen alt som skal til. Finnes det en stol eller et bord med hard kant, klarer han nå å bøye nøkkelen mens oppmerksomheten er rettet mot den nye nøkkelen. Ikke mye bøyd - bare såpass at man merker det om man ser nærmere på den.

Mottakeren stikker nøkkelen i lommen, og Geller konsentrerer seg om den nye nøkkelen. Lynsnart har han byttet den med en annen, tilsvarende nøkkel, (i Norge var det på den tiden tre merker å velge mellom; dette hadde medhjelperne undersøkt på forhånd). Han holder den slik at man ikke kan se at den allerede er bøyd, gnir på den en stund og avdekker mirakelet.

Beundring og applaus.

I mellomtiden har en av medhjelperne i ro og mak bøyd originalnøkkelen til det ugjenkjennelige. Kunsten er så å få byttet dem om uten at noen oppdager det - noe som er plankekjøring for en tryllekunstner.

Er han nå riktig heldig - som i Gøteborg - stikker journalisten hånden tilfeldig ned i lomma og oppdager at, du verden - nøkkelen har jo bøyd seg av seg selv, nedi lomma!

Stor oppstandelse!

Men er han riktig uheldig, så skjer det som inntraff i det engelske fjernsynet, da en av teknikerne som hadde en jobb å passe, og derfor ikke fulgte så nøye med i Gellers avledningsmanøver, ser at nøkkelen blir bøyd av Geller høyst egenhendig!

Dagen etter er avisene fulle av bilder av de bøyde nøklene. Med litt flaks - og hjelp fra sine medsammensvorne - skjer det andre ting før journalistene er ute av lokalet: strømbrudd, et glass som springer i tusen biter e.l. Ting man normalt ikke legger noe vekt på. Men det er ikke nødvendig. I alle fall vil presseoppslagene være mer enn tilstrekkelig til å sikre oppglødd stemning og stor forventning før kveldens program.

Triksene kan varieres, som nevnt, men i grunntrekkene vil dette normalt være fremgangsmåten. Fasit blir da:

20 % fingerferdighet.

70 % avledning.

10 % flaks.

Hva som er verd å legge merke til, er at i fjernsynssendingene har det ennå ikke hendt at en skje har bøyd seg. Der brekker den. Alltid!

Det har gjentatt seg både i Norge, Sverige, Danmark, Finland, Tyskland, England og Amerika, for å nevne noen av de land jeg vet at han har såkalt bøyd ting. Og grunnen til det er nesten skuffende enkel.

Forresten, med tanke på det han virkelig er kjent for, nemlig skjebøyingen, har jeg ofte lurt på hvordan Uri Geller takler et møte med gamle venner han ikke har sett på lange tider grunnet all sin reisevirksomhet, og vennene utbryter:

- Nei, men hei Uri! Sjelden mann å se. Hva driver du med?
- Bøyer skjeer.
- Jaha, morsomt det, men hva gjør du utenom å bøye skjeer?
- Bøyer nøkler.
- Javel, og hva gjør du med det du har bøyd?
- Ingen ting.....

DE BØYDE SKJEENE

I Norge ble Geller grundig avslørt, kanskje mest fordi han slurvet med gjennomføringen og ikke trodde at man i denne vesle steinrøysa hadde utstyr til å avdekke det like effektive som enkle knepet han og hans medhjelpere bruker.

Hadde Geller tatt seg tid til å gjøre jobben ordentlig og tatt de forholdsregler som han normalt tar, er det mindre trolig at jeg med så stor sikkerhet kunne sagt hvordan han gjorde det den spesielle kvelden i fjernsynet, - og mest sannsynlig også de andre stedene han har opptrådt.

Fremgangsmåten var følgende:

På et eller annet tidspunkt før sendingen har Gellers medhjelpere vært i NRKs kantine og sikret seg en teskje eller flere. Geller og minst tre av hans medhjelpere kom nemlig til Oslo dagen før på ettermiddagen.

Tidlig på kvelden hadde Geller og to av hans medarbeidere avholdt pressekonferanse. Pressekonferansen fant sted vegg i vegg med radioens kantine i kringkastingshuset - altså ikke på hotellet.

Produksjonslederen kunne ikke med bestemthet si om kantinen var åpen på det tidspunkt, og om begge Gellers medhjelpere var til stede hele tiden, (hvor var den tredje, spør nå jeg?) Det får derfor bli et åpent spørsmål på hvilket tidspunkt de sikret seg skjeen.

Dagen etter innfant de tre seg i fjernsynshuset et par timer før sending. De oppholdt seg i garderoben mesteparten av tiden, men det er selvsagt nå helt umulig å si om en av dem har vært en tur innom fjernsynets kantine som ligger vegg i vegg.

Minst én teskje har de i hvert fall fått tak i, og den er blitt kjørt gjennom en såkalt vibreringsmaskin. Skjeen er blitt festet ved skjehodet, og så er skaftet blitt vippt opp og ned inntil det oppstår en usynlig sprekke som bevirker at skjeen kan brekkes bare ved et lett trykk.

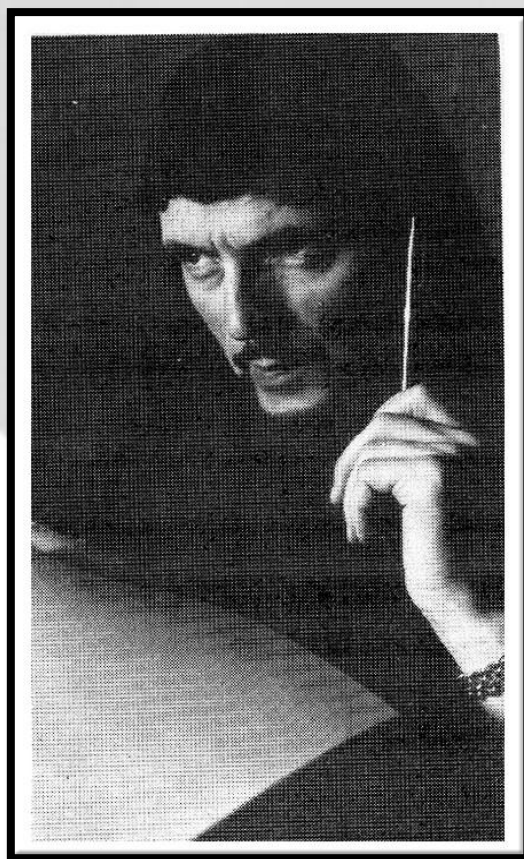
Det finnes overhodet ingen mulighet for å oppdage sprekken med det blotte øye. Tro meg, jeg vet hva jeg snakker om da jeg har gjort demonstrasjonen uttallige ganger, også på fjernsyn.

Kunsten med denne form for preparering av metallet, er å stanse vibrasjonen før sprekken blir synlig, men samtidig føre den langt nok til at det blir mulig å brette skjeen ved den behandlingen den får i studio. Hvordan jeg kan være så sikker på det, kommer jeg tilbake til nedenfor.

En tryllekunstner i et kontrollpanel før fjernsynsprogrammet ville sannsynligvis gardert seg mot denne muligheten ved selv å medbringe de skjeene som skulle bøyes/brekkes i studio. Det som nå skjedde, var det samme som i andre fjernsynshus Geller har opptrådt i.

Produksjonsleder Wenche Solum gikk en times tid før sendingen inn i fjernsynets kantine hvor hun forsynte seg med kniver, gafler og skjeer som hun la på et brett. Dette brettet ble satt foran Geller i studio, og han fikk selv plukke ut skjeen som skulle bøyes/brekkes.

Bare én gang har det hendt at Geller er blitt overrasket av en annen type skjeer enn han hadde preparert på forhånd. Det var i Holland. Men da uteble også de kosmiske kreftene, men Geller visste likevel råd. Ingen panikk der i gården, nei.

Det er viktig å se tankefull ut mens en kon- sentrerer seg. Ingen vil ha aktøren mistenkt for å ha en radiomottaker innebygget i kule pennen. Mottakeren kan også skjules under en moteriktig hårfrisyre (som det var på den tiden).

Professor Georg Hygen, forskningssjef Per Kofstad (i midten) og Uri Geller rundt den avbrukkne skjeen, som senere ble undersøkt og førte til avsløring av trikset.

Han ville da i stedet prøve å bøye en spiker, men for å kunne klare det, forlangte han å få satt opp en monitor i studio foran seg, slik at han hele tiden kunne følge sine egne bevegelser. Og det måtte han i aller høyeste grad da reservenummeret besto i å bøye en sekstomes spiker som allerede var bøyd i forkant av showet! Trikset består i et optisk bedrag. Om han holder spikeren mellom begge håndflatene med bøyen utover mot publikum er det ingen som kan registrere at spikeren er deformert. Her brukte han den oppsatte monitoren til å følge posisjonen av spikeren.

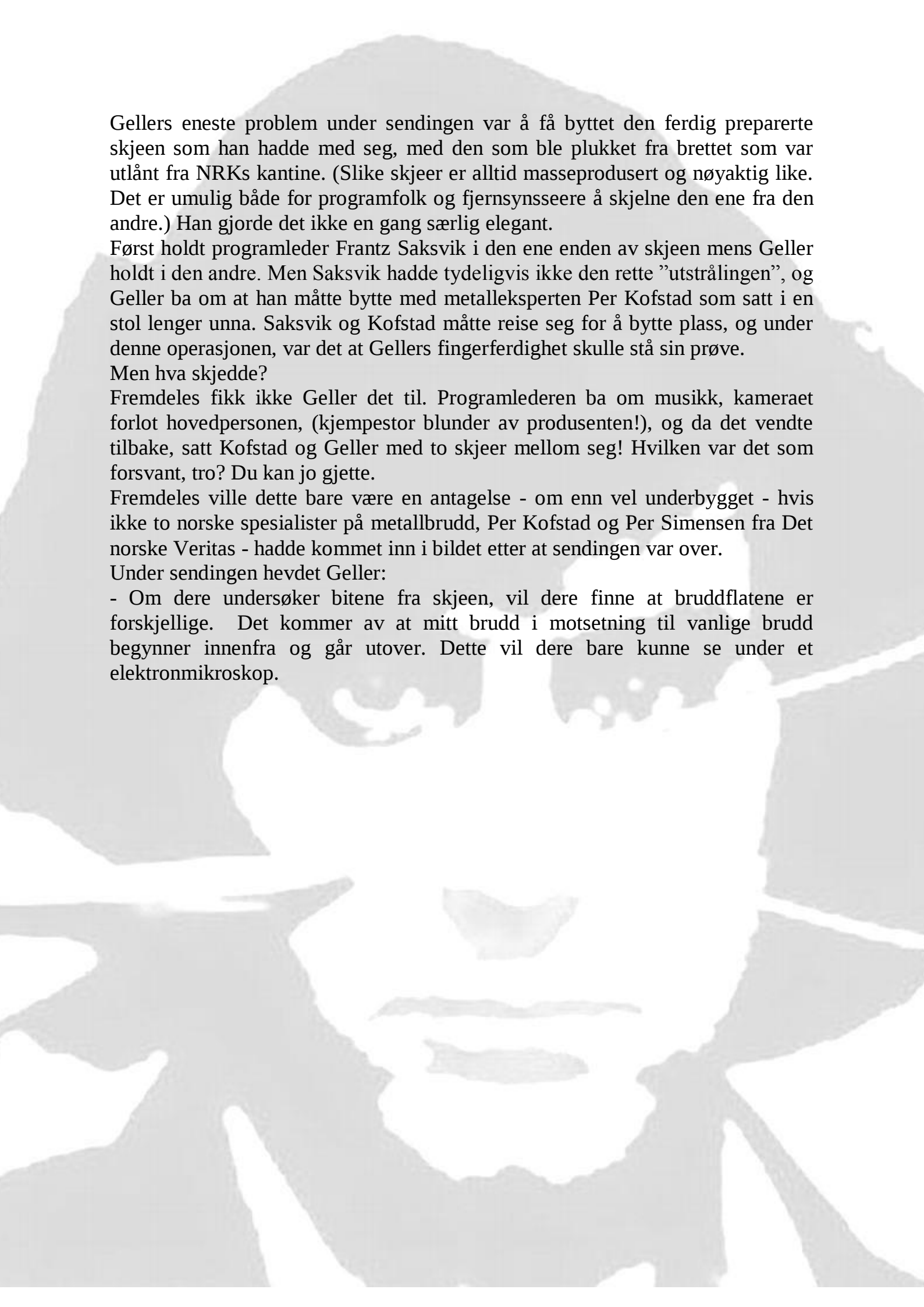
Det som videre skjer, er at Geller i det rette øyeblikk lar bøyen sakte slippes nedover slik at spikeren til slutt står mellom hendene hans i form av en hengekøye.

Så tapte han ikke ansikt den kvelden heller.

For sikkerhets skyld har han enda et par reservenummer i baklomma - det var også tilfelle i NRK. Hvordan kan jeg si så sikkert at det var dette som skjedde?

Jo, fordi at man med en viss innsikt i hvordan tryllekunstnere arbeider, vil lete nettopp etter de punkter hvor han avslører seg.

Først må jeg be leseren gå tilbake til innledningen i denne boken og memorere hvordan programmet ble presentert.

Gellers eneste problem under sendingen var å få byttet den ferdig preparerte skjeen som han hadde med seg, med den som ble plukket fra brettet som var utlånt fra NRKs kantine. (Slike skjeer er alltid masseprodusert og nøyaktig like. Det er umulig både for programfolk og fjernsynsseere å skjelne den ene fra den andre.) Han gjorde det ikke en gang særlig elegant.

Først holdt programleder Frantz Saksvik i den ene enden av skjeen mens Geller holdt i den andre. Men Saksvik hadde tydeligvis ikke den rette "utstrålingen", og Geller ba om at han måtte bytte med metalleksperten Per Kofstad som satt i en stol lenger unna. Saksvik og Kofstad måtte reise seg for å bytte plass, og under denne operasjonen, var det at Gellers fingerferdighet skulle stå sin prøve.

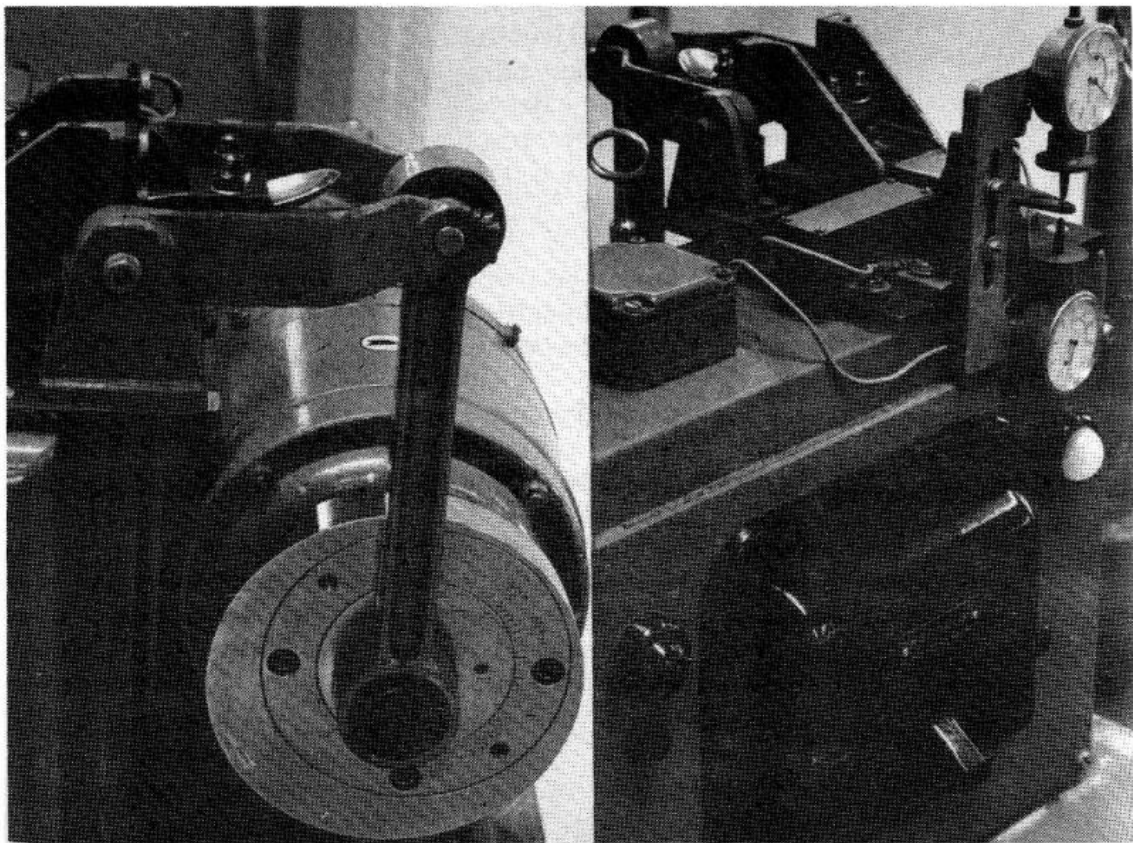
Men hva skjedde?

Fremdeles fikk ikke Geller det til. Programlederen ba om musikk, kameraet forlot hovedpersonen, (kjempestor blunder av produsenten!), og da det vendte tilbake, satt Kofstad og Geller med to skjeer mellom seg! Hvilken var det som forsvant, tro? Du kan jo gjette.

Fremdeles ville dette bare være en antagelse - om enn vel underbygget - hvis ikke to norske spesialister på metallbrudd, Per Kofstad og Per Simensen fra Det norske Veritas - hadde kommet inn i bildet etter at sendingen var over.

Under sendingen hevdet Geller:

- Om dere undersøker bitene fra skjeen, vil dere finne at bruddflatene er forskjellige. Det kommer av at mitt brudd i motsetning til vanlige brudd begynner innenfra og går utover. Dette vil dere bare kunne se under et elektronmikroskop.

Skjeen er spent fast i forkant og bakkant. Skaftet blir så beveget opp og ned av en aksel festet til en roterende skive. Antall vibrasjoner for å oppnå brudd – eller grense til brudd – varierer med metall, maskin og kraft. Den tynneste delen av "Gellerskjeen" trengte ca. 3.000 bevegelser før den var ferdig. Den tykkeste delen måtte ha 84.000! Veritas' maskin er stor og tung og gir bl.a. muligheter for å kontrollere trykk og antall vibrasjoner. Gellermodellen er trolig en meget forenklet miniutgave som er lett å frakte med seg. Erfaringen lærer Geller og hans medhjelpere hvor mange vibrasjoner som skal til før skjeen kan brukes i fjernsynet hvor den plutselig brekker. Veritasmaskinen er her fotografert fra to forskjellige vinkler. Kontaktpunktene mellom maskin og skje etterlot karakteristiske merker som ble funnet på Gellerskjeen. Og de var ikke kommet dit ved hjelp av Veritas!

Bruddflaten i Gellerskjeen forstørret opp 50 ganger. Der er det ingen spor etter kjemikalier. Bildet viser et typisk brudd forårsaket av utmatting eller materialtretthet. Det inntreffer når skjeen utsettes for et stort antall bøyninger eller vibrasjoner med relativt liten kraft – ned til 3.000 ganger. Fra utsiden er et slikt brudd praktisk talt ikke synlig – før det brekker.

Jo, ganske riktig. Det er akkurat hva vitenskapsmennene har oppdaget også, i hvert fall de utenlandske. Men ikke våre egne Petter-Smarter, Kofstad og Simensen.

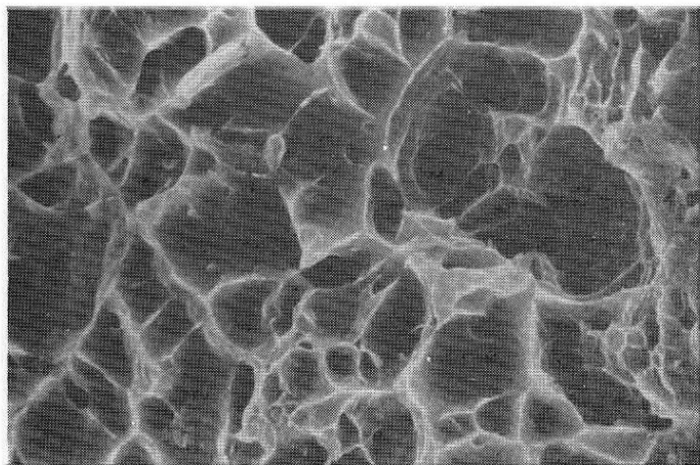
Kofstad fikk nemlig med seg skjeen tilbake, og Simensen undersøkte den hos Det norske Veritas hvor man er spesialister på dette med metallbrudd, og har avansert teknisk utstyr til dette formål.

Skjeen er det nye trikset. På det er Gellers hele aura og internasjonale rykte basert. Ingen tryllekunstnere hadde til da kunne ta det med sikkerhet, fordi trikset ikke hadde vært brukt tidligere av noen og følgelig ikke er beskrevet i internasjonal faglitteratur (bortsett fra da i min egen lærebok i trylling, "Lær å trylle med Jan Crosby" som jeg utga fire år før Uri Geller kom til Norge! Riktignok er det ikke den versjonen Geller brukte jeg lærer bort, men dog).

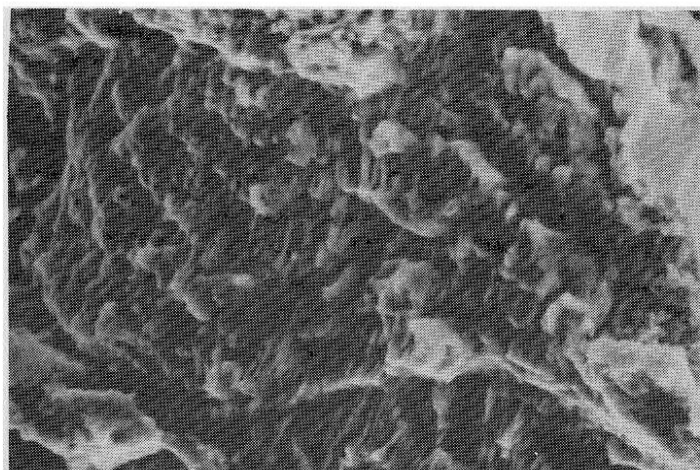
I Norge gjorde Geller noen små feil under sin opptreden i fjernsynet. At de ble oppdaget, kan vi takke Sentralinstituttet for Industriell Forskning, Det norske Veritas og forskningssjef Per Kofstad, samt ingeniørene Per Simensen og Gunnar Wold for.

Vanligvis klarer Geller, etter at skjeen er brukket, å raspe bruddflatene mot hverandre med en hurtig, roterende, kraftig bevegelse. Hvordan det blir gjort, kan man se på fotografiene jeg tok av opptaket fra det svenske fjernsynsshowet. Dermed blir det svært vanskelig å konstatere hvordan bruddet egentlig har skjedd. Geller vil kunne hevde at bitene ikke passer til hverandre, og følgelig at ukjente krefter har vært med i spillet.

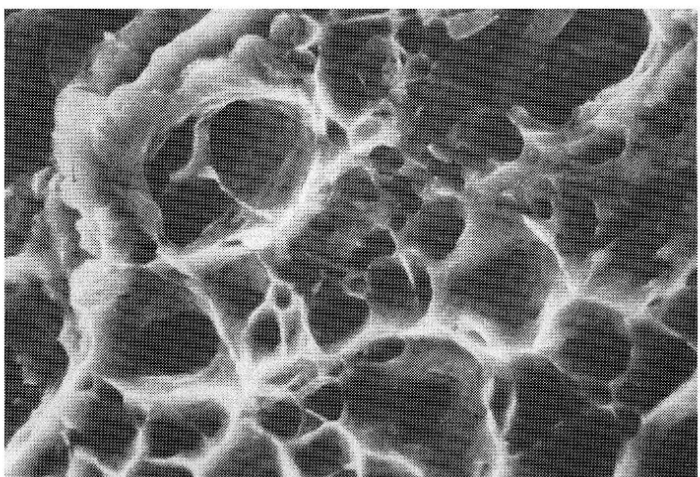
Men i Norge slurvet Geller med denne operasjonen. Bare en del av flatene var ødelagt ved at bruddflatene var presset eller gnidd mot hverandre etter bruddet.

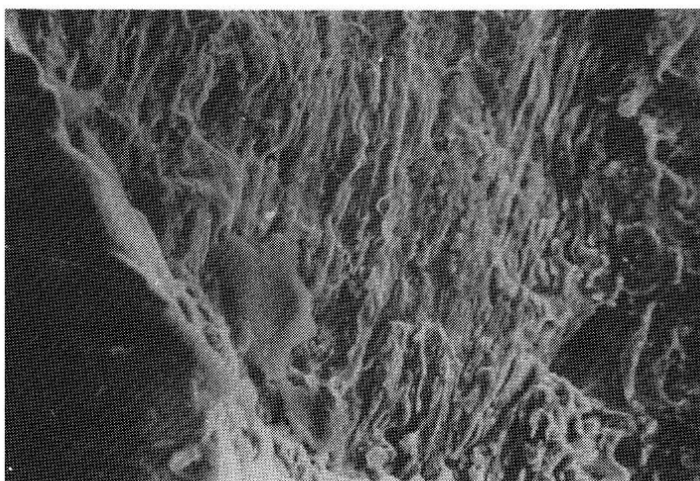
Bruddflaten på en teskje fra NRK som er brukket ved bøyinger. Mønsteret er veldig særpreget, forstørret 4.000 ganger. Et slikt brudd krever stor kraft og er lett synlig før bruddet kommer.

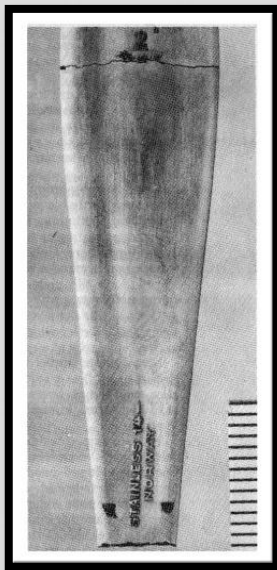
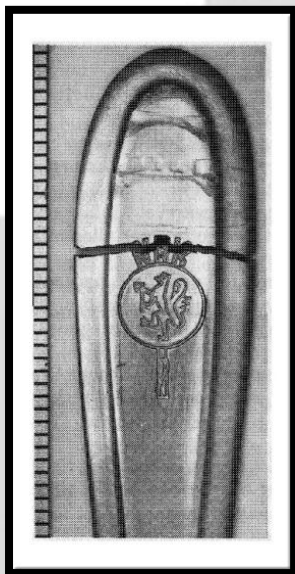
Dette er bruddflaten fra et utmattingsbrudd på skaftet av Gellerskjeen, forstørret 3.000 ganger.

Bruddflaten i Gellerbruddet forstørret 1.000 ganger. Det viser klart at storparten av bruddet skyldes maskinell utmatting, men at en liten rest er beholdt hel i midten.

Forstørret utsnitt av en sone nær midten av Gellerbruddet (4.000 ganger). Det viser at en liten og siste delen av bruddet er gjort med en hånd og ikke utmatting. Denne delen krever imidlertid praktisk talt ingen kraft i det storparten av skjeen allerede var brukket.

T.v.: Gellerskjeen etter undersøkelsen. Bruddet øverst på skaftet er gjort av Det norske Veritas. De to øverste tverrgående merkene på forsiden (like over 'NRK') stammer fra Veritas' vibreringsmaskin'.

T.h.: Baksiden av Gellerskjeen. Før bruddet Veritas gjorde øverst på skaftet, oppdaget forskerne små merker like over bruddstedet (forsterket på foto). Disse merkene viser at Gellerskjeen også har vært inne i en annen vibreringsmaskin enn Veritas' – som man ser har den en annen form. Gellers prepareringsmaskin er trolig en liten, lett modell som kan bæres med overalt – slike er veldig lett å få tak i.

For orden skyld undersøkte forskerne et hundretalls liknende bestikk fra NRK-kantinen og andre steder. Dette for å kunne fastslå at merkene ikke hadde noe annet naturlig opphav. De kunne ikke finne tilsvarende merker på noen annen skje.

Fra de resterende, uskadde delene, kunne Kofstad konstatere at bruddet skyldtes utmatning. Etter at skjeen hadde vært gjennom elektronmikroskopiske og metallografiske undersøkelser, kunne man slå fast at det ikke var noe unormalt ved bruddet i metallurgisk henseende.

Det var et metalltretthetsbrudd, hverken mer eller mindre. Det vil si at skjeen var blitt brukket på samme måte som andre metaller når de blir bøyd fram og tilbake flere ganger uten at man kan se noe tegn til at de er skadet, men så plutselig brekker.

Dette fenomenet er et grunnleggende problem for bl.a. skipskonstruktører.

Det er verd å merke seg at f.eks. en skje som er preparert på denne måten, praktisk talt ikke skiller seg ut fra en vanlig skje som ikke er preparert. Den mikroskopiske sprekken er det nesten uråd å få øye på, selv om man vet om det, og den kan selvsagt skjules ved et enkelt håndgrep under opptreden.

Analysene viste videre at linjene i bruddet på Gellerskjeen, var så jevne at prepareringen måtte ha funnet sted i en maskin. Skjeen ble spent fast i en spesialmaskin som er laget for å fremkalle slike brudd, og man fikk fram et brudd maken til det som fantes fra før på Geller-skjeen.

Etter noen forsøk, var det ingen sak å preparere en skje helt opp til grensen for brudd, slik at det bare skulle svært liten kraft til for å bryte den delen som fremdeles holdt bitene sammen.

Men ikke bare det.

Maskinen som utførte denne tretthetsprepareringen etterlot noen karakteristiske merker på skaftet der hvor den var blitt spent fast.

Da man så nøyer etter, fant man liknende merker som ikke stammet fra Veritasmaskinen på det samme skaftet. Forskerne gikk i gang med å undersøke et hundretall lignende skjeer for å se om man kunne finne tilsvarende merker på annet bestikk. Så var ikke tilfellet. Merkene på Geller-skjeen måtte med andre ord stamme fra en prepareringsmaskin!

Trolig hadde Geller en miniutgave av en slik maskin som han kunne ta med seg overalt. Da var det gjort på noen minutter å preparere skjeen før en opptreden. For å spare seg for overvekt på flyet kan han jo henvende seg til meg for å få min variant på preparering:

Da jeg skulle demonstrere det samme i NRK-Fjernsyn på direkten sommeren '94, tok det meg ca. 10-15 sekunder å preparere skjeen i garderoben før jeg gikk til opptak, og det uten maskiner av noe slag!

Merkene kunne Uri Geller ha gardert seg mot ved å ha benyttet en plasthylse eller lignende på skaftet. Det slurvet han med, - han mente vel kanskje ikke det var så nøye her i lille Norge, hvor det bare bodde isbjørner?

Sånt kan bli farlig hvis man vil hevde at det er kosmiske krefter og ikke et lite hendig apparat som er ansvarlig for bruddet.

Dermed ble det altså i Norge at han måtte finne seg i å bli avslørt. Kofstads rapport er trykket som tillegg til slutt i denne artikkelserien.

HVORDAN ELIMINERE SINE SPOR?

I Gøteborg hadde han tatt det mer nøye. Dermed kom han også i skade for å avsløre sin teknikk ved å forsøke å kamuflere sine spor.

Beviskilden ligger i å få tatt opp en film idet prosessen skjer.

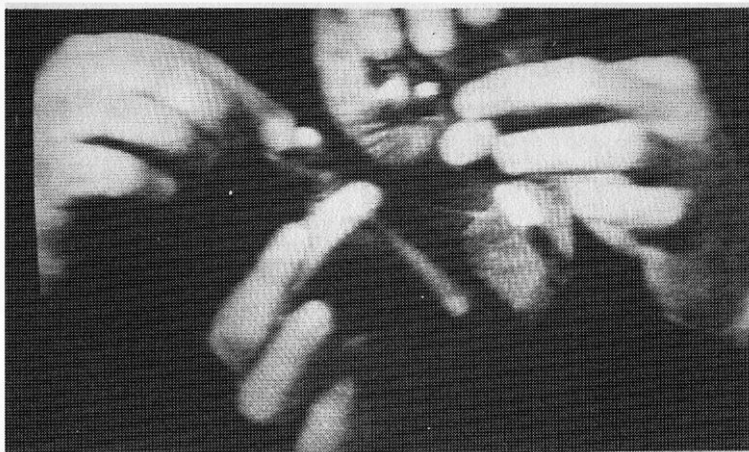
Dette hadde svensk fjernsyn gjort helt utilsiktet, nemlig kommet frem med akkurat den sekvensen jeg trengte som grunnlag for min beviskjede, på film.

Den er tatt med ultrarapid kamera - det vil si at man kan kjøre alt i sakte film og riktig kose seg med hver bevegelse, og det er akkurat det jeg har gjort til støtte for mine undersøkelser av Gellers meritter. Der er det nemlig mulig å konstatere at bruddet på skjeen er et faktum før den brekker.

Om bruddet virkelig begynte innenfra, som Geller påstår, burde skjeen ha delt seg i to deler og falt ned på bordet, såfremt han ikke bevisst holder begge skjøtene sammen ved hjelp av fingertuppene før han begynner å bøye i den andre enden. Så lenge vi kan se sprekken på utsiden, skulle jo den indikere at skjeen allerede var brukket.

Bevisene kan man se på bildene fra mitt videoopptak. Det beviset vil forbli på min videokassett for all fremtid, i hvert fall til det dukker opp motbevis, og det tror jeg neppe vil skje så lenge det ikke har skjedd noe i den retning på snart 40 år.

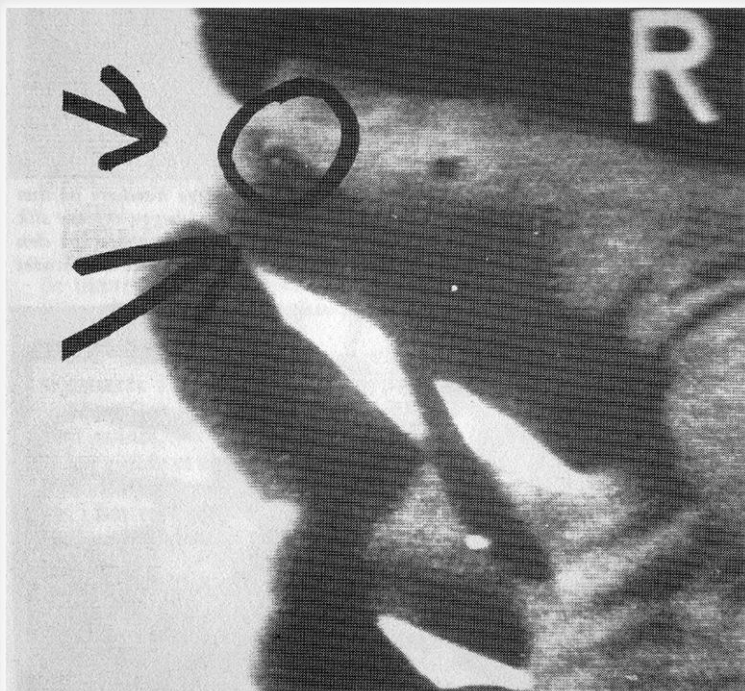
Men opptaket røper mer.

For å være sikker på at motparten ikke tar med begge hendene på den preparerte skjeen til venstre, ber Geller han gripe tak i begge skjeene slik som her. Legg merke til hvor langt ned på skaftet Geller holder på den høyre skjeen i forhold til den venstre. Han er nøye med å holde over stedet hvor den venstre er preparert.

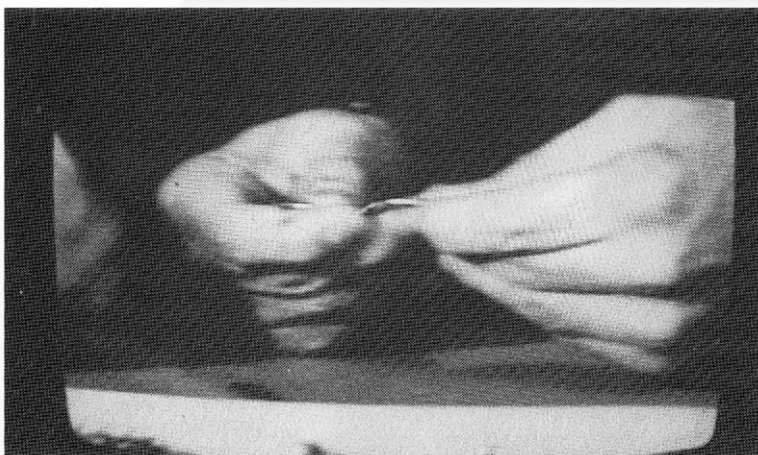
Når tiden er inne slipper Geller den høyre skjeen. Han har nå "kjent at noe" er i ferd med å skje med den venstre, må vite – det vil si at den er ført opp og ned så mange ganger at det siste metallstykket som holder bitene sammen, brekker uten bruk av kraft!

Skjeen er brukket! Sprekken kan ses like over tommelfingeren. Sekvensen blir vist om igjen i 'slow motion' og var meget avslørende og lett for meg som tryllekunstner å se, som visste hva jeg skulle se etter. Billedrekken tok jeg direkte fra fjernsynssendingen fra det svenske TV-showet.

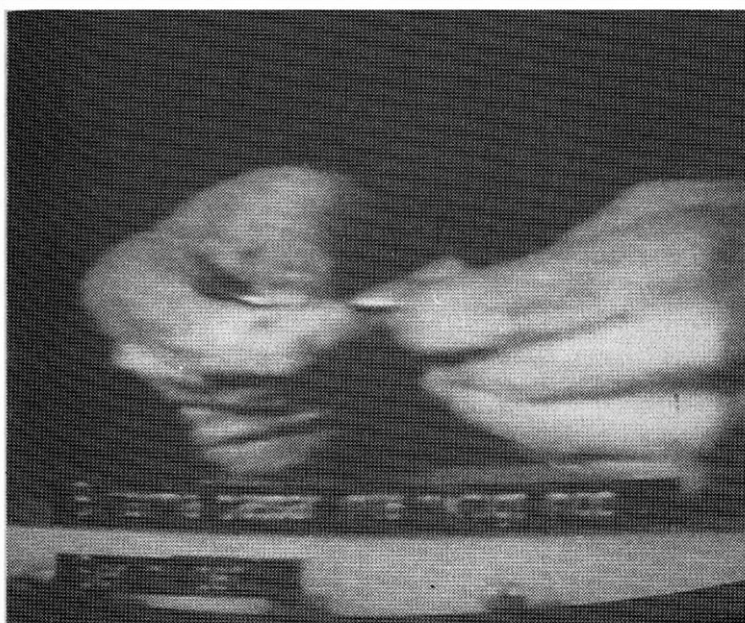
I det den brukkne skjeen blir tatt opp av programleder Åke Falck, er ikke Uri Geller sen om å ta fra han skjeen med replikken som står på skjermen: "Jeg vil gjerne vise, at om vi forsøker å føre sammen...."

Geller fører her endestykkene mot hverandre mens programlederen interessert følger med og kamera zoomer inn til nær- bilde.

Han fører her tydelig delene mot hverandre.

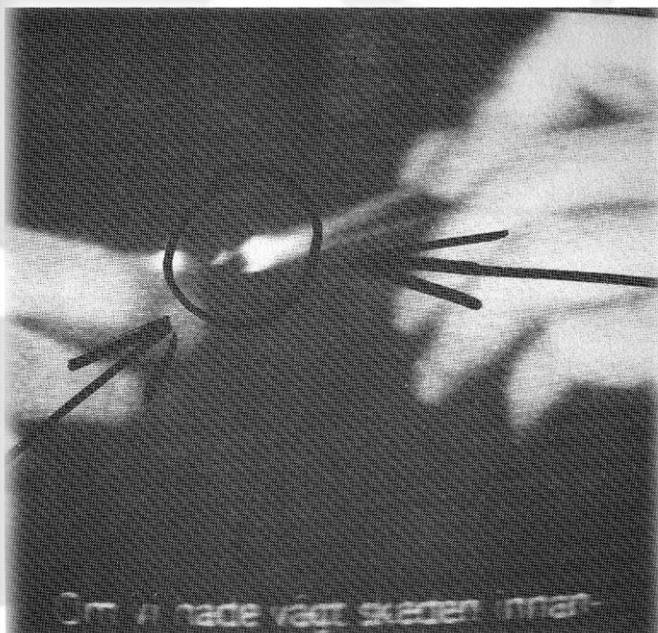
Her presses bitene ekstra hardt mot hverandre, samtidig som han sier de ikke passer sammen.

Samme situasjon i nærbilde. Geller presser bruddflatene mot hverandre for og ”demonstrere” at bitene ikke passer sammen. Han er i ferd med å slette sine spor!

Hendene er på vei oppover med en rask bevegelse. På opptaket kan man klart registrere lyden i det mønsteret i bruddflatene rispes i stykker!

Deformasjonen av bruddflatene er et faktum. Sporene er slettet. Uri Geller slurvet med denne bevegelsen i det norske TV-program- met. Dermed fikk itenskskapsmennene sin sjanse, og kunne konstatere hvordan bruddet var fremkommet!

Etter at selve seansen er over og skjeen brukket, er ikke Geller sen om å plukke opp begge bitene og holde dem mot hverandre og forkynne for all verden at bruddflatene er forskjellige. Vitenskapsmennene rundt om i verden som undersøker dem, må gi ham rett.

Med unntak i Norge.

Opptaket viser hvorfor.

Idet Geller viser at bitene delvis går i hverandre, og hevder at de ikke vil passe, senker han hendene med en rask og ikke minst kraftig bevegelse. Så risper han bruddflatene mot hverandre.

Denne hemmelige Gellerbevegelsen er det selvsagt ingen som registrerer i alt virvaret som oppstår etterpå.

Men den kan høres på mitt videoopptak om man setter på ekstra høyt volum. Og det gjorde jeg, dessverre for Uri Geller.

Jeg gjorde et eksperiment for å høre om det var mulig å høre noe lignende om jeg gjorde den samme bevegelsen. Jeg satte en mikrofon i omtrent samme avstand som den i TV-studio sto fra Geller. Jeg gjentok så de samme bevegelsene og de samme replikkene.

Da båndet ble avspilt på normal styrke, var det ikke mulig å høre annet enn det som ble sagt. Men om jeg derimot skrudde opp volumet, kunne jeg høre nøyaktig samme skrapelyden som i fjernsynet!

Hvorfor må Geller brette skjeene i TV, - hvorfor kan han ikke som på pressekonferansen nøye seg med og bøye forskjellige gjenstander?

Svaret ligger i den prosentfordelingen mellom fingerferdighet, avledning og flaks som er gjengitt tidligere.

Når man opptrer i fjernsyn, har man svært få muligheter til å bruke avledning. Fjernsynet er nådeløst slik. Kamera kan bli satt på de mest uventede steder og viser ting som ikke skal vises. Man har ingen kontroll med hva som blir sendt ut. På pressekonferansen kan man improvisere, ta en runde rundt i rommet, gjøre ting som situasjonen innbyr til. På fjernsynet går ikke det, fordi situasjonen er låst. Da han forsøkte det i engelsk fjernsyn, gikk det som nevnt ikke likere enn at en tekniker oppdaget trikset.

Derfor må Geller bruke ferdig preparerte skjeer i fjernsynsstudioene, slik at han er uavhengig av fingerferdighet og avledning.

Å bytte en skje med en annen kan alltid gå, men å satse på noe ut over det, er direkte farlig. Og derfor brekker alltid Gellers skjeer på fjernsyn - av tretthetsbrudd!

TEGNINGENE

Geller reproduserte tre tegninger som andre hadde tegnet - såkalte tanke-overføringsnummer - i norsk fjernsyn.

Den første tegningen var laget utenfor studio tidligere på dagen, lagt i forseglede konvolutter og åpnet under sendingen etter at Geller hadde tegnet en tilsvarende.

Den andre ble tegnet av en kvinne i studio mens Geller snudde ryggen til. Senere kopierte Geller en del av denne tegningen.

Den tredje ble også tegnet av en kvinne og kopiert meget godt av Geller.

Det er med ulyst jeg gir meg til å beskrive disse numrene fordi de er i daglig bruk hos mange av mine kolleger, meg selv inkludert. Jeg vil derfor ikke i detalj forklare hvordan de blir gjort. Det er heller ikke nødvendig for å kunne konstatere at Geller i sin opptreden i norsk fjernsyn ikke viste noen som helst form for telepatiske evner. Hva han har gjort andre steder, skal jeg ikke spekulere i, og jeg skal være varsom med å komme med for bastante påstander.

Uri Geller har tydeligvis ifølge Stanford-rapporten muligens bevist at han kan være i besittelse av sporadiske, telepatiske evner i større grad enn de fleste. Det er i hvert fall det en del av forskerne på Stanford hevder. Så da får vi bare inntil det motsatte er bevist akseptere at så er tilfelle.

Men i NRK-Fjernsynet viste han ikke noe av det. Hva vi så der, var helt elementære triks, og det er jo allerede i utgangspunktet noe tøv å påstå at man har telepatiske evner, for så å benytte seg av nummer kjent fra nettopp den del av tryllet litteraturen som omhandler såkalte mentale nummer, spesielt egnet for bruk i fjernsyn.

I prinsippet bygger slike triks på ett eller flere av følgende elementer:

Medhjelpere

Speil

Elektronisk utstyr

Intuisjon - psykologiske mekanismer.

Geller benytter seg av hele registeret, varierende med sted og omstendigheter. Vi husker at hans agent er spesialist i elektronikk, og at det er en smal sak med moderne utstyr å motta meldinger fra et hvilket som helst sted fra en medhjelper uten at noen kan avsløre det. Medhjelperen sitter selvsagt foran en monitor, og kan følge hver bevegelse tilskueren foretar.

Denne agenten, Werner Schmid, var inntil da fremdeles hans manager og med på reisene. Han var en av dem programfolkene fikk se i Oslo.

La meg rette oppmerksomheten igjen mot kapittelet * Tegning pr. telepati *. Her husker leseren kanskje at Geller, da han var nesten ferdig med sin tegning, først hadde dannet seg 'et bilde av et rom med noen skinnstoler og en bulket bil og et maleri.' Inntrykket fikk han inn på seg fra venstre, hevdet han.

I Kveldsforum dagen etter ble det laget et nummer av at inntrykket viste seg faktisk å stemme.

Da ble det nemlig ”oppdaget” av noen studioarbeidere tidligere på dagen, at det i studio ved siden av der sendingen foregikk, hadde vært opptak av et program om bilulykker rett før. De hadde ikke ryddet studioet for de brukte remediene!

Stor oppstandelse blant programlederne da det kom for en dag.

Hvordan i all verden kunne Geller føle det, tro?

Et stalltips fra meg, i all beskjedenhet: Spør en av Gellers medsammensvorne som fløy rundt i NRK’s korridorer hele formiddagen før sending, og som ingen visste var Gellers medhjelpere!

En sender kan f.eks. skjules i en skjorteknapp og mottageren ligge i en nesten usynlig ørepropp godt skjult for allmennheten i eksempelvis mottagerens hår, som dekket godt over ørene. Nå som hårmoten er krøpet oppover igjen, er det bare fantasien som kan finne nye plasseringer i nærheten av øret. Eller den kan skjules i den kulepennen som mottageren tilfeldig holder i nærheten av øret under påskudd av å konsentrere seg, som vist på bildet annet sted i boken.

La meg også nevne at Uri Geller som tankeleser allerede offentlig er avslørt. Det er professor Sol Kogelmass som er dekanus for det samfunnsvitenskapelige fakultet på universitetet i Jerusalem, som forteller det til Dagbladets Israel-korrespondent. Kogelmass sier at to av hans studenter fulgte en rekke av Gellers opptredener da han opptrådte for militære styrker i Israel mens hans popularitet ennå var på topp der. De to studentene offentliggjorde resultatet og bidro til at Geller mistet sin popularitet i Israel.

De to studentene avslørte at størstedelen av Gellers triks bygde på enkle prinsipper, men presentert på en overordentlig fin måte. Hans prestasjoner er imponerende fordi de vitner om illusjonstalent av høy klasse, men det er overhodet ikke snakk om noen mystiske krefter. Som eksempel nevner Kogelmass at Geller benytter medhjelpere og speiloverflater ved tankelesning og telepati.

Hvilke prinsipper han baserte sin opptreden på i Oslo, skal få lov å være en hemmelighet. Ikke av hensyn til Geller, men mer av hensyn til mine kolleger som bruker de samme.

La meg bare si at ett av forsøkene - det lykkes forøvrig ikke i fjernsynet - kunne ha hatt noe for seg dersom det hadde vært snakk om ekte telepati, eller rettere intuisjon, uten bruk av mekaniske hjelpemidler. Det var da han forsøkte å få programleder Frank Dehli til å tegne en av de tegningene som ble utført i studio. Nåja, heller ikke det hadde så mye med overnaturlige krefter som med sannsynlighet å gjøre. La meg gi et eksempel, og sitere hva en ukebladjournalists oppfatning av sitt møte med Uri Geller resulterte i:

Her henvises det til en telepatisk seanse med Geller. Journalisten tegnet først en mus. Denne klarte ikke Geller å kopiere, men ingen sure miner av den grunn. Bare på’n igjen. Journalisten tegnet et rundt ansikt slik barn ofte gjør.

”Jeg får bare en sirkel og noen prikker, sa Uri, og viste meg sin tegning.”

”Da vi sammenlignet dem, strålte han opp som han alltid gjør når noe lykkes for ham.” At suksessen ikke har gått ham til hodet, kan alle og en hver se. Oppmuntret av det gode resultatet, sa han: ”Nå skal vi gjøre det den andre veien.”

Med ryggen til tegnet han noen raske streker. Journalisten satt der usikker med blyanten over papiret.

Bare tegn det første som faller deg inn, sa han.

Det første som falt meg inn, var et hus, skriver journalisten.

Så dumt, tenkte jeg, det så vi jo på fjernsynet også. Men jeg kunne ikke la være, og da Uri viste meg sin tegning, var det naturligvis et hus det også. (Referering slutt.)

Ja, dette er jo høyst elementært sett fra en tryllekunstners side. Den siste kvinnen som tegnet i fjernsynet, tegnet også et hus. Dette huset var det Geller forsøkte å få Dehli til å sette på blokken. Det merkelige var at han ikke fikk det til.

Selv har jeg praktisert mange såkalte mentale effekter på publikum, nærmest som PR-gimmicks før en tilstelling jeg skal delta i. Da har jeg bedt dem tegne en tegning, sittende i et annet rom, og gjerne fått en kvinne med på eksperimentet. Uten forkleinelse for det annet kjønn, så er de lettere å benytte som medium. Jeg ber bare om at de lager enkle tegninger, helst rette streker og selvsagt det første som faller i tankene. I de aller fleste tilfellene er det et hus eller et bord sett fra siden.

Som dacaponummer lager jeg gjerne enda en effekt, bare med den forskjell at nå skal vi prøve en annen form. Denne gangen skal vi prøve med noe som har med sirkler eller lignende å gjøre. Hva annet tenker da folk på enn et rundt barneansikt eller en ball?

Det siste eksempelet har nær tilknytning til det forrige. Hvis jeg ber om et eller annet som har med kruseduller eller buede streker å gjøre, vil det være nærliggende å anta at tegningen forestiller et tre eller en blomst. Prøv selv, skal du se.

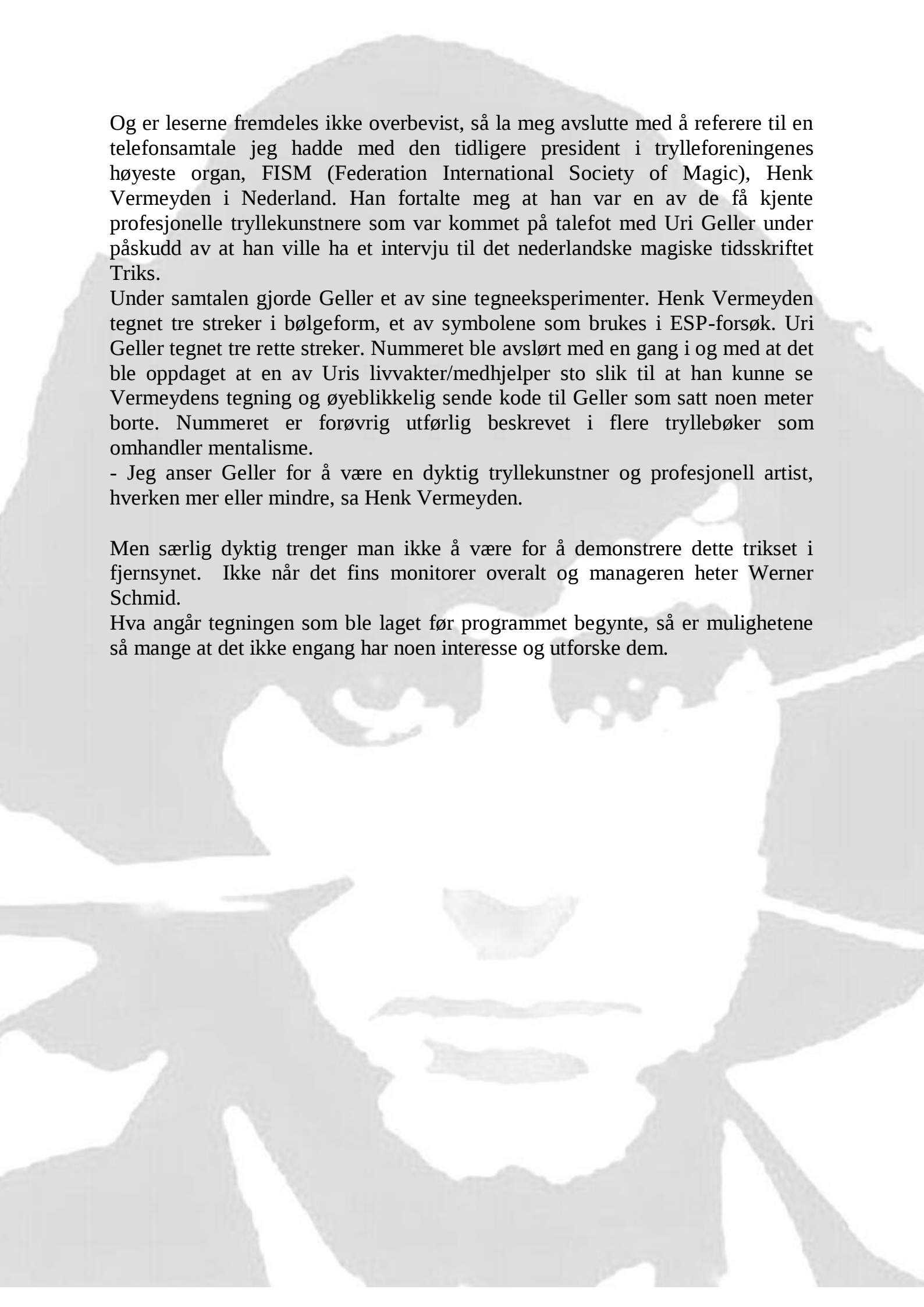
Og husk at det finnes ikke noe bedre enn at du bommer på en av tegningene!

Geller fikk ikke tankeoverført huset sitt til Dehli, men det var ren uflaks - og ødela på ingen måte showet, hva de senere begivenheter vitner om.

Nei, skal man først gi seg ut på å ta triks av denne typen til inntekt for telepatiske evner, er det nok sikrest å konsultere en fagmann.

Jeg tenker vi lar dette være nok om Gellers tegninger i Oslo og nøyer oss med å føye til at dette tankelesertrikset er en av de aller eldste varietékunstene i vår bransje.

Den gamle sirkuskongen Arnardo gjorde i Norge stor furore med et lignende nummer i 30-årene.

Og er leserne fremdeles ikke overbevist, så la meg avslutte med å referere til en telefonsamtale jeg hadde med den tidligere president i trylleforeningenes høyeste organ, FISM (Federation International Society of Magic), Henk Vermeyden i Nederland. Han fortalte meg at han var en av de få kjente profesjonelle tryllekunstnere som var kommet på talefot med Uri Geller under påskudd av at han ville ha et intervju til det nederlandske magiske tidsskriftet Triks.

Under samtalen gjorde Geller et av sine tegneeksperimenter. Henk Vermeyden tegnet tre streker i bølgeform, et av symbolene som brukes i ESP-forsøk. Uri Geller tegnet tre rette streker. Nummeret ble avslørt med en gang i og med at det ble oppdaget at en av Uris livvakter/medhjelper sto slik til at han kunne se Vermeydens tegning og øyeblikkelig sende kode til Geller som satt noen meter borte. Nummeret er forøvrig utførlig beskrevet i flere tryllebøker som omhandler mentalisme.

- Jeg anser Geller for å være en dyktig tryllekunstner og profesjonell artist, hverken mer eller mindre, sa Henk Vermeyden.

Men særlig dyktig trenger man ikke å være for å demonstrere dette trikset i fjernsynet. Ikke når det fins monitorer overalt og manageren heter Werner Schmid.

Hva angår tegningen som ble laget før programmet begynte, så er mulighetene så mange at det ikke engang har noen interesse og utforske dem.

KLOKKENE

Det å flytte viserne på en klokke, regnes ikke blant tryllekunstnere som noe særlig, ikke en gang noe som er verd å nevne.

Hvordan han gjorde det?

Jeg tror det lettest kan forklares ved å henvise til bildene i dette kapitelet.

En ting er å få klokker til å gå, men hvorfor får han aldri klokker som går til å stoppe, han som er i besittelse av kosmiske krefter? Det har jeg ofte lurt på.....

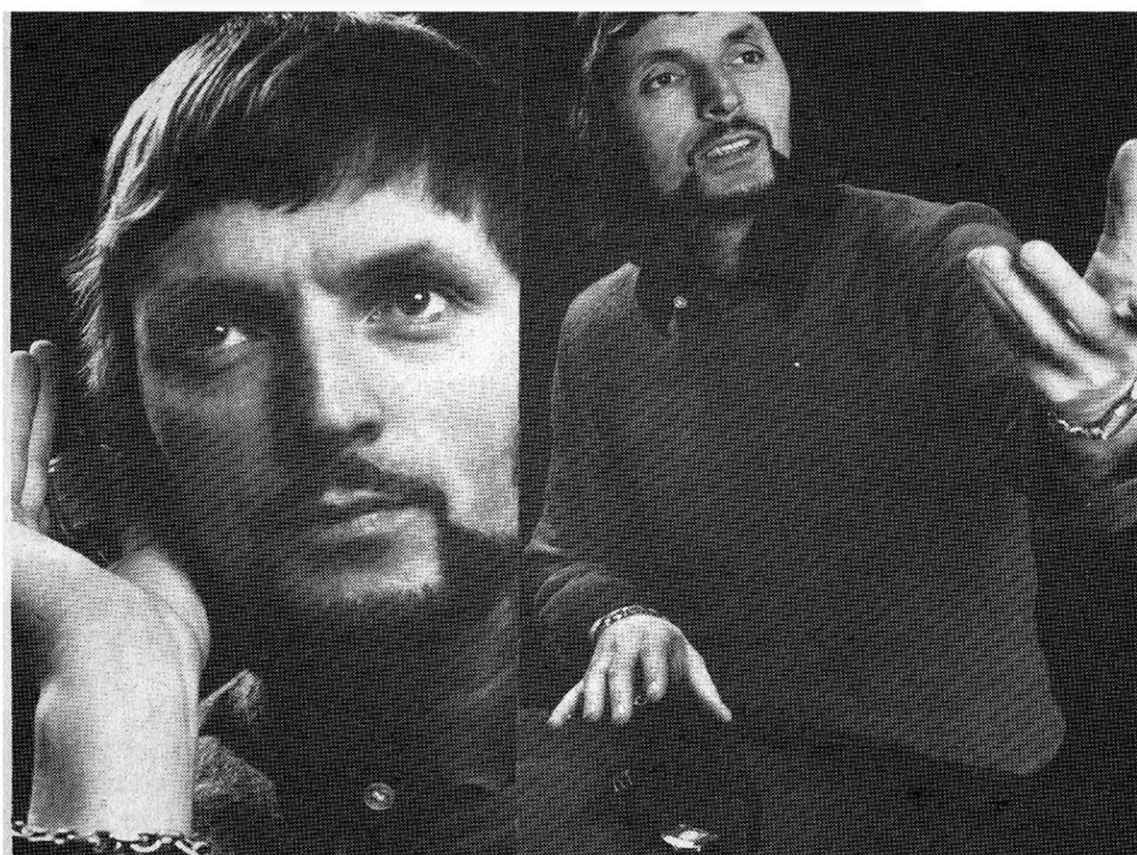
Han har jo bevist at han i Tyskland klarte å få en rulletrapp til å stoppe, men der hadde han jo til gjengjeld en av sine medhjelpere i sving til å skru på den rette sikringen i det rette øyeblikk.

Så da, så.....

Over: Har du lurt på hvordan Geller utfører klokketrikset? Slutt og lur, les videre, her kommer løsningen. Det hører med til historien at på den tiden var de fleste klokker av det gamle slaget, med opptrekkknapp, kalt krone, og visere. I dag har vi andre metoder til å få klokker til å stoppe opp eller begynne å rusle og gå igjen:

Klokken må ligge med urskiven ned og kronen vendt fra aktøren (bildet til venstre). I det uret løftes opp, presses kronen ut med tuppen av tommel- og pekefinger. Kronen vrir slik at viserne skifter stilling, enten fremover eller tilbake (bildet til høyre).

Over: Aktøren ”lytter” for å høre om klokken går. I det den fjernes vekk fra øret for å legges ned, trykkes kronen inn (bildet til venstre).

”Nei, det er nok ikke min klokkedag i dag. La meg prøve en annen.”

Det behandlede uret verdiges ikke et blikk. Andre vil derimot oppdage hva som er skjedd med klokken.

REAKSJONENE

Programmet som ble sendt i Norge var ikke mange minuttene gammelt før de første telefonene begynte å kime.

Gamle klokker begynte å gå. Spisebestikk bøyde seg. Mystiske ting skjedde. Rapportene strømmet inn.

I Norge, Sverige og Danmark gjentok nøyaktig det samme seg. Folk hadde følelsen av at de var med på noe usedvanlig, og de var ikke sene om å fortelle det til hverandre på arbeidsplasser, i hjem og selskaper.

Hjemme hos meg skjedde det ingen verden ting. Ingen utvidet sjelelig kapasitet klarte å ryste mitt lille hjem.

Derimot hadde jeg samtaler dagen etterpå med høyst troverdige personer som kunne fortelle rystende episoder om hva de hadde opplevd. Hele uken glødet diskusjonene.

På den tiden ble det ikke gjort opinionsundersøkelser over antall tittere slik det gjøres i dag, da det kun var NRK som stod for alle ”eventyrene”. Men man regnet med at det var langt over én million mennesker i Norge som må ha sett sendingen. Og det var mange, sett på bakgrunn av at fjernsynet ikke var så utbygd som i dag.

Nasjonen hadde delt en fellesopplevelse av de sjeldne. Og tusenvis, som det gjerne heter når man ikke har noe tall, hadde uforklarlige opplevelser.

Ikke bare fra dagen i forveien, men fra årtier tilbake. En hærske av poltergeister ble vekket til live.

De herjet over landet som en åsgårdsrei, knuste glass og slo sprekker i vinduer, startet klokker, vridde brillestenger, bøyde hele spisebestikk, - det var ikke måte på.

Bare de fleste godt voksne husket navn som i sin tid satte sinnene i kok over store deler av verden på grunn av påstått slektskap med overnaturlige krefter, men som alle ble avslørt som svindlere: ‘Søstrene Fox, Køber-skandalen, Einar Nielsen, Eva C, Mrs. Piper’, bare for å ha nevnt noen. Og bare de færreste husket avsløringene som fulgte i deres kjølvann like jevnt som nye sensasjoner dukket opp. Og bare de mest tenksomme fryktet de overskuelige konsekvensene av denne nye kombinasjonen av massesuggesjon og fjernsyn.

Reaksjonene ble for øvrig noe forskjellige i Sverige og Norge. Den forskjellen kan det være verd å hefte seg ved. For i Sverige slapp motforestillingene til umiddelbart etter programmet, og professor Fischmeister fikk vise at det gikk utmerket an å brette en skje ved hjelp av kjemikalier. Selv om ikke dette var Gellers metode, og ingen fant på å tenke på akkurat hans løsning, slo det trolig kaldt vann i blodet på mange at trylleriet kunne ha skjedd på en helt naturlig måte. Bølgen fikk i Sverige aldri bygge seg opp til slike dimensjoner som i Norge.

Her ble det ikke anført et eneste tvilens ord under og etter Geller-programmet. Ja, tilskuerne fikk ikke en gang vite at Geller var profesjonell tryllekunstner i sitt hjemland!

Folk gikk til sengs med mysteriet. Først neste dag slapp tryllekunstneren Finn Jon til med noen få setninger i Kveldsforum, men da var underet allerede rotfestet hos de mest troende som hadde sett det ”med sine egne øyne”. Og da metallekspertene et par dager senere også fikk noen få minutter i Kveldsforum, fikk deres innslag en slik form at det nærmest ble som å sprute bensin på bålet. Dermed ble det avisenes sak å feie sammen alt det grumset som fjernsynet hadde virvlet opp, og det ble avisene som - spredt og tilfeldig - formidlet den økende skepsis mot Geller-fenomenet som gjorde seg gjeldende i land etter land. Fjernsynet for sin del betraktet seg som ”ferdige med saken”.

Men mange mennesker ble slett ikke ferdige med denne saken, og jo lengre tid det gikk, jo mer festet den seg. De blir, som jeg senere skal nevne eksempler på, fanget av sin egen fantasi.

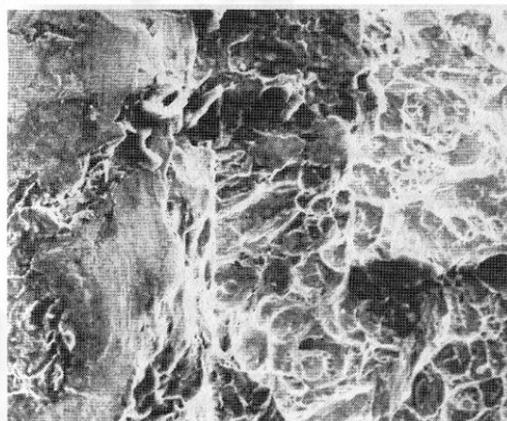
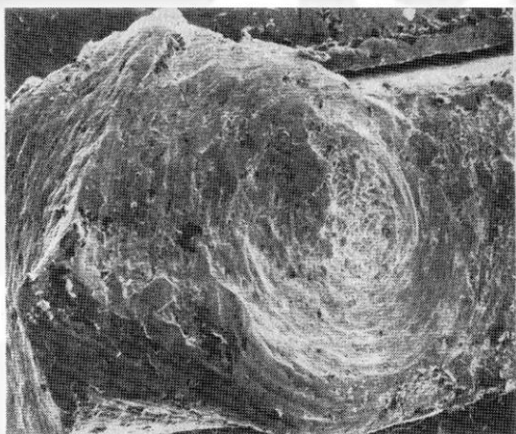
Dermed kan heller ikke vi være ferdige med fjernsynets og massemedias befatning med denne og lignende saker.

Det forekom meg nesten utrolig den gang at dette statsmediet som var så omhyggelig med å beskytte folk mot bannskap og nakne pupper og alt annet som fælt er, plutselig gir seg til å grafse i impulser som ligger latent hos langt flere enn vi liker å vite - behovet for å tro, se overnaturlige sammenhenger, søke ledere og profeter der de absolutt ikke bør søkes.

Selv om fenomenet bare skyldes det enkle faktum at når 100 000 ur blir flyttet på, vil nødvendigvis hundre av dem begynne å rusle og gå, om enn bare for en kort stund.

Eller at de fleste nøkler og mange skjeer allerede er bøyde, der de ligger i sine kjøkkenskuffer. Folk oppdager det bare ikke før Geller oppfordrer dem til å se etter. Og da kan resultatet bli annonser som denne i Aftenposten noen dager senere:

Religiøse møter
HVA OG HVEM ER URI GELLER?
HØR REIN SEEHUUS
I SAMFUNNSHUSET'S STORE FESTSAL
løften kl. 19.30. På manges oppfordring gjentas foredraget med oppsiktsvekkende opplysninger.
Fri adgang. Offer til utgiftene.

Over: Hundrevis av bøyde gjenstander strømmet inn til Veritas' testningskontroll etter TV-sendingen. De har så langt ikke funnet noe brudd det hefter noe uforklarlig ved – dvs. som ikke er oppstått annet enn ved fysisk utmatting. Denne brillestangen er et godt eksempel. Den var delt i to. Det elektroniske mikroskopet og de metallografiske prøvene avslørte bruddet som innsenderens eget verk. Fotografiet til venstre viser bruddflaten. Tydelige formasjoner i bruddstrukturen røper vridning. Den glatte bruddflaten oppstår ved at to metallflater blir vridd mot hverandre – i fagsjargongen kalles det et ”klint” metallbrudd. Bildet til høyre viser et ekstra forstørret utsnitt av bruddets sentrum. Her er bruddet et vanlig brekk – i sentrum skjer det nemlig ikke noe annet enn et ordinært brudd i det begge endene ryker fra hverandre, mens virvlende rundt oppstår i det metallflatene blir ”klint” mot hverandre – altså vridd rundt.

I mange måneder, for ikke å si år, fortsatte det å strømme inn ting som folk i fullt alvor hevdet hadde vært under påvirkning av Geller. Flere år etterpå snakket folk om de kosmiske kreftene som hadde vært på besøk i hytter og hus, da klokken begynte å gå og bestikk bøyde seg.

Selv den dag i dag, flere 10-år etter, opptrer det folk rundt om i Norge som har ”oppdaget” kosmiske krefter hos seg selv, til stor gremmelse for dem som skal ta oppvasken og må rette ut bestikket igjen.

Kofstad og Simensen måtte til slutt bare gi opp å undersøke alle de gjenstandene som ble forelagt dem. Det var heller ikke nødvendig. De undersøkelsene de allerede hadde foretatt, var tilstrekkelige til å fastslå at det dreide seg om helt vanlig muskelkraft som hadde påvirket tingene.

Så langt vitenskapen kunne fastslå, hadde det ikke den fjerneste forbindelse med hverken Gellers eller andres kosmiske bestråling. (Se avsnittet om fjernsynets suggestive kraft foran i boken.)

Det jeg nå sier, er basert på de erfaringer jeg har gjort gjennom en årrekke som profesjonell tryllekunstner og illusjonist foran større og mindre forsamlinger:

I en gruppe mennesker, vil det som regel - og når det gjelder fjernsyn, alltid - være noen som er ekstremt påvirkelig for suggesjon.

Under suggesjon vil disse menneskene kunne foreta seg ting som de noen øyeblikk senere ikke er i stand til å fremkalle i erindringen. De vil med andre ord være i subjektivt god tro når de etterpå hevder at skjeen, brillestangen (jfr. mitt besøk hos damen med brillene), stearinlys eller hva de måtte ha innen rekkevidde, bøyde seg av egen kraft. Og de vil kunne mobilisere adskillig overbevisende glød til støtte for sitt syn.

Som tryllekunstner gjennom mange år, tar jeg det ikke så tungt om noen skulle forledes til å tro på det jeg gjør på en scene, så lenge forsamlingen er klar over hva de er med på. Da vil tilfeller hvor folk havner i merkverdige situasjoner på grunn av overdreven godtroenhet, påvirkelighet eller lettlorhet, løse seg opp i latter, og ingen skade er skjedd. I høyden bringes man til å undres over menneskesinnets mangfoldighet, hvilket det i sannhet er grunn til.

Det kan være greit for leseren å bli kjent med at det fins flere kategorier lett påvirkelige mennesker:

Først har vi dem som har behov for å tro, nær sagt for enhver pris, og som blir sinte eller skuffet når man forsøker å overbevise dem om at det bare er sansebedrag de har vært utsatt for.

Den nå avdøde sirkuskongen Arnardo var blant dem som kunne fortelle hvor langt det kunne gå. I sin tid ble han av enkelte mennesker opphøyd til å kunne gjøre helbredende underverker bare han snakket med dem.

Han hadde på grunn av sin karisma sin fulle hyre med å forklare at han ikke disponerte noen overnaturlige krefter, men bare var en alminnelig tryllekunstner. Det tok flere år før han fikk de mest troende til å innse det, til tross for at han gjentok det ved hver brukte anledning.

Som jeg har nevnt tidligere: med dette mener jeg ikke å ta stilling til om enkelte mennesker har overnaturlige evner, bare fortelle hvor lett det er å bli tillagt slike. Ja, hvis man varter opp med triks som er utenfor det tilvante, som ingen umiddelbart kan finne en eller annen plausibel forklaring på - den behøver ikke nødvendigvis være riktig - er det knapt til å unngå. Jeg har selv blitt tillagt utenomjordiske krefter til tross for mine protester om det motsatte (jeg vil komme tilbake til det mot slutten av boken).

En annen type er den ekstremt mistenksomme, han som ikke for noen pris vil la seg lure. Han kontrollerer kortene og jakkeermene våre grundig, han ser seg om to ganger før han lar seg flytte på, han er innstilt på at han ikke skal la seg lure for noen pris. Når han så likevel blir lurt, da er han ofte like overbevist som han før var skeptisk.

En tredje type er de som er med på å spre Geller-myten gjennom munn-til-munn metoden, skøyerfantene, de som gjerne kan tenke seg å spille sine nærmeste og andre medmennesker et lite puss. Det kan være så mange grunner til det, og og hvem setter ikke pris på en smule oppmerksomhet nå og da, selv om det må uortodokse midler til? En liten spøk med harmløse triks skader da ingen?

Men så skjer det så altfor lett at tilskuerne tar det mer alvorlig enn man gjorde regning med, og man faller for fristelsen til å låne litt glans fra kosmos. Senere blir det for flaut å gå tilbake på sine påstander - i hvert fall så lenge man ennå ikke er grepet i regulær bløff.

I større målestokk er det dette som har skjedd med Geller. Han begynte med å drive gjøn med en godtroende vitenskapsmann som var så altfor lett å lure. Spøken ble alvor, og kommersielle interesser kom inn i bildet. Geller ble fanget inn av sin egen myte.

Det er lett å forestille seg at Olsen eller Hansen finner det vanskelig å gå tilbake på sine påstander overfor familie og venner og ikke minst på jobben. Det er så fort gjort i et øyeblikks suksess å smøre litt tjukt på. Og så uendelig vanskelig å foreta retretten.

Til slutt har vi endelig dem som er med på hva som helst bare det er moro. Alle disse - skal vi kalle dem reaksjonstypene - er lett gjenkjennelige i de tilfellene som er blitt kjent etter at Uri Geller fór over Europas fjernsynskanaler. Disse skaffer vitnemålene. Resten er et spørsmål om rykter og én fjær som blir til flere høns, millioner av høns.

For sikkerhets skyld undersøkte jeg et par av de mest omtalte tilfellene på den tiden nærmere. Disse blir behandlet i neste kapittel.

Men først må vi spandere noen linjer på det massehysteriet Geller klarte å få i stand også i Danmark og Tyskland. De forteller ikke bare noe om Geller, og om de mekanismene som settes i sving når påståtte okkulte fenomener blir masseprodusert, men også litt om den kynisme hvormed de blir utnyttet.

Den tyske storavisen Bild-Zeitung og det danske Billed-Bladet ville teste ut Gellers ”krefter” og folks godtroenhet. Disse bladene ville se om fjerntelepati kunne bevirke at ting skjedde i henholdsvis Tyskland og Danmark.

Geller tror på Gud, sier han, og millioner av tyskere etter den testen trodde deretter på Geller!

Bild-Zeitung, med et opplag på flere millioner, også kalt kontinentets største avis for analfabeter, - ville lage et forsøk hvor Geller satt i Bildredaksjonen i München og svarte på spørsmål fra leserne: “Jeg er så tynn i håret. Kan du hjelpe meg?” spurte en husmor.

”Nei, dessverre. Men gni inn håret med friske eggeplommer en gang i måneden. Det gjør jeg”, svarte Geller.

Det kunne han ikke hjelpe til med, men derimot er han i stand til å hjelpe hvis noen trenger å få satt i gang et ur eller bøyd en gaffel!

Han har gjentatt eksperimentet for avisen Bild i Sveits med samme suksess som i fjernsyn. Interesserte lesere fikk beskjed om å legge et ur og en gaffel på et eksemplar av avisen presis kl. 17.30 og tenke konsentrert på Uri Geller. Til gjengjeld ville han sitte på et hotellværelse i Zürich og tenke like konsentrert på leserne.

Millioner av Bildlesere deltok, og det gikk som det måtte gå: Ur tikket igjen som aldri før, spisebestikk krølla seg sammen som meitemark på en fiskekrok og lyspærer eksploderte.

Naturligvis var det enda flere ur som ikke tikket, skjeer som ikke bøyd seg og lyspærer som ikke eksploderte, “men TV-apparatet mitt gikk i stykker”, sier en fortvilet pensjonist, og oppfatter det som et bevis for Gellers overnaturlige evner.

Sjåfører fortalte om frontglass som sprang i stykker litt etter kl. 17.30.

Verre var det som skjedde i Danmark hvor Billed-Bladet med et opplag den gang på rundt 400.000 gjorde et lignende forsøk, hvor Geller satt i London for å sende sine 'telepatiske impulser' derfra. Ved siden av at bladet med denne spesielle utgaven fikk et rekordopplag på rundt 465.000 eks. og dermed produserte en gullpott til seg selv, fikk eksperimentet et langt videre perspektiv. Mange syke mennesker hadde konsentrert seg om å bli friske igjen. Mange mennesker ble faktisk friske, men historien forteller ikke om alle de som ikke ble friske, og dermed ble psykisk ødelagt fordi Uri Geller "sviktet" dem, som f.eks. de foreldreparene med de sukkersyke barna jeg fortalte om innledningsvis. Det var helt fantastisk hva vi opplevde, sa redaktør Ib Johannesen i bladet. Det var ikke bare klokke som begynte å gå, nøkler og spisebestikk som bøyd seg. Syke mennesker ringte og sa de ble friske igjen i Geller-øyeblikket. Selv store ting som sykkelpumper bøyd seg og adskillige dyr oppførte seg merkelig. Hvordan dette ad en fornuftig vei kunne forklares, var jeg ikke i stand til å si den gangen, uttalte redaktøren.

Uri Geller sier selv at han ikke kan eller vil gi seg i kast med å helbrede syke, men da han fikk høre om alle de syke som var blitt friske, lyste han opp i et stort smil som vanlig når noe lykkes for ham. Han var ikke sen om å ta det til seg og kreditere sine egne evner det som hadde skjedd, ved freidig å si at han "i dette spesielle tilfelle også hadde sendt helbredende tanker over til Danmark!"

Den slags helbredelser er ikke noe nytt. Vi har alltid visst at troen kan virke helbredende. Se bare hva forskjellige kvakksalvere og religiøse sekter kan gjøre for sine troende disipler. Dette er noe jeg vil påstå er kommet i kjølvannet av 'New Age'-bevegelsen. 'New Age' er en bevegelse jeg har en bredere omtale av i min bok «Møte med det ukjente!».

Min kollega James Randi sa det så treffende da vi var sammen sist:

- Jan, vet du at kvakksalvere er verdens største bløffmakere? De overgår bare av sine pasienter!

I mange privatskoler i Norge i dag drives det en utstrakt vekkelse blant deres elever. Vekkelsen går gjerne på å fremme de respektive sektenes tro og lære om sin tolkning av religionen de forfekter.

Ofte uten at foreldre og barna merker det, gjennomsyrrer okkultismen undervisningen.

Så, hvis en rekke mennesker for alvor har trodd at de ville få det bedre etter en slik "behandling", så tør jeg sette hva som helst på at det er den, troen, og ikke Uri Geller eller andre håndspåleggere som har virket helbredende.

Den nå avdøde, kjente danske skuespilleren Dirch Passer, ville også gjerne være med på eksperimentet til Billed-Bladet. Han hadde i lengre tid ikke kunne bøye(!) sitt høyre kne etter en operasjon. Dirch Passer hadde lagt benet sitt oppå B-B. Tydeligvis måtte Geller ha kommet til kort, eller ganske enkelt glemt å tenke på Dirch Passer. Han hinket i flere måneder etterpå rundt på sitt stive ben, men benet bedret seg jo gradvis etter operasjonen, så han tillot seg et lakonisk svar: "Uri kommer nok til å hjelpe meg også i det lange løp, skal du se."

Uri Geller var en freidig spekulant i massesuggesjon og de store talls lov. Han utnyttet det mer glatt og behendig enn noen før ham. Trolig er det bare kalde lovparagrafer som har stoppet ham fra å bli vår tids største kvakksalver.

Hvert eneste eksempel som er blitt kjent fra hans opptredener i fjernsyn verden over, bekrefter dette. Noe unntak er foreløpig ikke dukket opp.

La meg runde av dette avsnittet med å minne om hvor tilbøyelige vi alle er til å se det vi vil se. Hvor Gellers PR-folk har beredt grunnen og på forhånd fått oss til å tro på ham, er det ikke grenser for hva vi kan oppleve i vår egen stue såfremt vi vil at noe skal skje der.

Noen lesere fra svart/hvitt-TV-ens barndom husker kanskje en programpost som het 'Teknisk 10-minutt'. Programlederne lovet at hvis alle slukket lyset, skulle de få være med på et fargeeksperiment, (det var før farge-TV-ens tid). Etter en del forberedelser i studio mente programlederne at fargesignalene nå skulle ha nådd ut til de fleste svart/hvitt-apparatene. De som fikk se farger, ble bedt om å ringe NRK. Telefonlinjen glødet. Det var helt utrolig hvor mange mennesker det fantes som så farger den kvelden.

Å ja, nå glemte jeg nesten datoen for sendingen: det var 1. april!

DE SOM BLE OFFERE

"Søstrene Fox" og "Kirkegatas Uri Geller"

Det gjelder for det første søskenparet ved Slemmestad utenfor Oslo. Jeg hadde i likhet med alle andre lest om disse pikene med de merkelige evnene. De hadde vært omtalt i pressen, de hadde vært intervjuet og laget demonstrasjoner for radioens reportere, så hele Norge visste at her var bekræftelser på Gellers overnaturlige evner. Da ingen andre klarte å avsløre hva pikene gjorde, ville jeg gjerne undersøke dem litt nærmere og fikk innvilget møte hjemme hos dem. Dette kunne jo være stoff til min bok, tenkte jeg den gang, og det kunne kanskje vippe min tvil og skepsis av pinnen. For, kunne det være virkelig, eller var det de amerikanske spøkelsessvindlerne, søstrene Fox om igjen?

Dessverre hadde den eldste av søstrene, etter å ha tenkt seg om, likevel ikke lyst til å møte meg, sikkert ikke uten grunn, mens derimot den yngste på 15 var mer enn villig.

Sammen med hennes mor satt vi i stuen og jeg fikk servert den ene kjøkkenredskapen mer vridd enn den andre. Disse hadde pikene prestert å bøye i påsyn av andre mennesker, ble det fortalt.

Men det jeg egentlig hadde kommet for, var jo å få demonstrert noen mirakler sett med mine øyne og ikke det de allerede hadde vridd i filler for andre.

Det fikk jeg da omsider. Men ikke på de vilkår jeg hadde regnet med. Vel, vilkåret var vel kanskje ikke så overraskende når alt kommer til alt.

Piken måtte nemlig holde gaffelen inni begge hendene sine for å klare det. Hverken moren eller datteren kunne forstå hvorfor jeg hadde lyst til å holde i den ene enden som Geller/Kofstad gjorde på TV.

- Det må da være like vanskelig å få bøyd den inni hånden som når noen holdt i den! sa moren.

- Det er nærmest for kontrollen skyld, sa jeg, henvendt til hennes mor, og jeg tok for første gang blikket tilsynelatende vekk fra piken. For det første hadde hun ikke gjort noe som helst tegn på å prøve å bøye den til da. Hun hadde isteden vegret seg for å prøve med den begrunnelse at hun ikke hadde lyst. Like fullt utbrøt hun i det jeg så på moren: "Nå bøye den seg!"

Hun slengte gaffelen fra seg på bordet.

Ja, ja, noen kaller det kosmisk kraft også, det å bøye en gaffel med rå håndkraft inni hendene så man får tydelige merker i håndflatene. Det var nemlig det hun gjorde, den lille damen, i det hun trodde jeg hadde blikket rettet direkte mot moren.

Det har seg nemlig slik, at skal en tryllekunstner prøve å avlure en annen tryllekunstner en hemmelighet eller to når denne opptrer på en scene, må vi holde ett øye på der avledningsmanøveren foregår og et på der hvor trikset skal utføres. Det var akkurat det jeg gjorde i denne situasjonen, som vesla nok ikke la merke til, for ellers hadde hun nok ikke klart å bøye slik hun gjorde.

Da jeg en stund senere ble alene med henne, spør jeg:

Hva ville du svare hvis jeg fortalte deg når du bøyd gaffelen inni hendene dine, og at jeg så det?

- Da ville jeg nekte, svarte hun bestemt.

- Selv om jeg fortalte deg at jeg virkelig så det, noe ikke du kunne observere mens

du bøyd gaffelen?

- Ja, det vil jeg, svarte den unge damen med de okkulte kreftene.

Jeg spurte for sikkerhets skyld om hun ville prøve bare én bøyning til før jeg gikk? Vet du svaret alt, sa du? Ja, ja, da slipper jeg å skrive det da.....

Det neste tilfellet er kanskje enda mer interessant. Det gjelder en ung mann som arbeidet i en bank i Oslo. Han har påviselige krefter som han ikke forstår hvor kommer fra, sier han. Pressen slo det stort opp. 'Kirkegatas Uri Geller', ble han kalt.

Det var meningen at vi etter all avisomtale av ham, skulle prøve å få ham til å komme på et av våre møter i trylleforeningen Magisk Cirkel Norge, for å demonstrere sine evner.

For orden skyld sendte vi et medlem av styret hjem til ham på Lørenskog utenfor Oslo for å kontrollere riktigheten av hans paranormale evner. Det ville jo være pinlig å få besøk på medlemsmøtet av en som kanskje ville vise seg å være en bløff.

På neste styremøte avla kollegaen rapport om hva som hadde skjedd under den okkulte "seansen". Det var oppriktig talt litt trist å høre at dette ikke var noe å kaste bort reisepenger på engang. Min kollega hadde nemlig registrert hver eneste bevegelse som skjedde da han skulle bøye nøkler og skjear. Ja, selv de såkalte telepatiske tegningene han skulle prøve seg på, ble avslørt som juks.

På spørsmål om han hadde sagt dette til ham da han var der, benektet han dette og begrunnet det med at det finnes enkelte ganger her i livet da det gjelder å vise litt takt og tone ved ikke å si noen ting. Det ville sikkert ha såret konas stolthet å høre sin egen ektemann fare med slikt sludder, og attpå til ikke engang kunne innrømme sin lille skøyerstrek overfor i hvert fall henne, om ingen andre.

Min kollega ringte den unge mannen dagen etter og meddelte styrets beslutning hvorpå han også begrunnet hvorfor. Den unge mannen nektet for at han hadde jukset.

Etter det svaret var ikke min kollega snauere enn at han utfordret Norges 'Uri Geller' med et vesentlig pengebeløp om han kunne stå frem i vår forening og demonstrere sine såkalte 'evner' en gang til. I likhet med Uri Geller vred også den norske "Uri Geller" seg unna en slik konfrontasjon ved å nekte "å demonstrere for en flokk mistroiske sinnatagger," som han uttrykte det.

Dette var en av grunnene til at jeg ville ha et personlig møte med Norges 'Uri Geller' for å se om det var noe i hans påståtte evner som "han selv ikke forsto noe av."

Jeg fikk avtalt et møte på hans arbeidssted og medbrakte båndopptaker (det var ikke vanlig med videoopptaker den gang, forf. bem.) og masse rare spørsmål, med tanke på stoff til boken jeg skulle skrive.

Etter at intervjuet var over, skulle han demonstrere tankeoverføring for meg. Vi satt med ca. 2 meters mellomrom. Jeg tegnet først et vanlig nøkkelhull, han svarte med å tegne noe som lignet en pipe far tar frem når han slapper av.

Jeg ga ham nok en sjanse, for telepatiske medium kan visst lett mislykkes, ifølge de som vet litt om dette.

Det neste jeg tegnet var en lyspære, han tegnet tre forskjellige utgaver av noe som lignet en kopp, både med og uten hanker. Han ga opp etter de to bommene. Mulig han ikke hadde ”tegnedagen” sin, hva vet jeg?

Så var det bøying av skje som skulle demonstreres. Først ville han gjerne holde skjeen i hånden, for som han sa: “...slik at jeg kan godsnakke litt med den på forhånd.” Denne godsnakkingen foregikk i rundt 10 minutter. Jeg lot ham få all den tiden han trengte så det ikke skulle komme kritikk mot meg etterpå for å ha stresset ham. Så begynte seansen i beste Geller-stil. Jeg holdt og han gned, alt i et mens han villig vekk fortalte om alle undrene han hadde forårsaket i banken. Han hadde tydeligvis problemer selv med bøyingen denne dagen. Så spurte han plutselig om jeg hadde noe imot at hans kvinnelige kollega holdt i skjeen? OK fra min side.

Mens han gikk inn for å hente henne tok jeg meg den frihet for første gang å kjenne på skjeens kvalitet med begge hender. Som jeg tenkte hadde han valgt en skje av så mykt materiale at jeg uten problemer bøyde den mellom to fingre på den ene hånden. Jeg skyndte meg å rette den ut igjen før han kom tilbake.

Vel tilbake startet det hele på nytt, men denne gangen med kollegaen som medhjelper. 10 minutter gikk uten at det skjedde noe som helst.

Om jeg hadde noe imot at vi flyttet over til et annet rom? OK for meg, bare jeg fikk se han bøyde skjea etter hvert.

Jeg holder den opp i luften slik at du ser at jeg ikke bøyer den mens vi går inn i det andre rommet, sa han og holdt skjeen tydelig opp i luften. Man kan jo spørre seg hvorfor, men OK.

Min tid begynte imidlertid å bli knapp. Jeg tenkte for meg selv: “Siden du ikke har klart å bøye skjeen ennå med rå håndkraft fordi jeg har passet så godt på, får du heller få din sjanse nå, på veien inn.”

Hans kollega gikk først inn, så presset jeg meg mellom henne og det okkulte mediumet slik at han på veien inn skulle få den sjansen han så sårst trengte, uten at jeg så det.

Og heldigvis, da vi hadde inntatt plassene registrerte jeg med et raskt blikk at skjeen allerede var bøydd i det de skulle til å begynne!

Dessverre hadde jeg ikke mer bånd igjen i båndopptakeren siden båndet hadde gått uavbrutt under hele seansen. Jeg lot ham derfor få gjennomføre sin demonstrasjon etter planen uten å avsløre lureriet. Derfor avtalte jeg nok et møte med ham hjemme i hans eget rede noen dager senere for å få med alt på båndet.

Og det samme gjentok seg der hjemme: Jeg fikk den ene historien verre enn den andre om ting som hadde hendt ham. Her er et lite knippe med sensasjoner:

Han hadde klart å flytte viserne på vegguret sitt, (uten at han var klar over det, selvfølgelig), hans okkulte krefter gjorde at skosålene hans ganske enkelt smuldret opp én gang i måneden, han hadde telekinesiske evner - han hadde fått en nøkkel til å brette i to, hvorav den ene biten ble funnet igjen i en dørkarm i kjelleren, uten at han kunne forstå hvorfor, selvfølgelig - og sist, men ikke

minst: Han kunne stoppe synet sitt! Dette gjorde han ved at han (demonstrerte for meg) så rett på meg, for så ikke å kunne se meg i det hele tatt, for så plutselig igjen å kunne se meg, sa han!

Ja, ja, disse okkulte kreftene kan gjøre seg utslag på forskjellige vis, ser det ut til.

Så igjen over til bøyingen av en teskje. Denne gangen fikk jeg se på en av de fire han brakte inn i stuen. Den var i orden, men ikke den han byttet om og skulle til å bøye.

Om jeg hadde noe imot at hans kone holdt i skjeen mens han gned?

Nei, bevarer, alt for saken.

På veien bort til henne bøydde han skjeen frekt og freidig. Han trodde nok ikke at jeg hadde sett noen ting.

Da de skulle begynne, spurte jeg om skjeen fremdeles var rett?

”Jada, det er den,” svarte han bestemt.

Om det er mulig å få ta en titt på den, før du begynner?

Dette var nok en strek i opplegget hans han ikke hadde forutsett. Ved det som nå skjedde, røyk nok myten om ‘Kirkegatas Uri Geller’ også, er jeg redd for.

Alt som skjedde etterpå med selvmotsigelser til tusen og tilbake igjen hadde jeg fortsatt på bånd, 20 år etter den berømmelige seansen, før jeg slettet det! Det er nemlig ikke verd å kaste bort mer engasjement på.

Forøvrig ga jeg ham sjansen til å tenke natten over om han ville innrømme åpent og ærlig, i hvert fall for meg, at han bare hadde hatt det litt moro med å lure pressen, arbeidskolleger og ikke minst hans egen familie. Gjorde han det, ville jeg for min del glemme hele affæren og ikke nevne til noen det som hadde skjedd. I motsatt fall måtte jeg nok referere det jeg hadde sett som et innlegg til boken, under henvisning til at han selv tror han virkelig er i besittelse av okkulte krefter og energi fra kosmos.

Vel, svaret står jo tydelig på disse sider hva han bestemte seg for.

Jeg tror nok ikke jeg tar mye feil i at fra det øyeblikk boken var i handelen, ikke lenger skjedde nevneverdig uforklarlige fenomener rundt Norges svar på Uri Geller.

TVIL OG TRO

Jo, skepsisen mot Uri Geller og hans likesinnede og alt de står for, var raskt økende. Først og fremst kom det til uttrykk blant fagfolk.

Bjørn A. Sørum, tidligere president i Magiske Cirkel Norge, var naturlig nok blant tvilerne. Sørum hadde ofte vært benyttet som dommer i internasjonale tryllekonkurranser. I sin funksjon som dommer hadde han ofte måtte dømme det vi kaller ‘mentale akter’ av meget høy kvalitet.

Han måtte derfor vite det meste av alt som rørte seg innenfor magien for ikke å bli overrasket og lurt av de mest elementære triks.

Han mente om tilfelle Uri Geller:

- *Uri Gellers show ligger i en gate som må karakteriseres som mental magi*, sa han, og han fortsatte:
- Geller har som profesjonell artist liten konkurranse fra andre tryllekunstnere på verdensmarkedet i samme gren, og kan derfor jobbe uhindret med sine spesielle triks. I det snevre spekter av triks han benytter seg av, må jeg medgi at han er dyktig. Jeg er overbevist om at de fleste tryllekunstnere kan bli lurt av ham, og ikke minst har de mye å lære av hans måte å presentere sine triks på.

- *Hva er ditt generelle inntrykk av Geller?*

- Om han kunne stoppe med denne forferdelige overdrivelsen av sin mentalisme og påkalling av krefter fra høyere makter, ville han ha min største respekt som artist. Men slik han har lagt opp sin presentasjonsform hittil, tar jeg som tryllekunstner sterk avstand fra den.

Arnardo, tidligere hele Norges sirkuskonge og grand old magiker, sa det slik:

- En hvilken som helst tryllekunstner med sans for reklame vil kunne gjøre det samme. Forskjellen er bare at Uri Geller gjorde det. Å påberope seg krefter utenfra og benytte det i egen reklame, må jeg imidlertid ta sterk avstand fra. Det ligger under vår verdighet som tryllekunstnere.

Skepsisen kom etter hvert åpent til uttrykk fra de forskjelligste hold, fra nyhetsmagasinet TIME som satte i gang en regulær anti Geller-kampanje, til hans tidligere PR-agent Miri Zichroni som sa:

"Jeg kan ikke forstå hvorfor han ikke innrømmer at han er en god tryllekunstner i stedet for å bygge alle disse ideene omkring seg selv".

Hans tidligere privatsekretær, Shiski Aloni slår fast:

- Han løy hele tiden. Men jeg tror han trodde på det selv.

Det var berømmelsen og pengene han ikke tålte.

Man kunne nevne mange flere.

Det hjelper bare så lite.

For det lå formuer i Geller-myten.

En film om Geller var under forberedelse, men denne ble skrinlagt.

Blad og publikasjoner med millionopplag spredde ukritisk Geller-stoff mot utbytte i stor opplagsøkning blant folk som desperat griper etter ethvert håp om at en stadig hardere og spenningsmettet tilværelse skal ha en ukjent mening som de håper å få avslørt.

Flere bøker som dokumenterte det overnaturlige ved ham, kom ut.

Opplaget var garantert.

Et av de mest skremmende produkter heter "Uri", og er skrevet av hans gode venn Andrija Puharich, (han som holdt på å få Geller oppi drinken da denne datt ned fra skyene, vet du).

Det anerkjente forlaget Doubleday i New York står bak utgivelsen. Puharich er ikke noen hvem som helst. Listen over hans faglige kvalifikasjoner som lege og vitenskapsmann fyller flere boksider.

Det er mest av alt Puharich' fortjeneste at Geller gjorde spranget fra en ordinær varietéartist med lokal berømmelse i Israel til en internasjonal superkjendis.

Puharich lot seg overbevise om Gellers forbindelse med kosmiske krefter etter én times demonstrasjon på tampen av en opptreden i et diskotek i Israel høsten 1971.

Med sine forbindelser i det internasjonale vitenskapsmiljø, oppnådde han at Geller ble tatt alvorlig av stadig flere. Geller selv var ikke riktig med på leken før Werner Schmid kom inn i bildet og oppdaget fortjenestemulighetene i ham. Schmid motsatte seg f.eks. Stanford-undersøkelsene og gikk bare motvillig med på enkelte eksperimenter som ble foretatt uforpliktende fra dag til dag i fem uker.

Boka er blitt et fantastisk dokument om Puharich' omgang med Geller i tre år: Den er skrevet på kommando av kosmiske stemmer som har dirigert Puharich gjøren og laden fra dag til dag i alle disse årene pr. båndopptager som inn- og avspiller seg selv. Stemmene har fortalt at Geller er Puharich' oppgave i denne verden, for han er et redskap for intelligente vesener fra universet som skal gjøre invasjon på vår klode.

Selv Albert Einstein har bidratt med stoff pr. spiritistisk medium.

Rett som det er stiger det protoplasma opp gjennom gulvet, i hvert kapittel fins det mengder av flygende tallerkener, mirakler skjer på praktisk talt hver eneste side, kriger avverges ved bønn, klokker går og stopper og diffuse budskap kommer fra vesener som han fører lange dialoger med osv.

Under det hele ligger en katastrofefilosofi som gjør Jesus-barna fra hippiekulturen, og deres spådommer om den nye kometens kollisjon med jorda og utslettelsen av USA til småplukk.

At Puharich' nærmeste familie fikk mistanke om at han var syk på sinnet allerede før han begynte å arbeide med Geller, spiller ingen rolle for spredningen av hans budskap.

Nettopp slik ukritisk holdning er det et enormt behov for i hvert eneste land på kloden.

I USA dannes det middelalderske djevleselskaper på løpende bånd, filmer av typen 'The Exorcist 1-3', samt 'Omen 1-4', og ikke minst 'Poltergeist 1-4', samler millionpublikum. Det åndemanes som knapt noen gang tidligere i vår historie, middelalderen inkludert, hevder observatører av dette spesielle miljøet.

Selv her i landet har vi de senere årene fått sataniske grupperinger, (jfr. satanisten 'Greven' i Bergen).

Blant de pålitelige tingene i Puharich' bok, er et avtrykk av den fullstendige teksten til den filmen som ble laget av undersøkelsene på Stanford-instituttet - det eneste dokument av betydning som er sluppet ut derfra.

Av denne teksten går det frem at Geller på Stanford ikke beviste sin evne til å bøye metaller uten å berøre dem. Derimot viste han en forbløffende høy grad av treffere i forsøk med å gjette tegninger i forseglede konvolutter og innholdet i lukkede blikkbokser. Blant ti like bokser, var det f.eks. én som inneholdt vann. Geller hadde treffere i åtte av ti tilfeller når det gjaldt å finne den riktige boksen. Når man ristet en terning i boksen, klarte han å gjette hvor mange øyne den viste langt utover det sannsynliges grenser.

Dette er absolutt alt som hittil foreligger av bekreftet materiale om Gellers såkalte paranormale evner. Den formen for telepati som han demonstrerte på Stanford, er i og for seg imponerende nok. Men noe særpreget og ukjent fenomen er det ikke, jfr. de hullene i prosedyren jeg har påpekt tidligere.

På dette grunnlaget ruller Geller-bølgen frem, drevet av en mengde mennesker som vil den, og ennå mer mektige interesser som tjener enorme summer på den. Uten hensyn til skadevirkninger og konsekvenser.

I denne situasjonen var det norsk fjernsyn valgte å kombinere middelalder og moderne påvirkningsmetoder ved å introdusere Uri Geller som et fenomen, ved og "glemme" å fortelle om hans tryllekunstnerkarriere og ved ikke å slippe motforestillingene til annet enn i en form som gjør dem fullstendig virkningsløse.

Det er nesten like utrolig som Geller selv.

Uansett, det vil alltid være fjernsynsfolk som skyver smålige hensyn til side for å oppnå lettvinnt sensasjon. Publikasjoner som trenger større opplag. Svindlere som trenger reklame.

De trenger en Uri Geller, og Geller trenger dem. Derfor har han også til en viss grad klart å holde seg i søkelyset lenge etter at avsløringene burde ha gjort det umulig.

Men, blir han borte, dukker det alltid opp en ny.

Da begynner hele karusellen om igjen.....

ETTERORD

Testing av Rapport fra Det norske Veritas' skjeeer brukt i NRKs TV-program.

Ad. BRUDD AV TESKJE UTFØRT AV URI GELLER I
FJERNSYNSPROGRAMMET «KVELDSFORUM», Torsdag 10. 1. 1974

Teskjeen som ble brukket av Uri Geller er blitt undersøkt, spesielt ved hjelp av elektronmikroskopi og metallografiske metoder. Skaftet av skjeen er i tillegg blitt brukket i et utmattningsforsøk.

Teskjeen kom fra NRK's (Fjernsynets) kantine. Den er på baksiden stemplet «Stainless 14» og består av rustfritt stål. Hovedkomponentene er jern og krom, analyse viser at krominnholdet er 18 %.

Illustrasjon 1 viser et bilde av den ene bruddflaten i relativt lav forstørrelse (50x) tatt med et scanning elektronmikroskop. Prøven viser overhodet intet unormalt i metallurgisk henseende. Det kan konkluderes at bruddet ikke skyldes at det før forsøket er laget et bruddanvisende hakk med en skarp gjenstand i bruddstedet. Det er heller ingen antydning til korrosjonprodukter på bruddflaten eller at kjemiske reagenser er blitt brukt eller har bidratt til bruddet.

Brudd av denne type kan være forårsaket ved gjentatte kraftige bøyinger av skjeen hvorved metallet 'flyter' og deformeres. Ved flere bøyninger frem og tilbake vil en slik skje brette på grunn av gjentatte overbelastninger.

Det kreves relativt stor kraft ved hver bøyning for å oppnå et slikt brudd.

Bruddet kan alternativt forårsakes ved såkalt utmatting eller materialtretthet.

Dette vil skje hvis skjeen utsettes for et meget stort antall bøyninger eller vibrasjoner. Kraften som anvendes ved hver bøyning er relativt liten og ligger langt under det som kreves for å få metallet til å flyte.

Antallet vibrasjoner som skal til for å oppnå brudd avhenger av metallet, forsøks-oppstillingen og av kraften som anvendes. Et utmattingsforsøk på skaftet av skjeen ga eksempelvis brudd etter ca. 184000 cycliske belastninger eller lastveksler. Dette forsøket tok ca. 3 timer. Brudd av tynnere deler av slike skjeer tar kortere tid og er blitt utført med så lite som ca. 3000 lastvekter.

En vil få karakteristiske bruddflater avhengig av den type brudd som er foregått. Ved overbelastningsbrudd (kraftige bøyninger) vil en få karakteristiske 'dimpler'. Disse skyldes at det dannes porøsitet i bruddområdet, fordi metallet her flyter rundt harde partikler (karbider o.a.) som alltid er tilstede i denne typen legeringer. Bildet som vises i illustrasjon 2 er tatt av bruddflaten fra en skje som er brukket med noen kraftige bøyninger ved Sentralinstituttet.

Ved utmatting får en karakteristiske linjer i bruddflaten (bruddfrontlinjer) som vist på illustrasjon 3. Hver av linjene svarer til en cyclisk belastning som er foretatt på prøven. Bildet i illustrasjon 3 er tatt fra bruddflaten av skaftet på Geller-skjeen, som etter fjernsynsprogrammet ble utmattet til brudd.

Hvorledes er så «Geller-bruddet»?

På en del av bruddflatene er de karakteristiske trekk ødelagt ved at bruddflatene er presset eller gnidd mot hverandre etter bruddet. Men fra de resterende deler kan en konkludere at mesteparten av bruddet skyldes utmatting. Dette er vist i illustrasjon 4, som viser karakteristiske bruddfrontlinjer på bruddflaten fra «Geller-bruddet». I en tynn sone inne i metallet finner en i tillegg 'dimpler' karakteristisk for duktilt brudd. Dette er vist i illustrasjon 5.

Ut fra disse og andre metallografiske observasjoner er det rimelig å konkludere at bruddet har funnet sted som følger:

Bruddet skyldes i det alt vesentlige utmatting av prøven. Under utmatting starter sprekken på overflaten og beveger seg innover i metallet fra begge sider av skjeen. En slik begynnende sprekk er ikke lett å oppdage med det blotte øyet. Utmattingen er ikke ført frem til fullstendig brudd, og skjeen henger på det tidspunktet sammen i en tynn sone. Den endelige bøyning og brudd krever nå relativt liten kraft på grunn av den tynne godstykkelse som er igjen, og restbruddet er så skjedd som et duktilt overbelastningsbrudd.

Hvordan har så Uri Geller klart å forårsake et brudd som etter alt å dømme skyldes utmatting og som ville kreve et meget stort antall jevne cycliske belastninger? Det er ikke kjent om Geller eller noen av hans følge tidligere har hatt mulighet til å få tak i teskjeer fra NRK's kantine (etter denne rapporten ble skrevet vet jeg at det var nettopp tilfelle, etter egne undersøkelser, forf. bemerkn.) Det er heller ikke mulig å bevise eller motbevise at han har spesielle evner til å brette metallprøver.

Det som imidlertid er av interesse er om det er teknisk mulig med enkle midler å gjennomføre en tilsvarende demonstrasjon med en teskje fra NRK's kantine. En mulighet for dette ville være om en i noen tid før forsøket har tilgjengelig en skje (eller annen metallgjenstand) av den type som skal bøyes til brudd. Skjeen utmattes på forhånd, slik at den er meget nær brudd, og det vil da kreves liten kraft for å foreta den endelige bøying til brudd. Utmattingen kan utføres slik at utmattingssprekken på overflaten ikke vil være lett å få øye på. Hvis en kan foreta en ombytting av likt utseende skjeer under selve seansen uten at dette blir lagt merke til, vil en skje som tilsynelatende vil kreve betydelig kraft for å brette i to, kunne bøyes til brudd med liten kraft.

Et brudd av en slik utmattet prøve vil ikke vise merkbar varmetoning (hvilket heller ikke var observert i Geller-forsøket). Når restbruddet videre skjer ved duktilt bøyebrydd og presses sammen etterpå, vil de to bruddflatene av skjeen ikke være speilbilder av hverandre. Noe av metallet vil være deformert, og delene vil ikke passe nøyaktig mot hverandre (hvilket var tilfelle for «Geller-bruddet»).

Det skal bli meget interessant å se rapporten angående metallbøying fra Stanford Research Institute, hvor Geller har oppholdt seg i seks uker. Videre er det meddelt av tidsskriftet «New Scientist» av 13.12.73 i Storbritannia at Geller har sagt seg villig til å demonstrere sine evner for et panel valgt av tidsskriftet. (Begge de to siste tilfellene har vist seg i ettertid ikke å ha dokumentert noen ting, annet enn at Stanford konkluderte i sin rapport at «...Geller synes å ha flere treff enn hva som anses å være sannsynlig med å kunne anslå hva som lå inne i forskjellige bokser.» Forf. bemerkn.)

P.S.

Undersøkelsene av «skjeen» og av forskjellige brudd på andre skjeer er foretatt i samarbeide med kolleger på Sentralinstituttet og ved Det norske Veritas. Jeg vil i så måte spesielt nevne Per Simensen, Det norske Veritas. Ingeniør Simensen har utført utmatningsprøvene og har foreslått hvorledes et brudd av samme type eventuelt kan ha skjedd.

SENTRALINSTITUTTET FOR INDUSTRIELL FORSKNING

Blindern, Oslo

PER KOFSTAD

Forskningssjef